

Handläggare

Anna-Carin Wallin
Telefon: 50809014

Till

Norrmalms stadsdelsnämnd
2021-12-16

Verksamhetsplan 2022 för Norrmalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Norrmalms stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsplan 2022 inklusive budget och tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 2,0 mnkr för aktivitetscenter
3. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 0,5 mnkr för investeringar avseende byte av fallskyddsunderlag i stadsdelens lekparkar
4. Stadsdelsnämnden godkänner omslutningsförändringar om 182,9 mnkr.
5. Stadsdelsnämnden godkänner resultatenheter enligt förslag i verksamhetsplanen.
6. Paragrafen justeras omedelbart.

Innehållsförteckning

Verksamhetsplan 2022 för Norrmalms stadsdelsnämnd	1
Förslag till beslut	1
Inledning	4
Konsekvenser av pandemin	10
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	29
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	32
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	45
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	54
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov	55
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	57
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	58
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	63
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	68
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	69
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	70
Redovisning av ekonomi.....	76
Nämndens ekonomiska förutsättningar	76

Investeringar	82
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	83
Resultatenheter	83
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	83
Budgetjusteringar.....	83
Omslutningsförändringar	83
Medel för lokaländamål.....	85
Övriga ekonomiska redovisningar.....	85
Särskilda redovisningar.....	85
Agenda 2030.....	85
Systematiskt kvalitetsarbete.....	87
Övrigt	91

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 - Blankettset VP 2022

Bilaga 2: Bilaga 2 - Plan för upphandling 2022

Bilaga 3: Bilaga 3 - Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål

Bilaga 4: Bilaga 4 - Priser 2022

Bilaga 5: Bilaga 5 Handlingsplan VBE Norrmalms stadsdelsförvaltning 2022

Bilaga 6: Bilaga 6 Kompetensförsörjningsplan Norrmalms stadsdelsförvaltning 2022

Bilaga 7: Bilaga 7 Väsentlighets- och riskanalys samt internkontroll Norrmalms sdf 2022

Inledning

Verksamhetsplanen för Norrmalms stadsdelsnämnd anger inriktningen för nämndens verksamhet under år 2022. Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges budget för 2022 och de tre inriktningsmålen,

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stadsdelsnämndens ansvarsområden

Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, öppen fritidsverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, budget- och skuldrådgivning, familjerätt, bostadsanpassning för bostäder enligt SoL (socialtjänstlagen) och LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) samt kultur- och föreningsbidrag. Stadsdelsnämnden ansvarar även för trygghetsskapande arbete, krisberedskap, samhällsplanering, parkverksamhet och stadsmiljö, konsumentvägledning, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder samt socialt stöd och samhällsvägledning för nyanlända.

Styrning och uppföljning

Nämndens verksamhetsplan med mål konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och beskriver vilket resultat som ska uppnås, det förväntade resultatet, för nämndens målgrupper.

Nämnden fastställer i vissa fall egna indikatorer för att mäta hur nämnden uppfyller sina mål som ett komplement till kommunfullmäktiges indikatorer. Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen.

Underlag till måluppfyllelsen är nämndens egna indikatorer, kommunfullmäktiges indikatorer, brukarundersökningar, övriga uppföljningar och analyser samt resultatet av de aktiviteter som genomförts.

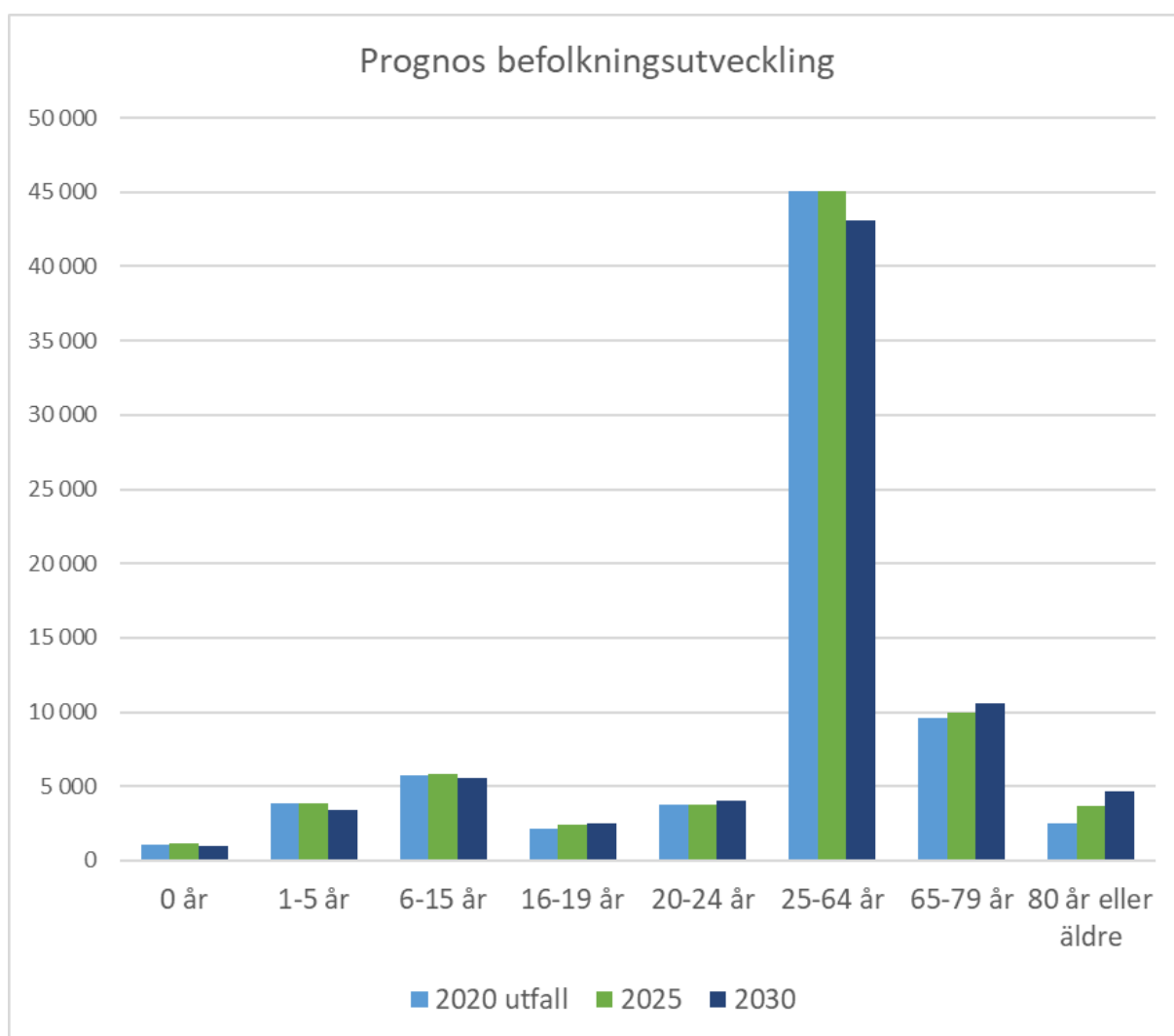
Nämndens råd

Nämndens pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor är remissinstanser och synpunkter inhämtas kontinuerligt.

Norrmalms stadsdelsområde och befolkning

Norrmalms stadsdelsområde växer och har idag drygt 73 600 invånare och kommer växa ytterligare till drygt 75800 invånare 2025 för att sedan minska något till 74 700 invånare 2030. Antalet personer över 80 år beräknas öka med cirka 2 100 personer fram till år 2030. Antalet barn mellan 1-5 år beräknas att minska. Inom stadsdelsområdet finns stadsdelarna Vasastan, Norrmalm, Skeppsholmen och en mindre del av Östermalm samt församlingarna Matteus, Johannes, Gustav Vasa och Adolf Fredrik.

Statistik över Norrmalms stadsdelsområde

Källa: *Befolkningsprognos statistik Stockholm 2021*

INVÅNARNA	NORRMALM	STADEN
Andel 1-5 år	5,2%	5,9%
Andel över 65 år	16,4%	16,8%
Invånare med utländsk bakgrund	23,6%	33,9%
Andel hyresrätter	32,0%	42,5%
Andel bostadsrätter	68,0%	57,5%
Andel eftergymnasial utbildning (25-64 år)	71,8%	60,5%
Medelinkomst (20-64 år)	554 900 kr	434 100 kr
Andel arbetslösa	3,50%	5,00%
Ohälsotal (dagar per person)	9,9	15,3
Andel ekonomiskt bistånd	0,8%	2,4%

Källa: Statistik Stockholm 2020

Sammanfattning av nämndens planerade verksamhet för 2022

Nedan redovisas kortfattat stadsdelsnämndens prioriterade satsningar under året, utvecklad beskrivning finns under respektive verksamhetsområdesmål.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- Motverka fusk inom välfärden och minimera felaktiga utbetalningar gällande ekonomiskt bistånd.
- Sammanhållet och individanpassat stöd inom bostadsvägledning för nyanlända.
- Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen för ökad självförsörjning och samverkan kring personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.
- Trygghetshöjande åtgärder i parkerna.
- Kvaliteten på skötseln av parker och grönområden ska öka.
- Upprustning av Blekholmsterrassen för att göra parken mer attraktiv och öka tryggheten.
- Utökad samverkan inom Vision Klara och Centralstationen i syfte att motverka hemlöshet.
- Fortsatt utveckling av förvaltningens platssamverkan, exempelvis Odenplan.
- Utbildningsinsatser inom lågaffektivt bemötande och motiverande samtal inom våld i nära relationer.
- Ökad delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- Implementering av Stockholmsstandarden för fältassistenter.
- Fördjupad samverkan socialtjänst, skola och förskola.
- Starta upp och utveckla öppenvård inom förvaltningens familjeenhet.
- Motverka ofrivillig ensamhet och isolering.
- Förbättra personalkontinuiteten inom hemtjänsten och vidareutveckla personcentrering av insatser.
- Språksatser inom äldreomsorgen.
- Utvärdera möjlighet att införa vårdhundar.
- Generationsöverskridande möten mellan barn och äldre.
- Äldreomsorgens verksamheter ska bedriva ett strukturerat smittskyddsarbete och säkerställa god kompetens och följsamhet till basala hygien- och klädrutiner med stöd av hygienombud.
- Kompetensutveckling inom äldreomsorgens verksamheter.
- Bolotsfunktion för att i ett tidigt skede identifiera äldre personer som riskerar avhysning, lever i hemlöshet eller osäkra boendeförhållanden.
- Förebyggande hälsoåtgärder för äldre med stöd av hälsopedagog och friskvårdsledare.
- Utveckla kommunikationen med seniorer som bor inom stadsdelsområdet.
- Vidareutveckla digitala arbetsformer, digitala lösningar och fortsätta att implementera välfärdsteknik.
- Likvärdiga trygga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet för alla barn inom förskolan.
- I förskolan får alla barn det stöd de behöver för att lära och utvecklas utifrån sina

förutsättningar.

- Förskolan uppmärksammar barn som riskerar att fara illa och stärker samverkan med socialtjänsten.
- Förskolan förmedlar och förankrar grundläggande demokratiska värderingar liksom respekt för mänskliga rättigheter, särskilt barns rättigheter utifrån barnkonventionen.
- Språket är en förutsättning för att barn ska lyckas med sin skolgång, förskolan utvecklar det språkutvecklande arbetet inom verksamheten.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- Arbeta tillsammans med näringslivet inom ramen för platssamverkan för ett attraktivare och tryggare stadsdelsområde.
- Anordna seniorvecka med inslag av kulturella, sociala- och fysiska aktiviteter för att minska ofrivillig ensamhet och stärka den fysiska- och psykiska hälsan.
- Nämndens förskolor fortsätter arbeta i enlighet med stadens program Kultur i Ögonhöjd.
- Investeringar i system för dagvattenhantering i parkerna ska utvecklas för att hantera en ökad nederbörd och en ökad andel kraftiga skyfall.
- Verka för ökad biologisk mångfald i stadsdelsområdets parker.
- Klimatanpassningsåtgärder är en integrerad del av respektive upprustningsprojekt i parkerna som förvaltningen genomför.
- Öka kännedom om stadens återbrukscentrum Stocket, som ska vara ett förstahandsalternativ vid behov av nya inventarier och möbler.
- Kartläggning av lokalers förmåga att hantera värmeböljor och skyfall.
- Skapa ett forum för dialog om miljöfrågor på förvaltningen.

En ekonomiskt och innovativ storstad för framtiden

- Utveckla processen kring lokalförsörjning för att säkerställa ett effektivt lokalutnyttjande.
- Vidareutveckla arbetet med att minska ohälsotal och sjukfrånvaro.
- Ledarutveckling och ledningsgruppsutveckling.
- Kompetensutveckling inom förändringsledning.
- Utveckla förvaltningens innovationskapacitet och innovationsprocess.
- Utveckla processen för klagomål- och synpunktshantering.

Lika rättigheter för alla

Under rubriken lika rättigheter för alla beskriver nämnden sitt arbete med programmen inom ramen för mänskliga rättigheter samt kopplingar till Agenda 2030.

- Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholm stad.
- Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.
- Program för ett jämställt Stockholm.
- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Rubriken återfinns under aktuella kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet med en

beskrivning av förvaltningens arbete. Under denna rubrik belyses även programmet för en äldrevänlig stad.

Samverkan inom staden enligt direktiv till samtliga nämnder Styrning och uppföljning och samverkan för en effektiv verksamhet

Nämnden samverkar med andra stadsdelsnämnder, bolag, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle i syfte att effektivisera verksamheterna och att stärka nämndens sammantagna arbete för invånarna. Nämnden söker kontinuerligt nya möjligheter till samverkan för att öka nyttan för invånarna och effektivisera verksamheten. Inom flertalet områden har nämnden samordnade verksamheter med andra nämnder för att öka effektiviteten.

Samordnad verksamhet finns med Kungsholmens, Östermalms och Södermalms stadsdelsnämnder i olika konstellationer kring flera uppdrag som till exempel; samhällsvägledning för nyanlända, försörjningsstöd, feriearbete, ungdomsmottagning, budget- och skuldrådgivning, syn- och hörselkonsult, konsumentvägledning, relationsvårdscenter innerstaden (RVCI) och tryggt mottagande i hemmet. Under året kommer samverkan ske med Kungsholmens stadsdelsnämnd kring adjungerad klinisk adjunkt (AKA).

Parkmiljöavdelningen norra innerstaden är gemensam för Norrmalms, Kungsholmens och Östermalms stadsdelsnämnder och organiserad inom Norrmalms stadsdelsförvaltning. Avdelningen ansvarar för bland annat skötsel, underhåll och investeringar i parker, parkvägar, grönområden, lekplatser, plaskdammar samt övrigt stadsmiljöarbete.

Samverkan sker även med invånare genom medborgardialoger, medborgarförslag, klagomål- och synpunkter och trygghetsvandringar.

Återstart- samverkan för ett bättre företagsklimat och samverkan för en trygg och säker stad

Nämndens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är beroende av nära samverkan med flera aktörer. Viktiga medaktörer är till exempel Polismyndigheten, fack- och stadsförvaltningar samt bolag inom staden, civilsamhället, fastighetsägare, Region Stockholm och andra myndigheter som trafikförvaltningen och länsstyrelsen. I den platssamverkan som sker är näringsidkare viktiga samverkanspartners i syfte att skapa tryggt och attraktivt företagsklimat. Nämndens platssamverkan är del av Växla upp Stockholm.

Hög kvalitet genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering

För att möta dagens och framtidens utmaningar behöver nämndens innovationsförmåga öka. Att skapa förutsättningar för innovation och en digital utveckling är nödvändigt och central i en tid när digitaliseringen genomsyrar vårt samhälle. Nämndens interna samverkan stärks genom ett övergripande innovations- och digitaliseringsråd och ett verksamhetsnära digitaliseringsnätverk. Samverkan och erfarenhetsutbyten sker med andra stadsdelsnämnder, facknämnder och bolag genom bland annat kontinuerliga och organiserade samverkansnätverk, referensgrupper och forum.

Nämnden har en representant i Openlabs ambassadörsnätverk, vilket innebär medverkande i Openlabs innovationsarena där Stockholms stad, Region Stockholm, KTH och andra

universitet samarbetar för att hitta innovativa lösningar på praktiska samhällsutmaningar. Deltagande i nätverket ger även möjlighet att kunna tillgodogöra forskning, utbildning och kompetensutveckling samt tillgång till lokaler för innovations- och utvecklingsprojekt.

Samverkan för ökad självförsörjning

Nämndens samverkan med andra nämnder, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, näringsliv och civilsamhälle är avgörande för att de som är i behov av olika stöd ska få rätt insatser. För att stödja personer att hitta alternativa försörjningsvägar samverkar förvaltningen med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Stockholm. Förvaltningen handlägger feriearbete åt Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Samverkan för en hållbar stadsutveckling

Nämnden samverkar med övriga nämnder och bolag kring strategiska grön- och vattenfrågor i staden. I samarbete med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret arbetar förvaltningen för att stärka de ekologiska sambanden i stadsdelsområdets utvecklingsområden. Nämnden arbetar kontinuerligt med smarta och hållbara klimatinvesteringar.

Samverkan för att nå de globala målen i Agenda 2030

Nämnden bidrar till att uppfylla Agendans mål och delmål genom sin ordinarie verksamhet som beskrivs i verksamhetsplanen, till exempel trygghetsarbetet, stadsutveckling, jämställdhetsintegrering, barnrättsperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för kvinnor och män med funktionsnedsättning, äldreomsorg, förskola, klimat- och miljöarbete med mera. Samverkan sker med andra nämnder, civilsamhället, Polismyndigheten med flera.

Klimat och miljöarbete

Nämnden samverkar i gemensamma miljö- och klimatfrågor genom det stadsövergripande nätverket för miljösamordnare. I nätverket finns samtliga stadsdelsförvaltningar representerade och stadens övriga bolag och förvaltningar gästar nätverket när ett samverkansområde behöver stärkas. Syftet med nätverket är att dela arbetssätt, framgångar och utmaningar för ett effektivt miljöarbete inom staden. Förvaltningens miljösamordnare arbetar med att stärka samverkan mellan verksamheter samt samverkar med externa aktörer som syftar till att stärka civilsamhällets engagemang i miljöfrågor. Samverkan sker kontinuerligt med förvaltningens funktioner för innovation, inköp och kommunikation.

Staden som arbetsgivare

Nämnden ska vara ett föredöme som arbetsgivare och olika insatser planeras för att utveckla chefer och medarbetare. Ett aktivt arbete med att minska sjukfrånvaron kommer att vara ett prioriterat område. Ledarskapet kommer att vara i fokus under året för att bidra till chefsuppdrag som präglas av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Förvaltningen kommer att fortsatt ha fokus på en god arbetsmiljö och en sammanhållen lönebildning för att stärka förmågan att behålla, attrahera och rekrytera kompetens. Inom HR-området finns en uppbyggd samverkan med innerstadens övriga tre stadsdelsförvaltningar med utrymme för lärande och inspiration när det gäller gemensamma utmaningar inom bland annat arbetsmiljö, ledarskapsutveckling och kompetensförsörjning.

Lokalförsörjning

Nämnden samverkar med bolag och andra nämnder för ett effektivt nyttjande av lokaler. Den interna samverkan har stärkts genom ett förvaltningsövergripande lokalforum med syfte att skapa översyn och förutsättningar för samutnyttjande och undvika onödiga lokalkostnader.

Under 2022 kommer förvaltningen fokusera särskilt på förskolans lokaler. Då antalet inskrivna barn har minskat kraftigt under 2021 görs en genomgång av verksamhetens samtliga lokaler för att säkerställa en effektiv lokalförsörjning för de kommande åren.

Inköp

Nämnden samverkar med andra nämnder genom deltagande i stadsövergripande inköps- och upphandlingsnätverk samt genom medverkande i gemensamma och centrala upphandlingar. Vid behov av expertkunskap inom specifika områden så utnyttjas stadens kategoriorganisation.

Ett nytt upphandlarnätverk startades upp hösten 2021 av upphandlingsansvariga inom förvaltningarna och kommer att utvecklas under det kommande året. Syftet är att öka nära samarbete, kommunikation och kunskapsutbyte samt utgöra ett praktiskt stöd i det dagliga arbetet.

För att säkerställa kostnadseffektiva och kvalitativa inköp arbetar förvaltningen med att informera, utbilda och stödja verksamheten i användandet av stadens gemensamma arbetssätt, processer och system. Det gäller även riktlinjer inom direktupphandling, där förvaltningen har möjlighet att tillvarata potential från mindre företag genom att konkurrensutsätta behov och genomföra korrekta och kvalitativa direktupphandlingar.

Genom att delta i branschdagar och evenemang inom offentliga affärer så sker även nätverkande och dialog med andra kommuner, myndigheter och leverantörer på marknaden.

Internationalisering och internationella relationer

Nämnden har för närvarande inga internationella samverkansytor.

Konsekvenser av pandemin

Förvaltningens verksamheter följer utvecklingen av pandemin samt myndigheternas bedömningar och rekommendationer och anpassar löpande arbetssätt.

Äldreomsorg

På grund av pandemin har färre personer ansökt om boenden, och många har valt och väljer att avvakta inflyttning, vilket har medfört att vård- och omsorgsboenden och servicehus har och har haft många tomma platser, detta har medfört minskade intäkter för förvaltningen.

Under senare delen av 2021 har en viss ökning både gällande beläggningsgraden på särskilt boende men även insatser inom hemtjänsten uppmärksammats. Inkommande ärenden kännetecknas av att det är sedan tidigare okända personer som söker hjälp och att de hjälpsökande har ett stort behov av omvårdnad. Detta kan vara en effekt av den isolering som Covid-19 pandemin inneburit.

Förvaltningen ser att sjukskrivningstalen fortsättningsvis kan komma att öka i äldreomsorgens verksamheter både kopplat till en långvarig stress men även till följd av restriktioner. Ökad sjukfrånvaro kan påverka kontinuiteten i utförande av insatserna. Stadsdelsnämndens hemtjänst och vård- och omsorgsboende har utökat personalgruppen i syfte att trygga upp inför en möjlig hög sjukfrånvaro och säkerställa en trygg och säker omsorg, vilket har och kan komma att medföra ökade kostnader.

Den kommunala hemtjänsten upprättade ett eget förstärkningsteam i början av 2021 efter att tidigare samordnats med förvaltningarna för Östermalm och Kungsholmen. För att motverka smittspridning ska förstärkningsteamet fortsatt aktiveras vid misstanke eller bekräftad smitta. Likaså ska äldreomsorgens verksamheter fortsatt bedriva kohortvård vid misstanke eller bekräftad smitta. Riskanalyser och bedömningar fortgår i alla äldreomsorgens verksamheter för att minska smittspridning och samtidigt upprätthålla en rättssäker biståndshandläggning och kvalitet i omvårdnadsinsatserna. Under 2021 genomfördes flera satsningar avseende kunskap och kompetens av basal hygien- och klädrutiner. Verksamheterna ska fortsättningsvis upprätthålla en hög kompetens kring basal hygien för att minska risken att Covid-19 eller att andra smittsamma sjukdomar sprids.

Digitala arbetssätt har utvecklats för att effektivisera och förbättra omsorgen och öka tryggheten och valfriheten. Digital teknik ska fortsättningsvis vara ett hjälpmedel till att minska den ofrivilliga ensamheten och öka kontakten med anhöriga och andra viktiga personer i den äldres liv.

Utgångspunkten för äldreomsorgens biståndsbedömda dagverksamheter, öppna verksamheter och träffpunkter är att hålla öppet utifrån gällande restriktioner för att minska smittspridning. Att kunna erbjuda sociala och hälsofrämjande aktiviteter är centralt för att minska den ofrivilliga ensamheten. Anhörigkonsulenterna ska fortsättningsvis erbjuda anhöriggrupper med möjlighet att närvara digitalt.

Socialtjänst

Pandemin har bidragit med viktiga lärdomar inom socialtjänstens verksamheter som ligger till grund för fortsatt utveckling av verksamheterna, bland annat gällande en mer tillgänglig socialtjänst i såväl tider av kris som i normalläge. Verksamheterna kommer att återgå till fler fysiska möten med brukare för att säkerställa en rättssäker bedömning, även om digitala möten också kommer att erbjudas där det är möjligt och lämpligt. I vissa fall kan bedömningar av behov och stöd till personer inom socialtjänstens målgrupp försvåras av att inte kunna träffas fysiskt. Vissa verksamheter har påverkats positivt av möjligheter till digitala möten, till exempel budget- och skuldrådgivningen där tillgängligheten har ökat genom användandet av digitala kanaler, vilket har resulterat i att det inte längre finns väntetid för sökande.

I socialtjänstens utförarverksamheter har pandemin inneburit ett mer flexibelt arbetssätt för att kunna ta emot och träffa brukarna på ett smittsäkert sätt. Daglig verksamhet och sysselsättningsverksamheternas planering är att successivt återgå till mer normala förhållanden. De som tillfälligt haft utökning av personlig assistans kommer att återgå till daglig verksamhet. Boendestöd har under pandemin erbjudit digitala möten för de som önskar men kommer att återgå till fler fysiska möten. Utförarenheter kommer att ha fortsatt ökade

kostnader för sjuklöner på grund av hög korttidsfrånvaro relaterad till pandemins restriktioner.

Förvaltningen behöver vara särskilt uppmärksam på eventuella fördröjda konsekvenser av pandemin för särskilt utsatta grupper. Exempelvis ökad ensamhet, psykisk ohälsa och våld i nära relation. Förvaltningen har inte sett någon tydlig ökning eller konsekvens gällande våld i nära relationer men bristen på fysiska möten har gjort det svårare att ställa Freda-kortfrågor. Under 2022 kommer arbetet med Freda-kortfrågor och arbets sätt kopplat till våld i nära relationer att intensifieras.

Under pandemin har fler barn haft högre frånvaro i förskola och skola. Det har gjort att professionella haft mindre insyn gällande barn som riskerar fara illa i sin hemmiljö och att socialtjänsten inte fått kännedom om barnen. Även om frånvaron minskar kommer socialtjänsten att fortsätta den samverkan med förskola och skola för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa. Förvaltningens familjeenhet fortsätter med att informera om orosanmälningar och kommer även utöka detta till fritidsgårdar och privata aktörer.

Den ökning av antalet hushåll med ekonomiskt bistånd som följde av pandemin har avtagit, och antal bidragshushåll har minskat något. För dem som redan innan pandemin stod långt från arbetsmarknaden bedöms situationen bli fortsatt svår med ökad risk för en längre tids behov av ekonomiskt bistånd. För att stötta människor att komma ut i eget arbete eller studier krävs ett fortsatt nära samarbete med arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg.

Förvaltningens fält- och fritidsenhet har under pandemin inte kunnat genomföra skolbesök i vanlig omfattning, och har haft fokus på att upprätthålla och kvalitetssäkra sina kärnverksamheter, till exempel genom dag- och kvällsfältarbete. Ungdomsgårdarna har skapat utomhusaktiviteter och digitala mötesplatser för att anpassa verksamheten efter rådande restriktioner.

Parkmiljö

Pandemin har förstärkt och förtydligat hur viktigt grönytor och parker är, och vikten av underhåll och utveckling av dessa i takt med att staden växer. Slitaget i parker och grönområden har ökat, då fler verksamheter har förlagt aktiviteter utomhus för att minska risken för smittspridning, vilket har inneburit höjda driftskostnader. På grund av risk för trängsel på exempelvis lekplatser och utegym i parkerna, har extra informationsinsatser kring att hålla avstånd genomförts.

Förskola

Förvaltningen kommer fortsatt ta fram informationsmaterial riktat mot vårdnadshavare och medarbetare i samband med förändringar i rekommendationer och rutiner. Förskolorna har beredskap för en eskalerad situation i händelse av klusterspridning eller hög sjukfrånvaro hos personalen.

Det finns barn inom förskolan som haft längre frånvaro från verksamheten under pandemin. Undervisningen inom förskolan har även delvis blivit påverkad med anledningen av de restriktioner som varit. Detta kan ge konsekvenser vid övergång för barnen inför skolstart. Förvaltningens analys är att staden behöver följa konsekvenserna för barnen och tillsätta åtgärder vid behov.

Förvaltningen har hittills inte sett några negativa ekonomiska konsekvenser för förskolans verksamhetsområde till följd av pandemin. De uppföljningar som förvaltningen gjort visar att personalens sjukfrånvaro varit lägre än barnens frånvaro. Detta har bidragit till att förskolorna inte behövt ta in vikarier i hög utsträckning.

Avdelning för administration och prevention

Samhällsvägledning till nyanlända har en fortsatt hög tillgänglighet och erbjuder fysiska möten såväl på drop in som på bokade besök. Vissa moment har justerats i syfte att minska risken för smittspridning.

Pandemins effekter på samhället i stort avseende psykisk ohälsa, hemlöshet och utsatthet förväntas skapa större behov av samverkan kring uppsökande aktörer. Detta gäller särskilt på Stockholms Centralstation dit många människor i hemlöshet och utsatthet från hela regionen söker sig till, vistas i eller uppehåller sig stadigvarande. Möten för platssamverkan har på grund av pandemin förlagts digitalt, vilket haft en positiv effekt genom ett ökat antal deltagare. En utmaning är skapa dynamiska möten vid fortsatt digitalt deltagande. Förvaltningen har ett fortsatt fokus på samverkan kring Centralstationen.

Lättade restriktioner har inneburit förbättrade möjligheter till samverkansmöten med skolor som i högre grad börjat efterfråga information om förebyggande arbete kring till exempel alkohol, narkotika, tobak, dopning, ANDT. Detta förväntas fortsätta såvida inte hårdare restriktioner införs som skapar svårigheter att nå skolorna. Det finns ett uppdämt behov av adekvat information både om ungdomsförebyggande arbete och ANDT.

Inom det förebyggande arbetet finns ett behov av att stärka kunskapen hos personal som träffar unga. Förvaltningens preventionssamordnare har ett nära samarbete med fält- och fritidsenheten men pandemin har inneburit begränsade möjligheter att träffas fysiskt. Personal som träffar unga behöver ha aktuell kunskap om trender, risker och skadeverkningar av ANDT, psykisk ohälsa, med mera. Personal med bristande kunskap riskerar att missa tecken på ohälsa hos unga eller i värsta fall inte veta var man ska hänvisa unga som uttrycker en önskan om stöd.

Digitala föräldraträffar har fungerat tillfredsställande men det upplevs mer positivt av föräldrar och ledare att ses fysiskt. Förvaltningen ser att fysiska träffar är att föredra kommande år men träffarna anpassas efter hur smittläget utvecklar sig.

Under 2021 har antalet ansökningar om föreningsstöd varit färre än tidigare år och en anledning kan vara osäkerheten som finns hos föreningar kring möjligheten att genomföra sina aktiviteter.

På grund av pandemin begränsades förvaltningens möjlighet att tillhandahålla platser för feriearbete inom vård- och omsorgsverksamheter och förskoleverksamheter. Förhoppningen är att feriejobb kommer att kunna erbjudas inom dessa verksamheter under 2022.

Behovet av digital möteteknik har ökat till följd av hemarbete och restriktioner. Förvaltningen har live-sänt nämndmöten, utbildningar, föreläsningar och genomfört digitala möten. Förvaltningen satsar ytterligare på att förbättra teknik för digitala möten, och även kompetensutveckling att leda och delta i digitala möten.

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att möjliggöra att människor är självförsörjande och att barn och ungdomar har trygga, stabila och jämlika uppväxtvillkor.

Nämnden fortsätter att prioritera arbetet med att utveckla insatser för att förhindra långvariga perioder av ekonomiskt bistånd. Personer långt ifrån arbetsmarknaden och barnfamiljer är särskilt prioriterade grupper, speciellt när dessa grupper sammanfaller. Under året upphör majoriteten av stadsdelsområdets genomgångsbostäder. Bostadsvägledning för nyanlända fortsätter att vara ett prioriterat område. Nämnden kommer att intensifiera arbetet för att motverka fusk i välfärden genom att minimera felaktiga utbetalningar samt uppföljningar av externa verksamheter.

Norrmalms stadsdelsområde ska vara tryggt, säkert och välskött. Nämnden har en välutvecklad samverkan med Polismyndigheten som formaliseras i den lokala samverkansöverenskommelsen.

Arbetet med situationell prevention inom begränsade områden har visat sig vara en framgångsrik metod utifrån både ett socialt och brottsförebyggande perspektiv. Metoden för platssamverkan innefattar att samordna insatser från myndigheter, andra nämnder, näringsliv, verksamheter, invånare och civilsamhället på den specifika platsen. Nämndens arbete med Vision Klara och platssamverkan Sergels torg fortsätter, liksom platssamverkan Odenplan/Observatorielunden/Vasaparken samt Sveavägen/Vanadislunden. Nämnden avser att under 2022 formalisera samverkan ytterligare inom platssamverkan Centralstationen.

Nämnden bedriver ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete så att informationstillgångar hanteras och skyddas på ett tillfredsställande sätt. Det ligger även till grund för trygg personuppgiftsbehandling inom ramen för GDPR. Under året kommer arbetet med informationssäkerhet att intensifieras.

När Stockholms befolkning växer, ökar nyttjandet av stadens offentliga rum och parkerna blir allt mer betydelsefulla för rekreation och livskvalitet. Det ökande trycket på parker ställer höga kvalitetskrav på parkskötsel, underhåll och upprustning. Det är en utmaning när staden förtätas och andelen parkmark inte växer i motsvarande grad. Förvaltningen samverkar därför med andra förvaltningar och fastighetsägare i staden för att utveckla platser i stadsmiljön som kan göras mer tillgängliga och öppna för allmänheten.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande och är viktig för barns utveckling, välbefinnande samt verkar som en skyddsfaktor. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor. Befolkningsprognoser samt förvaltningens egna beräkningar visar att antalet barn i förskoleålder inom stadsdelsområdet minskar. Flera av nämndens förskolor kommer med anledning av detta att ha outnyttjade platser under året. Förvaltningen genomför under året en översyn avseende de lokaler nämnden hyr för drift av förskola. Detta för att säkerställa att så hög andel som möjligt av förskoleschablonen går ut till verksamheten samt säkra ett effektivt lokalutnyttjande.

Nämndens främjande och förebyggande insatser stärker barn och vuxnas skyddsfaktorer. Förebyggande och hälsofrämjande insatser har en positiv inverkan på den fysiska och psykiska hälsan och har betydelse för ett hälsosamt åldrande. Förvaltningens förebyggande arbete inriktas på faktorer som motverkar risk för ohälsa, utanförskap och kriminalitet. De förebyggande och främjande insatserna strävar efter att öka personers självständighet, oberoende och stärka den enskildes egna förmågor.

Nämndens öppna fritidsverksamheter och det preventiva arbetet är en viktig del för att tidigt upptäcka och ge stöd till ungdomar med riskbeteende. Under året kommer samverkan mellan socialtjänst, skola, förskola, fritidsverksamhet och polis att stärkas ytterligare i syfte att minska risken för att barn utvecklar destruktiva livsmönster. Nämndens familjeenhet kommer under året att starta upp och utveckla öppenvård.

Socialtjänstens verksamheter och myndighetsutövning är av hög kvalitet och grundade på evidens och beprövad erfarenhet. All myndighetsutövning är rättssäker och tar tillvara den enskildes resurser. Samtliga medarbetare har kunskap om mänskliga rättigheter och tillämpar dessa inom respektive verksamhet.

Nämndens äldreomsorg har för 2022 tagit fram prioriterade områden för verksamheterna; trygg omsorg av god kvalitet, god hälso- och sjukvård, samverkan för en god och nära vård, kost- och måltidsmiljö samt innovation och nya digitala arbetsätt. De prioriterade områdena bidrar till att äldre ska få en individuellt anpassad vård och omsorg av god kvalitet präglad av valfrihet och delaktighet.

Nämndens verksamheter arbetar för att främja positiva faktorer för ett hälsosamt åldrande. För att bibehålla funktioner, motverka ofrivillig ensamhet och främja till ett hälsosamt åldrande ska den kommunövergripande öppna mötesplatsen och aktivitetscentren fortsättningsvis utveckla hälsofrämjande fysiska- och sociala aktiviteter på plats men även kunna erbjuda digitala alternativ.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svensk-kunskaper är kort

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att invånarna inom Norrmalms stadsdelsområde är självförsörjande och att nyanlända erbjuds stöd och vägledning under etableringsperioden.

Egen försörjning

Norrmalms stadsdelsnämnd har tillsammans med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsnämnder en gemensam enhet för ekonomiskt bistånd, försörjningsstödsenheten. För att möjliggöra ett nära samarbete med respektive förvaltningars övriga delar av socialtjänst arbetar enheten teambaserat gentemot förvaltningarna. Målet med arbetssättet är att ge personer som ansöker om ekonomiskt bistånd stöd och individuellt utformade insatser för att nå egen försörjning.

Förvaltningen samverkar med arbetsmarknadsförvaltningen för att synliggöra individens behov av stöd och förtydliga ansvarsfördelningen kring personens stödbehov i syfte för att

förbättra möjligheterna att nå egen försörjning. Förvaltningen ska fortsätta prioritera arbetet med att utveckla insatser för att förhindra långvariga perioder av ekonomiskt bistånd. En sårbar målgrupp är nyanlända som avslutar sin etableringsperiod och inte ännu är självförsörjande. Fokus under kommande år är utveckla arbetssätt och samverkan för att individer inom målgruppen når egen försörjning. Förvaltningen samarbetar med matchteamet inom jobbtorg som stöttar nyanlända på väg ur etablering till egen försörjning. Under året upphör majoriteten av stadsdelsområdets genomgångsbostäder. Enheten samverkar med samhällsvägledning för nyanlända i syfte att öka vidareflytt från genomgångsbostäder och stötta fler personer vidare mot egen försörjning. Viktiga samverkanspartners är matchningsteamet på etableringscentrum och SHIS bostäder.

Personer långt ifrån arbetsmarknaden och barnfamiljer är särskilt prioriterade grupper, särskilt då dessa grupper sammanfaller. Andelen hushåll med barn som har ekonomiskt bistånd har minskat något under 2021, men andelen är fortfarande hög i jämförelse med andra stadsdelsförvaltningar i innerstaden.

Förvaltningen fortsätter att remittera till Jobbtorg, samverka med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Stockholm enligt lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (FINSAM). Lagen gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och region att arbeta tillsammans i lokala samordningsförbund.

Ett prioriterat område att motverka fusk i välfärden. Detta sker genom att minimera felaktiga utbetalningar och att utbetalningar av ekonomiskt bistånd är korrekt från början. Ett arbetssätt är att redan vid ansökan om ekonomiskt bistånd informera om vilka utrednings- och åtgärdsrutiner som kan bli aktuella vid misstanke om fusk. Ytterligare exempel på arbetssätt är att särskilda handläggare varje månad genomför kontroller så att inga felaktiga utbetalningar sker. När det är osäkert kring ifall en sökande av ekonomiskt bistånd tillhör nämndens ansvarsområde genomförs kontroll av ID-handlingar och folkbokföringsadress i samband med vistelseutredningar.

Samhällsvägledning och socialt stöd nyanlända

Norrmalms stadsdelsnämnd erbjuder samhällsvägledning till nyanlända boende inom stadsdelsområdena Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Arbetet bedrivs i projektform. Samhällsvägledningen är ett komplement till befintliga etableringsinsatser och syftar till att stötta nyanlända mot egen försörjning och eget stadigvarande boende. Samhällsvägledningen är tillgänglig, flexibel och av god kvalitet.

Under året kommer drygt 70 nyanlända hushåll att flytta vidare från genomgångsbostäder inom stadsdelsområdet. Ett justerat arbetssätt har utarbetats som består i att erbjuda samtliga hushåll: individuell bostadsvägledning, vägledning mot egen försörjning samt individuellt utformat it-stöd. Projektet har särskilda funktioner inom respektive område.

Syftet med samtliga insatser är att öka den enskildes självbestämmande och bidra till ökat lärande. Målsättningen är att personer blir mer självgående i sin process mot eget boende och egen försörjning.

Samverkanspartners är hyresvärden SHIS bostäder, etableringscentrums matchningsteam, försörjningsstödsenheten och andra enheter inom socialtjänsten.

För att öka chanserna för personer att komma vidare till såväl annat boende som egen försörjning kommer arbetet med det nyligen inrättade datalabbet att utvecklas.

Samhällsvägledningen jobbar utifrån att se och uppmärksamma hela personens situation. En person som får träna språket, skapa nya relationer och har en meningsfull fritid har större chans att fullt ut etableras i samhället. Samverkan pågår med flera föreningar med fokus på sociala aktiviteter, fritidsaktiviteter och språkträning för både barn, unga och vuxna.

Feriearbete

Feriearbete ger ungdomar arbetslivserfarenhet och en inblick i arbetslivet, och en särskild prioriterad målgrupp är ungdomar med stöd från socialtjänsten eller med funktionsnedsättning. För att fler ungdomar ska känna till möjligheten till feriearbete utvecklar förvaltningen kontinuerligt arbetssätt och former för samverkan. Norrmalms stadsdelsförvaltning handlägger även feriejobb till Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Förvaltningens arbete inom ekonomiskt bistånd bidrar till genomförandet av Agenda 2030 genom att minska fattigdom och hunger, mål 1, ojämlikhet mål 10 och bidrar till ökad hälsa mål 3 och jämställdhet mål 10. Förvaltningens arbete med feriearbete bidrar att uppfylla mål 8 genom att främja ungas anställning, utbildning och praktik.

Förvaltningen fortsätter i enlighet med barnkonventionen att ha ett barnrättsperspektiv vid varje beslut och utredning som rör barn. Det innebär att barns rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocessen. Barn ska även ges inflytande och delaktighet. Vid behov sker samverkan med övriga aktörer i ärenden där barn är aktuella. Förvaltningen fortsätter med arbetet för att andelen barn som lever i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd ska vara låg och att barnkonsekvensanalyser genomförs.

En prioriterad målgrupp inom tillsättning och matchning av feriearbete är ungdomar med sociala skäl eller med funktionsnedsättning.

Samhällsvägledning till nyanlända syftar till en hållbar etablering. Det sker genom att öka självbestämmande och möjligheten att göra självständiga informerade val. Individuell vägledning anpassade utifrån individers skilda förutsättningar ökar chansen att personer hittar stadigvarande annat boende och blir självförsörjande. Detta bidrar till Agenda 2030 mål 1, ingen fattigdom samt mål 11, hållbara städer och samhällen.

Nyanlända föräldrar erbjuds kursen föräldraskap i Sverige. Under träffarna förs samtal om olika teman gällande föräldrarollen baserat på forskning. Barns rättigheter och jämställdhetsperspektivet genomsyrar träffarna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,2 %	2,7 %	Tertial
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,5 %	1,5 %	Tertial
 Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	25	Tas fram av nämnd	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,3 %	1,0 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	6 st	800 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	200 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	25 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	60	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	200 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden ska med stöd av stadsdelsnämnderna utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser definiera stadsdelsnämndernas ansvar för förberedande insatser inför inskrivning på Jobbtorg Stockholm	2022-01-01	2022-06-30
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och i dialog med stadsdelsnämnderna, utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser, föreslå hur helhetsansvaret för arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb, inklusive samordning och anställning, kan åläggas arbetsmarknadsnämnden	2022-01-01	2022-06-30

Nämndmål: 1.1.1. Invånare klarar sin egen försörjning

Beskrivning

Beskrivning: Målgrupp: Invånare som inte klarar sin egen försörjning. Prioriterade målgrupper är barnfamiljer, nyanlända invånare och de som har arbetslöshet som bidragsorsak.

Nämnden ger invånare med ekonomiskt bistånd stöd att klara sin egen försörjning genom individuellt utformade insatser. Handläggningen utgår från ett tydligt barnperspektiv, genom att särskilt beakta barns behov när vuxna söker ekonomiskt bistånd. I samarbete med arbetsmarknadsnämnden säkerställa att handläggningen av ekonomiskt bistånd sker i enlighet med gällande rutiner för att säkerställa relevanta insatser och tidig vägledning till arbete. I samverkan utveckla och intensifiera arbetet för att motverka hemlöshet. Tillsammans med socialnämnden intensifiera arbetet för att minimera felaktiga utbetalningar samt fortsätta att utveckla arbetet för att utbetalningar av ekonomiskt bistånd ska bli rätt från början.

Förväntat resultat

Totala antalet biståndstagare som uppbär ekonomiskt bistånd minskar under året och det sker en ökning i antalet avslutade hushåll som börjar arbeta eller studera. Det totala antalet barn i hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd minskar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda och ta fram förslag på hur stöd till nyanlända fortsättningsvis ska organiseras inom förvaltningen. Målgruppen kvotflyktingar uppmärksammas särskilt.	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.1.2. Nyanlända etableras på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet

Beskrivning

Målgrupp: Nyanlända barn och vuxna. I gruppen nyanlända vuxna skiljer sig behoven åt beroende på om personen befinner sig innan, i eller efter etableringsfasen.

Samhällsvägledningen kompletterar övriga insatser. Uppdraget är att stötta nyanlända mot egen försörjning och eget stadigvarande boende. Samhällsvägledningen är tillgänglig, flexibel och av god kvalitet.

Samhällsvägledningen arbetar utifrån att se och uppmärksamma hela personens situation. Samverkan pågår med flera föreningar med fokus på sociala aktiviteter, fritidsaktiviteter och språkträning för både barn, unga och vuxna.

Under året kommer majoriteten av hushållen i stadsdelsområdets genomgångsbostäder att behöva flytta vidare och i samverkan med SHIS erbjuds målgruppen individuellt anpassad bostadsvägledning. En särskild satsning sker för att fler nyanlända ska bli självförsörjande.

Förväntat resultat

Nyanlända vuxna är i eller på väg mot egen försörjning samt eget stadigvarande boende. Nyanlända barn och vuxna deltar i meningsfulla fritidsaktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla nyanlända hushåll i genomgångsbostäder kontaktas individuellt och erbjuds bostadsvägledning.	2022-01-01	2022-12-31
Alla nyanlända vuxna personer i genomgångsbostäder erbjuds individuell vägledning mot egen försörjning	2022-01-01	2022-12-31
I samverkan med civilsamhällets föreningar erbjuds sociala aktiviteter, fritidsaktiviteter och språkträning	2022-01-01	2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att stadsdelsområdet upplevs som tryggt och att parker och grönområden är tillgängliga, välkomnande och välskötta för invånare och besökare.

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Förvaltningens arbete utgår från Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023, Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 samt lokal samverkansöverenskommelse mellan stadsdelsförvaltningen och Polismyndigheten.

Det säkerhetsfrämjande arbetet syftar till att upprätthålla krisberedskap, civilt försvar, säkerhetsskydd och informationssäkerhet, att minska risken för olyckor och för att förebygga otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda. Det trygghetsfrämjande arbetet syftar till att öka tilliten till stadens verksamheter och människor emellan. Det trygghetsfrämjande arbetet omfattar även brottsförebyggande insatser, i första hand organiserat genom platssamverkan.

Under året kommer förvaltningens arbete med säkerhetsskydd- och informationssäkerhet samt otillåten påverkan och hot och våld mot anställda att intensifieras. Stadsdelsförvaltningen fortsätter delta i arbetet med att utveckla kommunikationen som syftar till att stärka den upplevda tryggheten, bland annat genom att berätta om åtgärder i stadsdelsområdet samt att medverka i aktuella kommunikationsaktiviteter med andra förvaltningar och Polismyndigheten.

Förvaltningen arbetar förebyggande mot förekomsten av narkotika, då det både är brottsförebyggande och trygghetsskapande. Den vanligaste olagliga handlingen bland ungdomar boende inom stadsdelsområdet är hantering och konsumtion av narkotika. Drogfria mötesplatser med utbildad personal är trygghetskapande för unga och en möjlighet att identifiera unga på väg in i en kriminell livsstil. Förvaltningen arbetar narkotikaförebyggande utifrån värderingsarbete, utbildning och genom att stärka föräldrarollen. Detta är i förlängningen även brottsförebyggande då det kan bidra till att unga avstår från droger.

Tryggt stadsdelsområde

Norrmalms stadsdelsområde är ur många aspekter ett av Stockholms tryggaste stadsdelsområden. I anslutning till stadsdelsområdets två stora pendlarpunkter; Centralstationen och Sergels torg respektive Odenplan, ligger dock otryggheten högre än i resten av stadsdelsområdet.

Förvaltningen samverkar med Polismyndigheten, civilsamhället, andra förvaltningar inom staden och externa aktörer i arbetet med att genomföra trygghetshöjande åtgärder inom stadsdelsområdet. Synpunkter, trygghetsvandringar och medborgarförslag analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga. Åtgärder kan till exempel handla om att förbättra sikt, orienterbarhet och belysning. Det kan även handla om att utveckla målpunkter och tillskapa vistelsevärden för att aktivera och befolka olika delar av en park eller en plats. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog med trafikkontoret kring behov och utveckling av belysning i stadsdelsområdets parker. Förvaltningen får även in många synpunkter från parkbesökare som känner otrygghet eller annat obehag då de upplever att ordnings- och trivselsregler i parker och grönområden inte följs. Förvaltningen fortsätter därför att förtydliga och synliggöra allmänna trivselsregler samt exempelvis vilka regler som gäller för hundar i parker och grönområden.

Områdets skötsel påverkar också den upplevda tryggheten. Ett prydligare och mer omhändertaget intryck gör att platsen upplevs som mer trygg. Detta är ett fokusområde för förvaltningens arbete med drift och skötsel av parker och grönområden. Vid upprustning av befintliga parker och vid planering av nya parker i stadsutvecklingsområden är trygghet ett viktigt perspektiv. Att planteringar och gröna ytor på gator och torg har en god skötsel och upplevs som omhändertagna är också viktigt för den upplevda tryggheten. Förvaltningen

arbetar för stärkt samverkan med trafikkontoret som ansvarar för investering i dessa ytor.

Arbetet med upprustningen av strandparken Blekholmsterrassen vid Klara sjö fortsätter. Projektet syftar bland annat till att förbättra tryggheten på platsen, genom att möjliggöra för mer aktiviteter i parken så att platsen befolkas mer, med bland annat ett nytt utegym, boulebana samt förbättrad belysning. En helhetssyn kring att se över vilka åtgärder som kan bidra till den upplevda tryggheten i området där även Järnvägsparken och Klara City View ingår, sker i samverkan med trafikkontoret.

Lokal samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten

Samverkan mellan Norrmalms stadsdelsförvaltning, utbildningsförvaltningen och lokalpolisområde Norrmalm sker bland annat genom den lokala överenskommelsen som parterna upprättat. I samverkan tas en gemensam lokal lägesbild fram. Lägesbilden beskriver på vilka platser det förekommer brottslighet och i vilken omfattning människor upplever otrygghet. Lägesbilden beskriver även vilka samverkansområden som ska prioriteras. I varje prioriterat område tillkommer även en åtgärdsplan med aktiviteter som ska genomföras för att uppnå mål och syfte med de prioriterade områdena.

Under 2022 kommer prioriterade områden omfatta unga i risk för kriminalitet, skolan som brottsplats, riktat arbete mot avgränsade och utsatta platser, särskilt utsatta och sårbara brottsoffer.

Platssamverkan

Arbetet med situationell prevention inom begränsade geografiska områden har visat sig vara en framgångsrik metod utifrån både ett socialt- och brottsförebyggande perspektiv. Metoden för platssamverkan innefattar att samordna insatser från myndigheter, andra förvaltningar, näringsliv, verksamheter, boende och civilsamhället på den specifika platsen. Genom såväl arbetet med platssamverkan som löpande uppdatering av lägesbild finns en systematik i att identifiera platser med behov av situationella åtgärder och områden i behov av ökad social kontroll. Denna kan vara både formell i form av fler poliser och ordningsvakter men även i form av mötesplatser för människor som i sig skapar trygghet. Förvaltningen vill i såväl överenskommelsen med Polismyndigheten, som i övrigt trygghetsskapande arbete, fördjupa orsaksanalyser och lägesbilder i syfte att utveckla, vidta och följa upp insatser för att minska antalet brott och öka tryggheten samt säkerställa att rätt åtgärder vidtas vid varje givet tillfälle. Nedan följer förvaltningens olika platssamverkansprojekt.

Vision Klara

Tillsammans med Lokalpolisområde Norrmalm startade förvaltningen år 2016 *Vision Klara*, inom ramen för en gemensam samverkansöverenskommelse. Syftet och målet med Vision Klara är att genom systematiskt uppbyggd samverkan öka tryggheten och minska brottsligheten i Klaraområdet. Samverkan med fastighetsägare och lokalt näringsliv ska fortsätta utvecklas kring trygghets- och säkerhetsfrågor i Klaraområdet. Deltagande aktörer utöver ovanstående är trafikförvaltningen, socialförvaltningen, trafikkontoret, Kulturhuset Stadsteatern, Jernhusen och MTR. Två fördjupningar av samverkan kring olika platser inom Klaraområdet har tillkommit över tid, *Platssamverkan Sergels torg* och *Centralstationen*.

Sergels torg

Platssamverkan på Sergels torg ska växla upp ytterligare under 2022. Utan restriktioner kan planerna för scenkonst, samskapande och gemensamma upplevelser förverkligas enligt den strategi som utarbetades för 2020. Nya operativa samverkansformer ska utvecklas med berörda förvaltningar och bolag i staden för att effektivisera och förstärka arbetet. Fler lokala aktörer från näringsliv och civilsamhälle ska bjudas in till att delta i platssamverkan för Sergels torg. Platssamverkan är en del av Växla upp Stockholm. Deltagande aktörer är förutom tidigare nämnda; AMF Fastigheter, Vasakronan, Axfast, Gålöstiftelsen och City i Samverkan.

Centralstationen

Samverkan utvecklas på Centralstationen mellan förvaltningen, socialförvaltningen, Capio sjukvård för hemlösa, Jernhusen och Stadsmissionen. Centralstationsprojektet har vuxit fram organisatoriskt inom ramen för Vision Klara. Under 2022 ska möjligheter och intresse för en långsiktigt systematisk samverkan genom ett eget platssamverkansramverk utredas. En tillfällig samverkanslokal startades upp under 2021 för att bättre hjälpa människor i hemlöshet och utsatthet på Centralstationen. Effekterna av lokalen ska under 2022 utvärderas och visar resultatet en positiv effekt bör möjligheterna att förlänga testperioden undersökas. Deltagande aktörer är förutom förvaltningen och lokalpolisområde Norrmalm; socialförvaltningen, Jernhusen, Capio Pelarbacken (sjukvård för hemlösa) och Stadsmissionen.

Sveavägen/Vanadislundan

I dialog med boende genomför stadsdelsförvaltningen och medverkande aktörer som trafikkontoret insatser för att förbättra trafiksituationen och minska ordningsstörningar kopplat till motorburna individer på Sveavägen. Situationen på Sveavägen och effekten av de åtgärder som vidtas följs kontinuerligt upp genom de lägesbilder som delges i samverkansgruppen.

Odenplan, Observatorielunden och Vasaparken

Förvaltningen ska under 2022 stärka tryggheten inom området. Förvaltningen samverkar med bland annat trafikkontoret, lokalpolis och lokala fastighetsbolag för att området runt Odenplan, där även Vasaparken och Observatorielunden ingår, ska bli trivsammare och tryggare att vistas i. Arbetet utgår från att skapa en miljö som uppmuntrar fler människor att vistas på platsen, istället för att bara passera. Detta görs bland annat genom att skapa olika typer av verksamheter som drar till sig en blandning av människor och gör platsen trivsammare och tryggare. Ett arbete pågår för att minska förekomsten av narkotika. Vid behov genomförs trygghetsvandringar tillsammans med berörda aktörer för att förbättra den fysiska miljön ur ett trygghetsperspektiv på aktuell plats. Mobil platssamverkan kan även startas upp utifrån specifika händelser eller om signaler inkommer om ökad otrygghet och brottslighet kopplat till en plats.

Otillåten påverkan

Arbetet med otillåten påverkan sker inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det ska finnas kända rutiner för att agera och vidta nödvändiga åtgärder om en medarbetare utsätts för otillåten påverkan samt hot, våld, trakasserier eller repressalier. Inriktningen är att öka medarbetares kunskap om otillåten påverkan, för att bli uppmärksam på signaler och larma när det finns risk att påverkas i sitt beslutsfattande.

Våldsbejakande extremism

Antalet uttryck för våldsbejakande extremism är få inom stadsdelsområdet. Det finns ett systematiskt arbete mot våldsbejakande extremism för att fånga upp eventuella uttryck. Under 2022 kommer nätverket mot våldsbejakande extremism att ingå i det nya brottsförebyggande och trygghetsnätverket (BOT). Under året kommer arbetet med våldsbejakande extremism att förändras utifrån riktlinjer från kommunstyrelsen. Uppdaterad handlingsplan mot våldsbejakande extremism bifogas verksamhetsplanen.

Kris- och säkerhetsarbete

Förvaltningens verksamheter ska ha förmåga att hantera extraordinära händelser, och påverkan på verksamheternas kärnuppdrag ska minimeras. Genom att genomföra risk- och konsekvensanalyser, RSA, och genom att utveckla verksamheternas kontinuitetsplaner stärks förvaltningens robusthet, uthållighet och krisberedskapsförmåga. Förvaltningens krisledningsplan revideras årligen, krisledningsövningar ska genomföras. Erfarenheter och lärdomar från övningar samt aktiverat läge ligger till grund för ständiga förbättringar av förvaltningens krishanterings- och krislednings förmåga. Arbetet med att bygga upp det civila försvaret sker i samverkan med stadsledningskontoret.

Informationssäkerhet

Förvaltningens arbete med informationssäkerhet utgår ifrån Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 och Stockholms stads riktlinje för informationssäkerhet. Ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete bedrivs så att förvaltningens informationstillgångar hanteras och skyddas på ett tillfredsställande sätt. Det ligger även till grund för trygg personuppgiftsbehandling inom ramen för GDPR.

Under året kommer förvaltningens arbete med informationssäkerhet att intensifieras. För att stärka kompetensen kommer förvaltningen att fortsätta sprida information och kunskap till chefer och medarbetare, genomföra informationsklassningar och utbildningsinsatser samt främja samverkan inom staden.

Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande

När Stockholms befolkning växer, ökar nyttjandet av stadens offentliga rum och parkerna blir allt mer betydelsefulla för rekreation och livskvalitet. Det ökande trycket på parker ställer höga kvalitetskrav på parkskötsel, underhåll och upprustning. Det är en utmaning när staden förtätas och andelen parkmark inte växer i motsvarande grad. Förvaltningen samverkar därför med andra förvaltningar och fastighetsägare i staden för att utveckla platser i stadsmiljön som kan göras mer tillgängliga och öppna för allmänheten.

I takt med att innerstaden växer med ökat antal invånare och besökare samt ökat slitage på de befintliga parkerna har avdelningen tagit fram ett antal fokusområden för att bidra till organisationsutveckling och mer effektiva arbetsätt. Under året kommer avdelningen bland annat arbeta med att ta fram en utvecklad projektmodell för arbetet med parkinvesteringar för ökad kvalitet och effektivitet, utveckla arbetsätt kring hantering av den ökande mängden synpunkter från medborgare samt definiera och skapa tydligare rollfördelning kring förvaltningens medverkan i stadsutvecklingsprojekten.

Stadsdelsnämndernas parkplaner anger strategier och mål för utveckling av parker och gröna gaturum. Parkernas karaktärsdrag och gröna kulturvärden ska förvaltas. Åtgärder som vidtas ska syfta till att värna och utveckla de kvaliteter och värdefulla kulturmiljöer som finns. Arbetet med att inventera stadsdelsområdets parker inleds och ligger till grund för kommande parkplan. Förvaltningen utvecklar kontinuerligt fler funktioner i parkerna och arbetar för att möta allmänhetens olika behov och önskemål. Samtidigt tas hänsyn till parkernas kulturhistoriska och ekologiska värden.

Observatorielunden har ett stort besöksstryck med mycket slitage, därför kommer en rad olika upprustningsåtgärder att genomföras i parken. Arbetet med upprustning av strandparken Bleholmsterrassen vid Klara sjö fortsätter. Syftet med förnyelsen är att göra parken mer attraktiv och öka tryggheten på platsen genom att skapa målpunkter i parken samt förbättra belysningen. Ett program för upprustning av Vasaparkens parklek kommer också tas fram, och i samband med detta kommer en medborgardialog genomföras. I syfte att bidra till social gemenskap, berika stadsmiljön och bidra till biologisk mångfald erbjuder förvaltningen möjlighet till stadsodling på flera platser i parkerna inom Norrmalms stadsdelsområde. Nämnden ser gärna att antalet stadsodlingar ökar. En möjlighet är att erbjuda förskolor som inte har tillgång till att odla på egen gård stadsodling i närbelägen park eller grönyta.

När staden växer och att allt fler använder parker som ett grönt vardagsrum behöver alla hjälpas åt för att hålla dem rena, snygga och trivsamma. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med information och medverkar i stadsövergripande kommunikationsinsatser som syftar till att öka engagemanget och det gemensamma ansvaret för våra parker. För att effektivisera skräphanteringen ytterligare ses placeringen av skräpkorgar i parkerna över och antalet utökas vid behov. Detta sker bland annat utifrån avdelningens pågående satsning på digitala, miljösmarta skräpkorgar.

Förvaltningen erbjuder i samverkan med organisationen Städa Sverige idrottsföreningar, andra föreningar och skolor möjlighet att städa i parkerna.

Stärkt samverkan

Det krävs en ökad samverkan mellan verksamma i alla led, från planerare till parkarbetare för att skapa en ännu effektivare parkdrift med höjd kvalitet. En stor andel av norra innerstadens gröna miljöer är gatumark. Samarbetet mellan trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen är viktigt för att utveckla gröna stråk samt omvandla hårdgjorda ytor till gröna. På så sätt kan sambanden mellan parkerna stärkas, barriärer minska och nätet av trädplanterade gator kan göras mer finmaskigt. Förvaltningen samverkar kontinuerligt med trafikkontoret, bland annat genom regelbundna samordningsmöten. Syfte med dessa är att samordna insatser och att delge status på genomförda och planerade aktiviteter. Trafikkontoret har inrättat stadsdelssamordnare, vilket kommer att leda till ytterligare förbättrat samarbete.

Då nya parker anläggs i stadsutvecklingsområdena är det viktigt att dessa blir tillräckligt stora och på så sätt mångfunktionella, slitagetåliga och svarar mot de behov som finns hos de nya invånarna. Det är angeläget att driftperspektivet finns med i ett tidigt skede i planeringen. I takt med att stadsutvecklingsområdena byggs ut är det också viktigt med erfarenhetsutbyte ur ett driftperspektiv.

Hållbarhet och slitagetålighet

I den växande staden minskar andelen parkyta per invånare och besökstryck och slitaget med ökade driftskostnader i parker och grönområden ökar. Lekplatser och lekutrustning är exempel på utrustning som slits snabbt. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att se över vilken utrustning som är hållbar och fungerar bäst. Visst slitaget beror på att skolor i området och förskolor med små gårdar använder parker och lekplatser i sin verksamhet.

Det ökade besökstrycket ställer krav på att avdelningen arbetar med slitstarka material som även är miljömässigt hållbara. För att skapa hållbara parker satsar förvaltningen extra på skötseln av nyligen upprustade parker. På så sätt får växtligheten en god start och kan etablera sig på ett bra sätt.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Genom att stärka förvaltningens krishanteringsförmåga bidrar förvaltningen till ett fredligt och inkluderande samhälle, mål 16 i den globala agendan. Att arbeta generellt förebyggande är ett kostnadseffektivt sätt att nå stora grupper med information och erbjudande av stöd och passar väl i mål 16:10.

Alla människor har rätt till god hälsa och alla människor har rätt till möjligheten till stöd och tillgång till tillgänglighetsanpassad information om kommunalt stöd och service.

I stadsmiljöplaneringen finns ett tydligt tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv. Förvaltningen arbetar med olika typer av åtgärder för att öka tillgängligheten. Exempel på åtgärder är kontrastmarkeringar, räckeskompletteringar i trappor, utplaceringar av nya tillgängliga soffor, soffbord och anläggning av nytt jämnare markmaterial. Att parkerna är tillgängliga för alla och upplevs som trygga är viktigt även ur ett jämställdhetsperspektiv. Jämställdhetsperspektivet finns med vid besvarande av remisser och vid framtagandet av program för olika typer av parkupprustningar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	85 %	79 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	88,5 %	88,5 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	88 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga och prioritera det långsiktiga investeringsbehovet i stadens parklekar	2022-01-01	2022-06-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Idrottsnämnden ska tillsammans med i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda var i staden det finns behov av och förutsättningar för att skapa en mer levande stad genom utegym samt anlägga utegym i enlighet med utredningens slutsatser	2022-01-01	2022-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samråd med fastighetsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna följa upp satsningen på trygghetsinvesteringarna. Detta för att skapa en samlad bild över de insatser som genomförts och vad resultatet blivit samt sprida goda exempel, erfarenheter och lärdomar	2022-01-01	2022-06-30
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och stadens näringsliv ta fram och implementera spetsprojekt i tio utpekade platser i staden, i syfte att stärka tryggheten och den biologiska mångfalden genom smart växtbeklädnad av väggar	2022-01-01	2022-12-31
 Nämnder och bolagsstyrelser ska omsätta lärdomar från krishanteringen av pandemin i uppdaterad beredskapsplanering, såsom krisledningsplanering, kontinuitetsplanering och krisledningsövningar	2022-01-01	2022-12-31
 Nämnder och bolagsstyrelser som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska säkerställa att det finns resurser och kompetenser tillgängliga i den utsträckning som krävs för att upprätthålla säkerhetsskyddet och bidra i utvecklingen av stadens säkerhetsskyddsorganisation	2022-01-01	2022-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska under ledning av kommunstyrelsen utreda förutsättningar för att etablera trygghetspunkter för krisberedskap och det civila försvaret inom sitt geografiska område	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.2.1. Tryggt stadsdelsområde

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen arbetar systematiskt, strukturerat och resurseffektivt för att invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet ska vara trygga och säkra. Samverkan med lokalpolisområde Norrmalm fortsätter enligt den lokala överenskommelsen. Synpunkter som inkommer från Synpunktportalen, trygghetsvandringar, medborgarförslag, brottsstatistik och trygghetsundersökningar analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och för att genomföra trygghetshöjande insatser. Samverkan kring trygghetsfrågor sker internt inom staden med andra förvaltningar, bland annat med trafikkontoret, kulturförvaltningen och fastighetskontoret. Samverkan sker även med externa aktörer, bland annat med fastighetsägare och boende.

Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ligger till grund för hur förvaltningen och dess verksamheter planerar, genomför och utvecklar trygghets- och säkerhetsarbetet. Tillsammans utgör de bägge programmen övergripande inriktning för stadens arbete med att nå målet om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.

Förvaltningen arbetar med att stärka medarbetares kunskap om otillåten påverkan för att öka medvetenheten och larma om det finns risk att påverkas i sitt beslutsfattande. Förvaltningen arbetar systematiskt med informationssäkerhet, både strategiskt och operativt genom att

genomföra insatser och förbättra arbetssätt. En struktur skapas kring informationsklassificering i syfte att prioritera samhällsviktiga system och processer. Vidare arbetar förvaltningen förebyggande mot våldsbejakande extremism enligt handlingsplan och samverkan med andra aktörer.

Kommunikationsinsatser utförs i syfte att informera om förvaltningens arbete för en trygg och säker stad.

Förväntat resultat

Invånare, besökare och verksamma upplever att platser, parker och grönområden inom stadsdelsområdet är trygga och säkra.

Sergels Torg och Klaraområdet är inte längre en öppen drogscen utan en trivsamt plats där människor möts och vistas. Förvaltningen förbättrar förutsättningar för att unga som vistas i riskmiljöer ska lotsas till mottagande, sociala och preventiva aktörer och verksamheter. Detta gäller även på Stockholm Centralstation och Cityterminalen.

Området runt Odenplan, Vasaparken, Observatorielunden, Sveavägen och Vanadislundens upplevs trivsammare och tryggare. Förekomsten av narkotika minskar och det finns en blandning av verksamheter och människor som skapar en trivsamt miljö att vistas i. Boende och besökare upplever att störande trafik och ordningsstörningar på Sveavägen minskar. Odenplan fylls av aktiviteter som skapar samhörighet och trivsel.

Det förvaltningsövergripande preventiva och trygghetsskapande arbetet sker systematiskt över avdelningsgränserna. Förvaltningen arbetar med platssamverkan utifrån identifierade behov. Kunskapen kring krisberedskap är hög, och förvaltningens uthållighet och förmåga att hantera kärnuppdrag och krisberedskapsuppdrag vid allvarlig händelse förbättras ständigt.

Anställda har kunskap om otillåten påverkan samt hur det motverkas och hanteras. Förvaltningen arbetar enligt GDPR och det finns en trygg personuppgiftsbehandling. Kunskapen och betydelsen av informationssäkerhet stärks hos chefer och medarbetare. Förmågan och kompetensen att hantera informationssäkerhetsincidenter ökar inom förvaltningen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel invånare i stadsdelen som känner sig trygga i parker och grönområden	75 %		År
Andel invånare som känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen i stadsdelen de bor.	68 %		År
Människor vistas gärna på Sergels torg	15 %		År
Sergels torg är en trivsamt plats	15 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra utbildningsinsatser och kommunikationsinsatser om informationssäkerhet.	2022-01-01	2022-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Skapa struktur och effektiva arbetssätt för arbetet med informationsklassningar	2022-01-01	2022-12-31
Utveckla digitalt verktyg för att stärka förutsättningar för preventivt socialt arbete i Klaraområdet	2022-01-01	2022-12-31
Utveckla platsaktivering inom ramen för platssamverkan Odenplan/Observatorielunden.	2022-01-01	2022-04-30

Nämndmål: 1.2.2 Parker och grönområden är välskötta, tillgängliga och välkomnande

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.

Skötsel och utveckling av parker och grönområden inom nämndens stadsdelsområde utgår från mål och riktlinjer i Norrmalms stadsdelsnämnds parkplan. En viktig del i arbetet med utvecklingen av stadsdelsområdets parker är att ta del av och analysera inkomna förslag och synpunkter. Parkerna sköts av upphandlad entreprenör enligt en så kallad funktionsupphandling som utgår från tydliga skötsel mål. Parkupprustningar genomförs kontinuerligt utifrån investeringsbudgeten. Medborgardialog genomförs i större parkupprustningsprojekt.

Förväntat resultat

Kvaliteten på skötseln och renhållningen i stadsdelsområdets parker och grönområden ökar jämfört med föregående år. Parker och grönområden utvecklas i dialog med invånare som upplever att det finns möjlighet till både aktiviteter och rekreation i stadsdelsområdets parker. Utvärderingar av utvalda investeringsprojekt visar att uppsatta mål för parkutveckling är uppfyllda. Parkerna är hållbara, tillgängliga och attraktiva.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel invånare i stadsdelen som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ge idrottsföreningar, i samverkan med organisationen Städa Sverige, samt andra föreningar och skolor möjlighet att städa i parkerna i samverkan med stadsdelsförvaltningen.	2022-01-01	2022-12-31
Utveckla arbetssätt kring hantering av synpunkter från medborgare kring parker och grönområden.	2022-01-01	2022-12-31
Utveckla projektmodell för arbetet parkinvesteringar för ökad effektivitet och kvalitet.	2022-01-01	2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att erbjuda likvärdiga trygga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet för alla barn. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlikare uppväxtvillkor.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande och är viktig för barns utveckling, välbefinnande samt verkar som en skyddsfaktor. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. En förutsättning för barns lärande är att de känner sig trygga. Verksamheten ska ge barnen trygghet och omsorg i likvärdiga pedagogiska lärmiljöer som är tillgängliga för alla barn. Barnen i förskolan får det stöd de behöver för att lära och utvecklas och barn som riskerar att fara illa uppmärksammas tidigt.

Förskolan ska förmedla och förankra grundläggande demokratiska värderingar liksom respekt för mänskliga rättigheter, särskilt barns rättigheter utifrån barnkonventionen.

Språket är en förutsättning för att barn ska lyckas med sin skolgång, förskolan fortsätter utveckla det språkutvecklande arbetet inom verksamheten.

Enligt förskolans läroplan ska barnen bland annat ges förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga. Detta genom att få möjlighet att delta i olika former av fysisk aktivitet och vistas i olika naturmiljöer.

Hållbar utveckling och likvärdiga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet för alla barn

Hållbar utveckling är ett begrepp som knyter ihop de ekologiska, sociala och ekonomiska utmaningar som mänskligheten står inför. Förskolan ska liksom all utbildning genomsyras av lärande för en hållbar utveckling. Hållbar utveckling kan även ses som ett relationsbygge mellan människa och miljö. Det finns forskning som visar att en av de viktigaste faktorerna för barns utveckling och lärande i förskolan är de pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn. En förskola med hög kvalitet är avhängig förskolepersonalens pedagogiska kompetens och medvetenhet. Det finns forskning som visar att goda pedagogiska relationer som består av kognitivt, socialt och emotionellt stöd, utgör kärnan i en förskola av hög kvalitet. Det främjar även barns möjligheter att lära sig i förskolan och senare i skolan. Verksamheten ser de pedagogiska relationerna mellan pedagog och barn som en betydelsefull aspekt av hållbara relationer i förskolans utbildning.

Förskolorna ska säkerställa förskollärlädd verksamhet på samtliga avdelningar inom verksamheten. Förskolorna ska organiseras så att alla barn får tillgång till pedagogiskt utbildad personal och undervisning ledd av legitimerade förskollärare. Förvaltningen kommer under året att se över fördelningen av förskollärare inom förskolorna. Förskolans lärmiljöer omfattar inte bara de fysiska miljöerna ute och inne, utan också den pedagogiska och sociala lärmiljön. Pedagogiskt ledarskap, förskollärares och barnskötares förhållningssätt och arbetssätt är också avgörande för barnens utveckling och lärande.

Barnen ges möjlighet att vara delaktiga i utformandet av förskolans lärmiljöer. Miljöer och material är estetiskt tilltalande och utmanar rådande normer. Förskolan ska vara en plats där olikheter ses som något positivt och där barnen ökar sin förståelse och tolerans för olika sätt

att tänka och vara. Nämndens förskolor är organiserade så att alla barn får tillgång till lärmiljöer där de får vara aktiva, medskapande och kreativa tillsammans med andra barn och vuxna. Undervisningen i förskolan ska integrera praktiska och teoretiska ämnen för att barnen ska ges förutsättningar att förstå och öka sin kunskap om vad en hållbar utveckling innebär. Att odla är ett sätt för barn att lära sig mer om växter och matens resa från jord till bord. Att odla ger även barnen kunskap om naturens kretslopp, återbruk och hållbarhetsfrågor. Förskolor som har förutsättningar odlar tillsammans med barnen i odlingslådor på förskolegården alternativt odlar inomhus på förskolan.

Språkutvecklande arbetssätt

Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Barn som har ett väl utvecklat språk och ett stort ordförråd är bättre rustade inför skolstarten. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Genom bland annat högläsning skapas delaktighet, gemenskap och relationer. Barnen får uppleva spänning och glädje vilket banar väg för ett vidare intresse för läsning, litteratur och studier. Barnens ordförråd och språkliga medvetenhet ökar och synliggörs i den pedagogiska dokumentationen. Genom att skapa mötesplatser mellan barn och äldre kan språk och gemenskap utvecklas genom rim, ramsor och sånger.

Sjunkande barnantal anpassning av organisation och effektivt lokalutnyttjande

Befolkningsprognoser samt förvaltningens egna beräkningar visar att antalet barn i förskoleålder inom stadsdelsområdet minskar. Flera av nämndens förskolor kommer med anledning av detta att ha outnyttjade platser under året. Ett minskat barnantal innebär bland annat att färre förskoleschabloner ska finansiera lokalbeståndet. Förvaltningen genomför därför under året en översyn avseende de lokaler nämnden hyr för drift av förskola. Detta för att säkerställa att så hög andel som möjligt av förskoleschablonen går ut till verksamheten samt säkra ett effektivt lokalutnyttjande. Under översynen av förskolans lokaler uppmärksammas även lokalernas ute- och inomhusmiljö. I och med det sjunkande barnantalet inom stadsdelsområdet kommer förskolornas organisation att utredas vidare under året.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. *God utbildning för alla* är ett av målen i Agenda 2030. En inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet som ska främja livslångt lärande för alla ska säkerställas och bidrar till mål 10, minskad ojämlikhet och mål 5, jämställdhet. Förvaltningen bidrar till att uppfylla Agenda 2030:s globala hållbarhetsmål om god utbildning för alla genom att erbjuda likvärdiga trygga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet för alla barn.

Utbildningen i förskolan ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras i utbildningen. Nämndens förskolor har ett förvaltningsövergripande mål för verksamhetsområdet, *barn i förskolan har hållbara relationer till sin omvärld*. Hållbar utveckling är ett begrepp som knyter ihop ekologiska, sociala och ekonomiska utmaningar. Förskolan ska liksom all utbildning genomsyras av lärande för en hållbar utveckling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	33 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	88 %	88 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6	3,6	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från minoriteter samt experter kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens pedagogiska verksamheter	2022-01-01	2022-06-30
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet med att nå ut med information om nationella minoriteters särskilda rättigheter till modersmål och språkutveckling i förskola och skola samt säkerställa att det är lätt för vårdnadshavare att ansöka och beviljas detta	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att utveckla uppföljning och aggregerad statistik kring närvaro och frånvaro på stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utvärdera hur alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna revidera de obligatoriska rutinerna för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla indikatorn "Kvalitetsindikatorn – Självvärdering" utifrån läroplansuppdraget	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.3.1. Barn i förskolan har hållbara relationer till sin omvärld

Beskrivning

Förskollärare och barnskötare förstår, lyssnar och förmår att se barnets potential så att barnet känner sig kompetent och aktivt i sitt lärande. Förskolan arbetar för att tidigt upptäcka barn i behov av stöd och lägga grunden för ett livslångt lärande. Förskolan utvecklar det språkutvecklande arbetssättet och sprider goda exempel. Läs- och skrivsvårigheter hos barn upptäcks tidigt och åtgärder sätts in. Förskolan samverkar med skolan så att barnen är väl

förbereda inför övergången till förskoleklass. Utbildningen i förskolan ger barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva.

Förväntat resultat

Förskolan erbjuder barnen en trygg omsorg. Barns grundläggande behov uppmärksammas tidigt och de får stöd i att utveckla hållbara relationer till sin omvärld. Pedagoger och lärmiljöer i förskolan stödjer barnens lärande och utveckling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som anser att sitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs	71		År
Andel vårdnadshavare som upplever att förskolan i sin helhet är trygg och säker för sitt barn	90		År
Pedagogernas självskattning i WKI område språkutveckling	3,7		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen fortsätter att ge flerspråkighetsutbildning för pedagoger inom nämndens förskolor	2022-01-01	2022-12-31
Nämndens förskolor utvecklar arbetet kring reflektion, dokumentation och analys i Skolpattformen	2022-01-01	2022-12-31
Språk, matematik, naturvetenskap och fysisk aktivitet integreras och synliggörs i undervisningen	2022-01-01	2022-12-31
Verksamheten utvecklar arbetssätt för att upptäcka läs- och skrivsvårigheter i förskolan	2022-01-01	2022-12-31
Översyn av förskolans organisation genomförs med anledning av vikande barnantal	2022-01-01	2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda förebyggande och främjande insatser i ett tidigt skede för att motverka ohälsa och bidra till jämlika livschanser. Insatser som ges ska vara av hög kvalitet och grundade i evidens och beprövad erfarenhet.

Förebyggande barn, ungdoms- och fritidsarbete

Förvaltningen kommer att se övermöjligheten för att ställa om från specialiserad socialtjänst till mer förebyggande och tidigt stöd, i enlighet med förslag i nya socialtjänstlagen. Förvaltningen kommer att utöka förebyggande insatser såsom råd- och stödsamtal samt samarbetsamtal. Omställningen handlar exempelvis om att utveckla arbetssätt för ett mer förebyggande stöd, hitta samverkansformer för att nå ut till barn och familjer samt sprida information om stödet.

Förvaltningens parklek erbjuder en mångsidig och flexibel verksamhet som bidrar till en meningsfull fritid. Barnen kan prova på nya saker, röra sig, leka, skapa, ta del av kultur och

idrotta. Parklekens huvudmålgrupp är barn och unga som går i mellan- och högstadiet som ofta kommer till parkleken utan vårdnadshavare. För att utveckla verksamheten kommer samarbete med till exempel stadsbiblioteket att fortsätta. Förvaltningen samverkar med kulturaktörer och föreningar för att erbjuda skolungdomar aktiviteter i närområdet under skolans lov.

Öppen förskola är en kompletterande form av förskoleverksamhet som riktar sig till barn som inte är inskrivna i förskola. Verksamheten har en viktig roll som introduktion till förskola för de barn och föräldrar som inte tidigare har erfarenhet av verksamheten. Öppen förskola bidrar till ökad medvetenhet hos föräldrar om barns utveckling och behov och kan även sprida information om samt förmedla kontakt med sociala, medicinska och andra verksamheter inom stadsdelsområdet. Öppna förskolan kan även fungera som en länk till socialtjänsten och vara ett led i det socialt förebyggande arbetet. Utveckling av ett familjecentrat arbetssätt mellan öppen förskola och socialtjänsten fortgår under året.

Nämndens öppna fritidsverksamheter ska erbjuda barn och unga en meningsfull och varierad fritid. Verksamhetens fokus ska ligga på målgruppens delaktighet genom ett främjande arbetssätt. För att bidra till en meningsfull fritid arbetar förvaltningen vidare med tillgänglighet för att fler unga ska få möjlighet att ta del av exempelvis uteaktiviteter, kulturworkshops, studion, ateljén, hälsokväll samt undersöka alternativa och nya arbetssätt att nå målgruppen. Särskilt viktigt är det att skapa möjligheter till deltagande för målgrupper som är underrepresenterade i fritidsverksamheter såsom unga med en funktionsvariation, unga HBTQ-personer, unga med sämre socioekonomiska förutsättningar och nyanlända ungdomar. De öppna fritidsverksamheterna kommer ha fortsatt fokus på barn och unga med en funktionsvariation genom att bedriva ungdomsgården Tre Liljor. Nämndens öppna fritidsverksamheter deltar i det förvaltningsövergripande nätverket *Fritid för alla* där gemensamma aktiviteter arrangeras för ungdomar med funktionsvariationer. Nämnden kommer driva fritidsverksamhet enligt Egaliamodellen i de lokaler där ungdomsmottagningen drivs under dagtid. Egaliamodellen innebär användandet av metoder för att inkludera HBTQ-ungdomar i fritidsverksamheten.

Förvaltningens fältassistenter arbetar relations- och trygghetsskapande inom stadsdelsområdet. Förvaltningens fältassistenter fortsätter att utveckla arbetssätt i enlighet med Stockholmsstandarden för fältassistenter. Genom samverkan med andra stadsdelsförvaltningar i innerstaden ökar möjligheten till att detta blir framgångsrikt, då ungdomar rör sig mellan stadsdelsområdena och fältassistenter får möjlighet att stärka upp där behov uppstår. Fältassistenter kommer ha tillgång till en lokal på Hagagatan som kan användas för att underlätta och stärka samverkan med såväl Polismyndigheten som civilsamhället genom exempelvis föräldravandringar. Förvaltningen ska under 2022 söka samverkan med grupper som genomför föräldravandringar.

Ungdomsmottagningen på Odenplan erbjuder ungdomar i åldern 12-22 år rådgivning och stöd av kurator. Mottagningen riktar sig till ungdomar boende inom stadsdelsområdena Östermalm, Norrmalm och Kungsholmen och bedrivs i samverkan med Region Stockholm. Uppdraget är att främja en god fysisk och psykisk hälsa med fokus på sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter bland unga. Ungdomsmottagningen ska särskilt prioritera att i högre

utsträckning nå ut till yngre pojkar.

Samverkan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamhet och polis

Inom Norrmalms stadsdelsförvaltning finns flera samverkansöverenskommelser som syftar till att minska risken för att barn ska utveckla destruktiva livsmönster. Trygg ungdom riktar sig mot barn och unga från årskurs 4 och samlar utbildningsförvaltningen, fält- och fritidsenheten, socialtjänsten och polismyndigheten. Forumet delar lägesbilder, sprider kunskap och delar erfarenheter och lösningar. Trygg ungdom ingår i nämndens samverkansöverenskommelse med polismyndigheten.

Överenskommelse om samverkan mellan förskolorna, grundskolorna, gymnasieskolan, familjeenheten och fält- och fritidsenheten har under längre tid blivit mer och mer inriktad på samverkan förskola och grundskola F-3 då inga åtaganden för gymnasiet finns nedskrivna i överenskommelsen. Samverkansmöten med aktuella ämnen sker en gång per termin och revideras en gång om året.

Förvaltningen bedriver platssamverkan vid tre olika områden inom stadsdelsområdet, i två av dessa områden ingår det särskilt fokus på ungdomar i riskzon. Platssamverkan Klara arbetar i stadens mest utsatta centrala område T-centralen, Centralstationen och Sergels torg med omnejd. Platssamverkan Odenplan, Observatorielunden och Vasaparken arbetar med situationella åtgärder på stadsdelsområdets andra pendlarcentrum med omnejd. I dessa riskzoner vistas många ungdomar som inte bor inom stadsdelsområdet, vilket medför samverkan mellan myndigheter, andra stadsdelsförvaltningar och till olika delar av Stockholmsregionen. Fältassistenter utför uppsökande arbete samt deltar i olika samverkansforum, bland annat sker samverkan med ungdomspolisen och stadsdelsområdets skolor. I det uppsökande arbetet samverkar fältassistenter med ungdomar, vårdnadshavare, skolor, Polismyndigheten, näringsliv och civilsamhället.

Förvaltningens socialtjänstavdelning arbetar utifrån samverkan för barn i behov av särskilt stöd (BUS). Förvaltningen har anställt en skolsocionom som samverkar med skolor angående elever med bland annat hög frånvaro. En samordnare för samordnad individuell plan (SIP) är anställd och arbetar i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen och Östermalm. Förvaltningen har i samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning och Region Stockholm en familjecentral. I samverkan med Hägersten-Älvsjö samt regionen kommer förvaltningen med stöd av socialförvaltningen att undersöka former för att skapa en digital portal för småbarnsfamiljer.

Vid förskoleavdelningen finns en samordnare för barnhälsa som rektor samverkar med gällande behov av extra stödinsatser. Samordnaren handleder förskolans arbetslag kring förhållningssätt, struktur och vilken anpassning som kan ske i verksamheten för att säkerställa att rätt stöd erbjuds barnen.

För att öka och vidmakthålla kunskapen om orosanmälningar och socialtjänstens arbete med barn och unga ordnar förvaltningen regelbundet seminarier om skyldigheten för personal inom verksamheter för barn och unga att göra orosanmälan. Det görs för att socialtjänsten i ett tidigt skede ska kunna identifiera barn och ge stöd och skydd. Förvaltningen kommer att vidareutveckla och stärka uppföljning av orosanmälningar gällande barn som far illa och när

det är möjligt återkoppla till förskola, skola och polis.

Flera aktiviteter både inom och utom andra samverkansöverenskommelser finns i Norrmalms stadsdelsförvaltnings lokala del av Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019-2022.

Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019-2022

Förvaltningens lokala handlingsplan upprättad i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019-2022 är uppdaterad. Syftet är att färre barn och unga ska begå brott och att stödinsatser vid behov ska tillsättas snabbt under pågående utredning. Det är viktigt att enheterna har en nära dialog, sammanhållen handläggning och arbetar likriktat.

Arbetet med allvarsamtal med unga förstagångsförbrytare med polis, socialtjänst, skola och föräldrar fortsätter att utvecklas i syfte att hitta arbetssätt och samverkansformer inom utsatt tidsram.

Föräldrastödsprogram

Förvaltningen bedriver generellt föräldrastöd med programmen föräldrastöd i Sverige, Alla Barn i Centrum (ABC), alla barn i centrum tonår (ABC-tonår), föräldrawebben, Barn KOMET och Tonårs KOMET. Under året ska en översyn gällande behov och utbud av föräldrastöd genomföras. I syfte att på ett effektivt och framgångsrikt sätt nå ut och kunna erbjuda föräldrastödsprogram ska även struktur och samverkansformer ses över. Under året kommer förvaltningen att utöka antalet grupper i Barn KOMET, utbilda gruppleadare i Tonårs-KOMET och se över behov och tillgång av ABC.

Alkohol-, narkotika- och tobaksförebyggande arbete

Ett kraftfullt förebyggande ANDT-arbete ökar vuxnas och barns skyddsfaktorer samt är både trygghetsskapande och brottsförebyggande. Tillsyn av tobak- och folkölsförsäljning syftar till att unga inte ska köpa tobak och folköl samt kontrollerar att produkten är införd i Sverige på ett lagligt sätt. Tillsynen görs centralt av socialförvaltningen men samverkan sker även med förvaltningens socialtjänst. Förvaltningens preventionssamordnare genomför kontinuerligt kunskapshöjande aktiviteter inom ANDT, bland annat om medicinska skador och sociala konsekvenser av ANDT-konsumtion. De kunskapshöjande aktiviteterna är i längden brottsförebyggande då särskilt hanteringen och konsumtionen av narkotika ökar risken för brottsutövning samt för att bli brottsutsatt.

Ett värderingsarbete som stämmer överens med Stockholms stads värderingar och Sveriges normer och lagar ökar ungas och vuxnas skyddsfaktorer. I detta arbete samverkar förvaltningen med skolor, vårdnadshavare och elever. Detta sker främst genom att stärka föräldraskapet genom att förvaltningen sprider restriktiva förhållningssätt och informerar om stödfunktioner för beroendeproblematik.

Hemlöshet och vräkningsförebyggande arbete

Arbetet kring hemlöshet ska fortsätta utvecklas och utgå från stadens program för att motverka hemlöshet. Förvaltningen arbetar utifrån tre strategier: förebygga hemlöshet, möta

den akuta hemlösheten och steget vidare till eget boende. Förvaltningen arbetar förebyggande för att förhindra vräkningar och motivera personer att ta emot stöd och insatser för att kunna bo kvar i bostaden. I det vräkningsförebyggande arbetet ska särskilt barnfamiljers och äldres situation uppmärksammas. Projektet Centralstationen fortsätter stärka det uppsökande arbetet genom att identifiera personer i behov av stöd. Samverkan mellan förvaltningens vuxenhet, familjeenhet, beställarenhet äldreomsorg och försörjningsstöd ska fortgå och utvecklas vidare.

Inom äldreomsorgen ska arbetet med Bolots fortgå för att i ett tidigt skede identifiera äldre personer som riskerar avhysning, lever i hemlöshet eller osäkra boendeförhållanden. För att föregå att en vräkningsprocess inleds och att utveckla det uppsökande arbetet för att nå personer som lever i utanförskap i tid kommer enheten att utveckla statistik över de behov och problemområden som de personer som riskerar vräkning har.

Förvaltningen står inför en stor utmaning då ett av genomgångsbostäderna för nyanlända avvecklas och 80 barnfamiljer flyttar till annat boende.

Budget och skuldrådgivning

Budget- och skuldrådgivningen är samordnat för hela innerstaden och erbjuder rådgivning i syfte att förhindra överskuldssättning samt minska risk för hemlöshet. I enlighet med budget ska förvaltningen tillsammans med socialnämnden utveckla budget- och skuldrådgivning för att öka kännedomen bland enskilda och minska risken för överskuldssättning i utsatta och särskilt behövande grupper. Förvaltningen kommer att fortsätta med det pågående projekt för att utveckla det förebyggande arbetet för målgruppen unga vuxna 18-29 år.

Äldrevänlig stad

För att bibehålla funktioner, motverka ofrivillig ensamhet och främja till ett hälsosamt åldrande ska den kommunövergripande öppna mötesplatsen och aktivitetscentren fortsättningsvis utveckla hälsofrämjande fysiska- och sociala aktiviteter på plats men även kunna erbjuda digitala alternativ. Arbetet för att stärka och bibehålla funktioner och identifiera förebyggande hälsoåtgärder för äldre intensifieras genom den förebyggande enhetens hälsopedagog och friskvårdsledare. Dessa utökade personalresurser kommer att finansieras med stimulansmedel. Förvaltningen fortsätter att se över aktiviteternas innehåll i syfte att öka mäns deltagande.

Aktivitetscenter och den kommunövergripande öppna mötesplatsen ska fortsättningsvis erbjuda gemensamma måltider och social gemenskap för att bryta isolering och skapa en meningsfull dag. Med stöd av matlyftet ska matlagningskurser fortsättningsvis erbjudas på den kommunövergripande öppna mötesplatsen i syfte att inspirera till goda matvanor. Vidare ska mellanmål erbjudas i samband med fysisk aktivitet i syfte att främja till ett jämnt näringsintag.

Föregående år utökades uppdraget för förvaltningens fixartjänst med stöd vid installation av digital teknik. Genom samverkan med den förebyggande enhetens befintliga stöd i användandet av digital teknik ska arbetet med att öka den digitala mognaden för stadsdelsområdets seniorer intensifieras.

I ett äldrevänligt stadsdelsområde ska förvaltningen fortsätta att sprida information om kontaktvägar i äldreomsorgen, stödinsatser och olika boendeformer i syfte att stärka och

bibehålla ett självständigt liv. Förvaltningen ska även sprida information om mötesplatser med sociala- och hälsofrämjande aktiviteter som drivs av nämnden eller av organisationer och föreningar i civilsamhället. Samverkan mellan förvaltningens verksamheter inom äldreomsorgen kommer att utvecklas för att fånga upp äldre som är ofrivilligt ensamma och inte hittat till stadsdelsområdets öppna mötesplatser. Under 2021 inleddes ett samarbete mellan den kommunövergripande öppna mötesplatsen och en närliggande förskola i syfte att skapa meningsfulla sammanhang där äldre och yngre kan mötas över generationsgränser. Detta arbete ska fortsätta att utvecklas under året.

En del av ett äldrevänligt stadsdelsområde är också att stärka målgruppsdialogen. Som en del av arbetet för en äldrevänlig stad verkar stadsdelsförvaltningen för att utveckla kommunikationen till och dialogen med, seniorer som bor inom stadsdelsområdet. Stadsdelsförvaltningen deltar i det stadsövergripande arbetet för att utveckla kommunikationskanalerna med äldre och fortsätter utveckla arbetet och dialogen via stadsdelsförvaltningens öppna mötesplatser och aktivitetscenter för seniorer samt med pensionärsrådet.

Rättssäker myndighetsutövning

Förvaltningen ska fortsätta arbeta med att vidhålla och utveckla den interna samverkan och samhandläggningen för äldre med komplexa behov och som tillhör sårbara grupper som exempelvis äldre med psykisk ohälsa eller äldre som har en missbruksproblematik. Särskilda biståndshandläggare inom äldreomsorgen ska fortsatt ha spetskompetens inom socialpsykiatri, missbruk och vräkningsförebyggande arbete i syfte att arbeta personcentrerat samt ha en vägledande funktion för övriga biståndshandläggare. Äldre med demens eller kognitiv svikt ökar och ställer höga krav på kompetensen inom äldreomsorgen, äldreomsorgens beställarenhet fortsätter att utbildas i Stjärnmärkt i syfte att ge äldre en rättssäker och likställd myndighetsutövning.

Förvaltningen ska med stöd från socialnämnden implementera resultaten av genomlysningen enligt modell "Rätt stöd i rätt tid".

Invånare lever ett självständigt liv

Socialtjänsten ska möjliggöra för invånarna att leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar och erbjuda stöd i ett tidigt skede. Nämnden ansvarar för att personer med missbruksproblem får stöd i ett tidigt skede och att insatserna utformas utifrån evidensbaserade metoder.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att öka delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Insatser riktade till personer med funktionsnedsättning och till personer inom socialpsykiatri ska anpassas till den enskildes individuella behov och utformas tillsammans för att utveckla, stärka och bibehålla färdigheter för att klara sitt dagliga liv. Den enskilde är delaktig i utformandet, planering och genomförande av insats. Ett utvecklingsområde är att se över möjligheten till mer arbetsinriktade insatser till personer inom socialpsykiatrins målgrupp, till exempel IPS- individuell placering och stöd. Arbetet för att utveckla användandet av digitalisering och välfärdsteknik för personer med funktionsnedsättningar fortgår.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningens arbete med tillgänglighet och delaktighet för funktionshindrade utförs genom att insatser anpassas till den enskildes individuella behov och utformas tillsammans för att utveckla, stärka och bibehålla färdigheter för att klara sitt dagliga liv. Arbetet för att utveckla användandet av digitalisering och välfärdsteknik fortgår. Handläggarna på förvaltningens vuxenenhet har påbörjat utbildning i AKK, Alternativ och kompletterande kommunikation. Handläggarna har lärt sig hur de kan använda kommunikativt och kognitivt stöd. Stödet kommer att implementeras och utvecklas under 2022. Detta för att öka möjligheten för brukare inom socialpsykiatrin och funktionsnedsättning att uttrycka sina behov av stöd, tillgodogöra sig stödet på bästa sätt och kunna vara delaktiga.

Förvaltningen strävar efter att information och kommunikation under handläggning och genomförande av stöd och insatser ska vara tillgängligt och individuellt utformat och enkelt att förstå.

Samverkan med regionen

Enskilda med insatser från olika huvudmän ska få rätt stöd och insatserna ska samordnas. Genom en samordnad individuell plan (SIP) ska planering och kontaktvägar underlättas och ökad insyn ska ges för att vården ska vara sammanhållen och kännas trygg. Den enskilde och personer som den enskilde önskar närvara ska göras delaktiga i planen. Barn och ungas rätt till information och delaktighet vid samordnad individuell plan ska förstärkas. Förvaltningens arbete med SIP ska fortgå som ett led i samverkan mellan huvudmän. Äldreomsorgens beställarenhet har inrättat en resursperson för SIP och arbetssättet ska utvärderas och utvecklas under året.

Förvaltningens ska tillsammans med socialnämnden och Region Stockholm utveckla samarbetet med öppenvården samt de egna arbetssätten med utgångspunkt i lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård. Ett arbete med att tillsammans med socialnämnden få till en märkbar förbättring i samarbetet mellan socialtjänst och sjukvård kring de som både lider av psykisk sjukdom och missbruk fortgår. Detta bland annat genom att säkerställa att socialtjänsten alltid tar initiativ till och samverkar så att samordnade individuella planer upprättas.

Förvaltningens arbete med att vidareutveckla arbetssätt för planering och samverkan mot bakgrund av Lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård fortgår. Ett nytt IT-system Lifecare för utskrivning från slutenvården ska implementeras 2022.

Odenplans ungdomsmottagning bedrivs i samverkan med Region Stockholm.

Stöd till anhöriga

Förvaltningen ska ha ett anhörigperspektiv där samverkan med anhöriga och anhörigas delaktighet beaktas. Förvaltningens medarbetare som kommer i kontakt med anhöriga ska ha ett jämställdhetsperspektiv i arbetet med att vägleda och sprida information om anhörigstöd för att säkra att stödet ges utifrån behov. Programmet för stöd till anhöriga ska implementeras i verksamheterna. Förvaltningen ska även ge stöd och råd till anhöriga till personer som befinner sig i eller på väg in i våldsbejakande extremistiska miljöer. Anhörigombud och resurspersoner för anhörigstöd ska fortsätta samverka med anhörigkonsulenterna för att

medvetandegöra anhörigperspektivet i arbetet.

Förvaltningens anhörigkonsulent fortsätter att erbjuda enskilda samtal som är formade utifrån anhörigas behov men även anhöriggrupper kring olika teman för olika målgrupper via digital teknik som ett komplement till fysiska träffar. Må-bra aktiviteter ska fortsätta anordnas för att anhöriga ska få återhämtning och en tillvaro med inslag av kulturella-, fysiska- och sociala aktiviteter. Samverkan med stadens, i synnerhet innerstadens anhörigkonsulenter, ska fortgå för att kunna erbjuda anhöriga ett varierat utbud och för att dela goda exempel samt bidra till ett enhetligt anhörigstöd i staden. Samverkan sker även med regionen i form av en navigeringskurs och en mötesplats. Samverkan med länets anhörigkonsulter har möjliggjort en rad gemensamma digitala föreläsningar och grupper för anhöriga. En fortsättning, via SNAPH (Stockholms Nätverk Aktion Psykisk Hälsa), planeras under 2022.

Våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relationer

Förvaltningens arbete mot våld ska följa Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025. Förvaltningen fortsätter utveckla det våldspreventiva arbetet, arbetet med våldsutsatta och med våldsutövare genom en regional stadsdelssamverkan. Förvaltningen kommer rutinemässigt att fortsätta ställa frågor om våld enligt exempelvis Freda-kortfrågor och Reagera-S i syfte att tidigt upptäcka individer som är utsatta för våld. Förvaltningens specialiserade relationsvårdshandläggares arbete med rådgivning gentemot kollegor fortgår. Våldsutsatta och våldsutövare ska erbjudas råd, stöd och behandling hos Relationsvårdscentrum innerstaden (RVCI) där kompetens finns att möta särskilt sårbara grupper. Förvaltningen kommer att fortsätta utveckla det interna samarbete och samarbete med andra aktörer, framförallt polismyndigheten för att tidigare upptäcka och motivera våldsutövare att ta emot stöd och behandling. Arbetet med att utveckla arbetssätt för att nå och motivera våldsutövare att söka behandling fortgår. Stödet till barn och unga samt särskilt sårbara grupper så som personer med funktionsnedsättning ska stärkas. Barn som utsatts för våld eller har upplevt våld mot närstående erbjuds eget stöd genom RVCI. Förvaltningen kommer även se över behov av kompetensutveckling kring våld i unga relationer och våld mot personer med funktionsnedsättning. Arbetet med barnkonsekvensanalyser fortgår och barn ska på ett enkelt sätt kunna erbjudas insatser. Förvaltningen fortsätter samarbetet med Origo, resurscenter för råd och stöd i frågor som rör hedersnormsproblematik och tar del av utredningsmaterial gällande hedersrelaterat våld och förtryck samt implementerar arbetssätt och rutiner för att upptäcka detta. Under 2022 ska förvaltningen fördjupa samverkan med Kungsholmen och Östermalms stadsdelsförvaltningar genom gemensamma utbildningar och föreläsningar.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Att arbeta generellt förebyggande är ett kostnadseffektivt sätt att nå stora grupper med information och erbjudande av stöd. Drogförebyggande arbete bidrar till Agenda 2030 delmål 3:4, 3:5, 3:A samt delmål 16:1 då det är tydligt att hantering av droger och våld är nära förknippade.

Förvaltningen fortsätter i enlighet med barnkonventionen att ha ett barnrättsperspektiv vid

varje beslut och utredning som rör barn. Barn vars föräldrar får insatser genom socialtjänsten erbjuds stödsamtal i syfte att öka barnets inflytande och delaktighet. Vid behov sker samverkan med övriga aktörer i ärenden där barn är aktuella, och barn som har behov av insatser från olika huvudmän får en samordnad individuell plan (SIP).

För att säkerställa att hänsyn tas till barnrättsperspektivet i ärenden där en förälder eller vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten arbetar förvaltningen med metoden ”Tillsammans för barnen”. Det är ett gemensamt arbetssätt mellan vuxenheten och familjeenheten runt systematisk samhandling kring barnfamiljer för att minska arbetssätt i stuprör och öka helhetssyn utifrån barnets perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande för att möta den enskildes behov oavsett kön. Det görs genom aktgranskningar med fokus på jämställdhet för att handläggning ska göras rättssäker och likställig. Könsuppdelad statistik analyseras i syfte att uppmärksamma skillnader och likheter så att inflytande och resurser mellan kvinnor och män fördelas rättvist. Genom att öka kunskap och medvetenhet om normer kring kön och sexualitet kan medvetenheten om hur exkluderande normer kan påverka kvaliteten och hindra en likvärdig service tydliggöras.

Invånarna i kontakt med förvaltningen ska uppleva ett gott bemötande utan diskriminering. I möte med handläggare bemöts individen på ett respektfullt sätt med den enskildes möjligheter till självbestämmande i fokus.

Förvaltningens arbete för att öka jämställdhet, god hälsa och välbefinnande samt för att minska ojämlikhet och våld i nära relationer bidrar till att uppfylla Agenda 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	100 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %		Tertial
 Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	24 %	Tertial
 Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	100 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	98 %	öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	93 %	öka	År
 Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	80 %	År
 Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	75 %	Tertial
 Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	80 %	Tas fram av nämnd	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	79 %	År
 Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	30 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	30 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	60 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	70 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	10	Tas fram av nämnd	År
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	70 st	Tas fram av nämnd	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp och utvärdera genomförda åtgärder för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden och äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram ett processtöd för intern samverkan i frågor som rör äldre personer som lever i hemlöshet	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden och äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samordna och utveckla socialtjänstens och äldreomsorgens arbete med kvalitets- och ledningssystem enligt SOSFS 2011:9 för att bidra till en likställighet i staden, bland annat genom ett ägandeskap av frågan i ILS-webb	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för en centralisering av hälso- och sjukvårdsansvaret inom socialpsykiatriens särskilda boenden, i likhet med LSS-hälsan. Utredningen ska inkludera en kostnadsanalys	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta arbetet med STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utbilda stadens personal inom LSS i det pedagogiska ramverket	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda formerna för ett tryggt mottagande från LVM-vård	2022-01-01	2022-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur bolotsar kan ge förstärkt praktiskt stöd till barnfamiljer vid SHIS Bostäders boenden	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samordning av handläggning av personlig assistans	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om förmedlingsprocessen för bostäder med särskild service kan effektiviseras	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av profilboenden inom bostäder med särskild service	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna följa riskerna för ökad våldsutsatthet som en möjlig effekt av covid-19-pandemin	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett nytt program för stadens arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel samt arbeta enligt ANDTS-programmet 2018-2021 till dess att ett nytt program är framtaget	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna hur man kan utveckla och använda boendestöd inom missbruk	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska utvärdera arbetet kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnäktenskap eller könsstympning	2022-01-01	2022-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.4.1. Främjande och förebyggande insatser stärker barn och vuxnas skyddsfaktorer

Beskrivning

Målgrupp: Barn och vuxna i alla åldrar som bor och vistas inom Norrmalms stadsdelsområde. Målgruppen omfattar alla barn och unga samt vuxna med särskilda behov av stöd i enlighet med socialtjänstlagen; föräldrar, personer över 65 år, människor med funktionsnedsättning, personer i beroende, brottsoffer och skuldsatta personer.

Förvaltningens främjande arbete fokuserar på att möjliggöra konstruktiva livsval genom att stärka barn och vuxnas skyddsfaktorer samt att tidigt upptäcka barn i behov av stöd. Skyddsfaktorer kan till exempel vara att stärka föräldrarollen, deltagande i positiva och inkluderande sammanhang och att enskilda har vetskap om vart de kan vända sig för stöd och oro för andra. Deltagande i förskolan är en skyddsfaktor där barnen erbjuds en trygg omsorg. Som en del av ett äldrevänligt stadsdelsområde fortsätter förvaltningen arbetet med förebyggande hälsoåtgärder för äldre genom att utveckla aktivitetscenter och övriga öppna mötesplatser i samarbete med besökarna och civilsamhället.

Förvaltningens förebyggande arbete inriktas på att bibehålla och stärka funktioner, motverka risk för fysisk och psykisk ohälsa, ofrivillig ensamhet, hemlöshet, suicid, utanförskap och kriminalitet. Förvaltningen har en god samverkan mellan förskolan, skolan, fält- och fritidsenheten, de öppna verksamheterna, socialtjänsten, äldreomsorgen, Polismyndigheten och Region Stockholm. Genom upprättande av samordnad individuell plan (SIP), samordnas insatser och stöd utifrån den enskildas behov oberoende av huvudman.

Förväntat resultat

Människor som bor eller vistas inom stadsdelsområdet känner till och nyttjar vid behov samhällets främjande och förebyggande insatser.

Personer i alla åldrar i behov av stöd uppmärksammas tidigt och får stöd utifrån sin specifika situation.

Personer erbjuds att delta i inkluderande och sociala sammanhang för att motverka ofrivillig ensamhet och öka livskvalitet.

Förskolan arbetar förebyggande, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa och har ett nära samarbete med socialtjänsten.

Den öppna fritidsverksamheten samt fältassistenter ger barn och ungdomar positiva sociala sammanhang och uppmärksammar unga i behov av stöd.

Socialtjänsten når utsatta barn, unga och vuxna i ett så tidigt skede som möjligt.

Förvaltningen uppmärksammar personer som riskerar hemlöshet i ett tidigt skede.

Äldre lever ett tryggt och självständigt liv i ett äldrevänligt stadsdelsområde.

I samverkan med andra aktörer skapas förtroende och tilltro till socialtjänstens möjlighet att medverka till en positiv förändring.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel av vårdnadshavare som söker stöd som får plats i föräldrastödsprogram inom 8 månader	80 %		År
Andel vårdnadshavare som fullföljer föräldrastödsprogram	80 %		År
ANDT-förebyggande arbete enligt Preventionsindex mini (PI-mini)	82		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbeta med ett digitalt alternativ eller en komplettering till föräldramöte för ANDT-information	2022-01-01	2022-12-31
Barns rättigheter enligt barnkonventionen beaktas vid varje beslut eller åtgärd som berör barn.	2020-01-01	2022-12-31
Förskolans pedagoger deltar i socialtjänstens seminarier kring orosanmälningar.	2022-01-01	2022-12-31
I samverkan med socialförvaltning delta i arbetet med den stadsdelsövergripande kommunikationen med förebyggande information om ANDTS	2022-01-01	2022-12-31
Se över föräldraskapsstödet och erbjuda ett föräldraskapsstöd som motsvarar behovet inom stadsdelsområdet	2022-01-01	2022-12-31
Stärka samverkan gällande preventivt arbete med friskolor inom stadsdelsområdet	2022-01-01	2022-12-31
Utreda etablering av ytterligare aktivitetscenter	2022-01-01	2022-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldreomsorgens förebyggande enhet ska anordna digital inspirationsdag för seniorer	2022-01-01	2022-12-31
Översyn och utredning av parklekarnas utformning och organisering	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.4.2. Invånare lever ett självständigt liv

Beskrivning

Målgrupp: Personer i Norrmalms stadsdelsområde som behöver socialtjänstens stöd. All myndighetsutövning är rättssäker och tillvaratar den enskildes resurser. Erbjudna insatser är av hög kvalitet som bygger på evidensbaserade metoder. Stärka och bibehålla färdigheter genom ökad delaktighet i utformandet, planering och genomförande av insats. Verksamheterna arbetar för att personer i behov av stöd ska få möjlighet att forma sina egna liv utifrån sina behov och förutsättningar.

Förväntat resultat

Förväntat resultat invånare i behov av stöd får insatser och ett bemötande som stärker förmågan till ett självständigt liv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Sprida information om Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 till berörda verksamheter.	2020-01-01	2022-12-31
Utveckla det kommunikativa och kognitiva stödet för personer med funktionsnedsättning	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.4.3. Anhörigas rättigheter tillgodoses

Beskrivning

Målgrupper: Invånare som betraktar sig som anhöriga i Norrmalms stadsdelsområde.

Prioriterade målgrupper: anhöriga till personer som är äldre, anhöriga till personer med fysisk sjukdom eller funktionsnedsättning, anhöriga till personer med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning och anhöriga till personer med ett missbruk och beroende som omfattas av bestämmelsen i 5 kap 10 § Socialtjänstlagen. Övrig prioriterad målgrupp är anhöriga till personer i, eller på väg in i våldsbejakande extremistiska miljöer.

Nämnden uppnår målet genom att arbeta enligt lagstiftning och utifrån Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024 och de situationer som anhöriga kan befinna sig i för att kunna vägleda och informera om stödinsatser.

Förväntat resultat

Anhörigas livssituation uppmärksammas i verksamheterna och de får information om och erbjuds stödinsatser för att förebygga ohälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera program till stöd för anhöriga 2021-2024	2021-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.4.4. Personer som upplever våld får det stöd de behöver

Beskrivning

Målgrupp: Personer som upplever och utsätts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål, sexuellt våld oberoende relation samt sex mot ersättning. Nämnden uppnår målet genom att arbeta enligt stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025 och i samverkan mellan förvaltningens enheter och med relationsvårdscentrum i innerstaden (RVCI).

Förväntat resultat

Invånare som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål, sexuellt våld oberoende relation samt sex mot ersättning, erbjuds individuellt utformade stödinsatser utifrån behov i syfte att förändra sin situation. Vårdsutövare erbjuds individuellt anpassat stöd för att bryta sitt beteende. Barn och unga som utsätts för och upplever våld i nära relation får skydd och stöd och barn och unga som finns i nära relationer där våld förekommer uppmärksammas och får stöd. Medarbetare har kunskap om våld och att upptäcka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck och kan ge stöd åt den enskilde. Genom att arbeta förebyggande mot våld i nära relationer bland unga kan förvaltningen minska förekomsten av våld.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel våldsutsatta där målet med insats från Relationsvårdscentrum (RVCI) uppnåtts	70 %		År
Andel våldsutövare där målet med insats från Relationsvårdscentrum innerstaden (RVCI) uppnåtts	70 %		År
Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	70		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Implementera arbetssätt och metoder för att upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck	2022-01-01	2022-12-31
Implementera Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025.	2021-01-01	2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för en äldrevänlig stad där

äldre har möjlighet att leva ett aktivt och hälsosamt liv med fokus på självbestämmande, respekt och värdighet.

Vidare bidrar nämnden till kommunfullmäktiges mål genom att äldreomsorgens verksamheter arbetar utifrån prioriterade områden. Dessa är; trygg omsorg av god kvalitet, god hälso- och sjukvård, samverkan för en god och nära vård, kost och måltidsmiljö samt innovation och nya digitala arbetsätt. De prioriterade områdena bidrar till att äldre ska få en individuellt anpassad vård och omsorg av god kvalitet präglad av valfrihet och delaktighet.

Äldreomsorgens förebyggande arbete genom anhörigstöd, samverkan med civilsamhället, öppna seniorverksamheter, aktivitetscenter samt förebyggande hälsoåtgärder beskrivs under nämndens verksamhetsområdes mål 1.4.

Kompetens-, chefs- och personalförsörjning är avgörande för en god och kvalificerad äldreomsorg, vilket beskrivs närmare under verksamhetsområdesmål 3.2.

Trygg omsorg av god kvalitet

Arbetet med att förbättra personalkontinuiteten i hemtjänsten intensifierades under 2021 och åtgärder fastlades vilka fortgår för att uppnå ökad trygghet i omvårdnaden. Bland annat ska den kommunala hemtjänsten se över geografiska indelningar samt fortsätta att identifiera de äldre som har lägst respektive högst kontinuitet och optimera schemalaggningen utifrån det.

Äldreomsorgens verksamheter ska ta vara på den språkkompetens som finns hos personalen och samtidigt säkra en god språkkompetens i det svenska språket i syfte att arbeta trygghetskapande i omvårdnadsinsatserna och kommunikationen med de äldre. Genom språkombuden säkerställs ett systematiskt verksamhetsnära lärande.

Förvaltningen ska erbjuda en rättssäker och likställd handläggning och äldre ska behandlas och bemötas likvärdig, jämställt och respektfullt. Den äldres behov ska tillgodose och särskild hänsyn tas till hög ålder, oro och ensamhet i beslutsfattandet. I de fall en äldre person bor tillsammans med en minderårig beaktas barnets rättigheter vid beslut och utförande av insats. Då Nationell minoritetstillhörighet bygger på självidentifikation ska fortsättningsvis information gällande rättigheter där Stockholm är förvaltningsområde ges i samband med ansökan om bistånd.

Arbetet med ramtid inom hemtjänst och beställarenhet fortgår för att äldre utifrån sina förutsättningar ska kunna vara delaktiga och påverka innehållet och utförandet av insatsen. En förutsättning i arbetssättet med ramtid är att dokumentationen är sammanhållen i beställningar och genomförandeplaner. Förvaltningen ska därför under året utveckla dokumentationsgranskningarna. Fokus i handläggning och utförande av insatserna ska vara ett salutogent förhållningssätt för att stärka och bibehålla funktioner som den äldre har. Genomförandeplanen ska ha en namngiven kontaktman och vara ett stöd i arbetet. Den sociala dokumentation i äldreomsorgens verksamheter ska genomsyras av ett personcentrerat förhållningssätt där den äldres önskemål och delaktighet tydligt framgår.

I syfte att kvalitetsutveckla äldreomsorgens verksamheter ska förvaltningen fortsätta arbeta aktivt och systematiskt med analys av egenkontroller, interna och externa avvikelser, synpunkter och klagomål.

För att motverka ofrivillig ensamhet, öka den psykiska hälsan och främja till social stimulans på vård- och omsorgsboende ska de äldre erbjudas daglig utevistelse, tillgång till dagliga sociala aktiviteter och egen tid. Aktivitetsombuden ska stödja i planeringen av aktiviteter och driva utvecklingen framåt inom området. Alla aktiviteter inom äldreomsorgens verksamheter på dagverksamhet och vård- och omsorgsboende ska anpassas utefter den äldres individuella förutsättningar och önskemål. Ungdomsbesöken i äldreomsorgens verksamheter ska fortgå som ett led i att skapa bryggor mellan generationer, ge unga en utvecklande start i arbetslivet samt att minska den ofrivilliga ensamheten.

Stadsdelsnämndens vård- och omsorgsboende är Silviahemscertifierade och under året kommer Silviahemscertifieringen uppdateras. Administrering av uppgifter i BPSD (Beteendemässiga och psykiska symtom) -registret ska utgöra en grund för fortsatt personcentrerat arbete. BPSD- administratörernas roll ska vidare utvecklas under året. Stjärnmärkning för förvaltningens beställarenhet fortgår och instruktörer utbildas för att tillförsäkra ett fortsatt verksamhetsnära lärande. Den kommunala hemtjänsten ska fortsättningsvis arbeta med riktat och personcentrerat stöd genom Demensteam. Genom schemalagd reflektionstid ska möjlighet ges att omsätta erhållna kunskaper i praktiken och bidra till ett verksamhetsnära lärande.

Mot bakgrund av covid-19-pandemin har flera äldre upplevt sig isolerade. Satsningar och utvecklingsområden ska därför kopplas tydligt till äldres psykiska hälsa och genomsyras i alla äldreomsorgens verksamheter. Detta innebär bland annat att pröva nya arbetsformer som påvisar god effekt på äldres psykiska och fysiska hälsa till exempel vårdhundar. Under 2021 inleddes en kompetensstärkning i den kommunala hemtjänsten för att möta personer som tillhör sårbara grupper, vilket bland annat omfattar äldre som lever i hemlöshet, lider av psykisk ohälsa och/eller har en missbruksproblematik samt äldre som utsätts för våld i nära relation. Under året ska hemtjänsten utveckla arbetssätt där förvärvad kompetens omsätts i det dagliga arbetet bland annat genom att inrätta ett team. Särskilda biståndshandläggare inom äldreomsorgen ska fortsatt ha spetskompetens inom socialpsykiatri, missbruk och vräkningsförebyggande arbete för att arbeta personcentrerat, uppsökande samt ha en vägledande funktion för övriga biståndshandläggare.

God hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvårdsarbetet ska bedrivas i enlighet med gällande lagar och riktlinjer. Hälso- och sjukvårdsdokumentationen ska vara personcentrerad och utvecklas för att säkra en god hälso- och sjukvård. Med stöd av kvalitetsombud och förvaltningens processledare ska ett verksamhetsnära lärande och stöd ges långsiktigt. Samarbetet mellan läkarorganisationen och kommunal hälso- och sjukvård ska stärkas genom förankring och följsamhet till övergripande och lokala överenskommelser. I äldreomsorgens verksamheters utvecklingsarbete ingår lärdomar från hantering av covid-19 pandemin där ett strukturerat smittskyddsarbete fortsättningsvis ska bedrivas. Följsamhet till basala hygien- och klädrutiner fortsätter att säkerställas. Med stöd av medicinskt ansvarig sjuksköterska utvecklas och stärks hygienombudsrollen och systematiska egenkontroller där självskatning och observationer ingår. Personalen på vård- och omsorgsboende ska ha grundläggande kompetens inom palliativ vård och nätverk för palliativa ombud ska leda till ett verksamhetsnära lärande och samsyn i arbetssätt för att ge en god omvårdnad i livets slutskede.

Samverkan för en god och nära vård

Genom förvaltningens uppbyggda samverkansmetod med regionen ska arbetssätt för en omställning till god, nära och samordnad vård med utgångspunkt i den äldres behov fortgå. Arbetet tillsammans med Region Stockholm och utifrån Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) ska fortsätta utvecklas för att skapa trygga och effektiva utskrivningsprocesser med den äldre och anhöriga i fokus. Tryggt mottagande i hemmet ska fortsättningsvis erbjudas för att förstärka en trygg och hållbar hemgång för äldre som skrivs ut från slutenvården.

Kost och måltidsmiljö

Arbetet med att utveckla mat och måltider fortgår inom äldreomsorgens verksamheter. Maten ska ha ett bra näringsinnehåll, vara aptitlig och i allt större grad ekologisk. De äldre ska kunna påverka vad som serveras och måltiderna ska ha ett socialt innehåll. De satsningar avseende inomhusmiljön som påbörjades under 2021 på nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi ska bidra till att stimulera sociala aktiviteter och förbättra måltidsmiljön. Matlyftet i syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet ska fortsätta i äldreomsorgens verksamheter genom riktade aktiviteter och kompetensutveckling. Nattfastemätningar och måltidsobservationer ska vidareutvecklas i nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi med stöd av verksamhetens mat- och måltidsombud och analyserna tas tillvara i det fortsatta kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Innovation och nya digitala arbetssätt

Ett närvarande och tillitsbaserat ledarskap i förändring är förutsättningar för långsiktig kvalitetsutveckling inom kärnverksamheten. Äldreomsorgens chefer och ledare har under 2021 kompetensutvecklats i förändringsledning och digitalt förändringsledarskap. Den förvärvade kunskapen kommer fortsättningsvis att användas av chefer och nyckelpersoner i syfte att göra förbättringar mer hållbara och leda digitala förändringar för att öka kvalitet, trygghet och effektivisera arbetssätt.

Äldreomsorgens digitala nätverk ska fortsätta att vara ett forum för att samordna, hitta gemensamma arbetssätt och utbyta erfarenhet i digitaliseringsresan. Likaså ska det nätverk som finns mellan innerstadsdelarna fortgå som ett led i att samordna krafter, arbeta långsiktigt och sprida goda exempel mellan stadsdelsförvaltningarna.

Digitala arbetssätt ska utvecklas, som är användarvänliga och utgår från den äldres behov och önskemål, ska utvecklas. Exempelvis ska förvaltningen under året tillsammans med närliggande stadsdelsförvaltning utreda och påbörja arbetet för digital signering av läkemedel för att öka tryggheten, spårbarheten och patientsäkerheten.

Digitala inköp är en insats som utföraren planerar tillsammans med den enskilde. Medarbetare inom hemtjänst har kunskap för att ge den enskilde stöd i digitala inköp och biståndshandläggare ska vid ansökningstillfället informera om möjligheten att utföra inköp digitalt.

Förvaltningen följer arbetet i de pilotstadsdelar som utsetts gällande digital nattillsyn och smarta lås i hemtjänsten. I samverkan med Äldreförvaltningen och andra stadsdelar ska arbetet med välfärdsteknik utvecklas ytterligare. Smarta lås i hemtjänsten införs enligt plan

under hösten 2022.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Genom fokus på det sociala perspektivet samt ett näringsriktigt innehåll i måltiden ska undernäring motverkas och den ofrivilliga ensamheten minska i enlighet med mål nummer 2, ingen hunger.

Män och kvinnor ska ha tillgång till likvärdig omvårdnad och beslut rörande insatser. Förvaltningens genomlysningar av myndighetsbeslut för att säkerställa en jämställd och jämlik biståndshandläggning fortgår. Brukarundersökningar och kvalitetsuppföljningar på individnivå analyseras för att kunna säkerställa ett jämställt utförande av insatser och bidra till att nå mål nummer 5, jämställdhet.

I linje med mål nummer 10, minskad ojämlikhet, ska förvaltningen fortsätta att granska myndighetsbeslut och genomföra ärendedragningar för att säkerställa en likvärdig och rättssäker myndighetsutövning fri från föreställningar om exempelvis kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning eller etnicitet. Vidare ska förvaltningen arbeta med informationsspridning om olika boendeformer för äldre och om hälsofrämjande aktiviteter samt upprätthålla den samverkan till representanter för de nationella minoriteter som etablerats för att så långt som möjligt ge äldre likartade förutsättningar att delta i samhället. Information kring stadens arbete med förvaltningsområde och minoritetsspråk ges i samband med ansökan om bistånd.

Förvaltningen ska även samverka med region och civilsamhället för en god och nära vård och omsorg och på så vis bidra till att nå mål 10 om minskad ojämlikhet.

Äldreomsorgens verksamheter ska erbjuda fysiska-, sociala- och kulturella aktiviteter. Detta för att främja till att äldre ska leva ett självständigt liv med fokus på självbestämmande och på så sätt bidra till att nå mål 3 om hälsa och välbefinnande.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	70 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	68 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel digital natttillsyn i hemtjänsten	0 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar			
Norrmalms stadsdelsförvaltning utgör inte en av pilotstadsdelarna gällande digital tillsyn. Därav kan inget målvärde för indikatorn sättas.			
 Andel digitala inköp i hemtjänsten	0 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar			
Det finns idag inget digitalt stöd eller någon metod för att mäta indikatorn då denna insats inte finns i stadens sociala system. Därav kan inget målvärde sättas för indikatorn.			
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	86 %	86 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	78 %	78 %	År
 Andel smarta lås i hemtjänsten	0 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar			
Äldreförvaltningen har olika implementeringsperioder för smarta lås. Innerstadsdelarna är enligt plan sist ut vilket gör att vi inte kan sätta ett målvärde på indikatorn.			
 Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	85 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	90 %	Tas fram av nämnd	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	95 %	93 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	88 %	86 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	84 %	82 %	År
 Andelen personal med timanställning i förhållande till samtliga anställda	16 %	Tas fram av nämnd	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i nära samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna göra en fördjupad utredning om hur verksamhets- och avtalsuppföljningen inom äldreomsorgen kan utvecklas i syfte att kvalitetssäkras och bli mer likvärdig över staden	2022-01-01	2022-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholms hem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram rutiner för att arbeta med vräkningsförebyggande åtgärder riktade mot personer över 65 år som inte är i behov av socialpsykiatriskt stöd	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram uppdragsbeskrivningar för specifika funktioner utifrån utredningsuppdraget om regionalisering av funktioner	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Region Stockholm se över vilka system som möjliggör för gemensam journalföring mellan staden och Region Stockholm	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med servicenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda Äldre direkt som en väg in för alla Stockholms äldre	2022-01-01	2022-08-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna inventera behovet av personliga ombud för äldre med psykiska funktionsnedsättningar samt se över dessas organisering	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en kartläggning av äldreomsorgspersonalens kompetens kring skyddsåtgärder och samtycke. Detta för att kunna få en överblick av behovet av utbildning till berörda personalgrupper	2022-01-01	2022-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga och ge förslag på nivå för grundbemanning för samtliga personalkategorier vid vård- och omsorgsboende	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna med stöd från kommunstyrelsen utreda införandet av egenanställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område	2022-01-01	2022-08-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen besluta om upphandling av nytt system för att ersätta Schemas	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och med stöd av kommunstyrelsen ta fram en uppföljningsmodell för HSL, inklusive särskilda HSL-inspektörer/observatörer	2022-01-01	2022-08-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över stadens beredskap vid värmeböljor ur ett verksamhetsperspektiv	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över organisationen för tryggt mottagande och om det finns behov av bemanning även andra tider än dagtid	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram mätmetoder för den enskildes och där lämpligt anhörigas upplevelse av kontakten med beställarenheterna för att kunna säkerställa systematisk kvalitetsutveckling	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upphandla sociala besök vid vård- och omsorgsboenden och servicehus	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upprätta en stadsgemensam strategi för trygghetsskapande teknik på vård- och omsorgsboenden	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt i vardagen kan utvecklas inom stadens äldreomsorg på ett systematiskt sätt under ledning av medicinskt ansvarig person för rehabilitering	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska med stöd av kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna vid behov ta fram ett digitalt stödsystem för att arbeta med avvikelshantering och klagomål	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska stötta lämplig stadsdelsnämnd i uppstarten av en kommunövergripande verksamhet för äldre personer med psykisk ohälsa	2022-01-01	2022-12-31
 Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en stadsgemensam utbildningsplan för äldreomsorgen för att säkerställa rätt kompetens i hela staden	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 1.5.1 Äldre är trygga och har en individuellt anpassad vård och omsorg av god kvalitet

Beskrivning

Målgrupp: personer över 65 år.

Äldre som är i behov av vård och omsorg har insatser av god kvalitet och kan påverka insatsernas innehåll. Handlägningsprocessen är rättssäker och likställd och den äldre behandlas och bemöts jämställt, likvärdigt och respektfullt. Personalen ska ha relevant

kunskap och språkkompetens för att möta den äldres individuella behov. Ett fortsatt prioriterat område är att erbjuda riktat stöd till personer med demens eller kognitiv svikt. Äldre i behov av stöd från flera huvudmän ges ett samordnat stöd. Verksamheter med hälso- och sjukvårdsansvar bedriver en god hälso- och sjukvård. Arbetet med att utveckla mat och måltider fortgår inom äldreomsorgens verksamheter där det sociala innehållet i måltiderna stärks. Innovativa arbetssätt, digitalisering och välfärdsteknik används och utvecklas tillsammans med den äldre för att effektivisera och förbättra omsorgen, öka tryggheten och valfriheten samt minska den ofrivilliga ensamheten. Äldreomsorgens verksamheter ska bedriva ett systematiskt kvalitetshöjande arbete och ta tillvara på synpunkter, klagomål och avvikelser i syfte att utveckla vården och omsorgen.

Förväntat resultat

Äldre är trygga, nöjda och kan påverka innehållet i hur hjälpen ska utföras. Handläggningsprocessen är rättssäker, likställd och beslutet är anpassat efter den äldres behov. Äldre får en god hälso- och sjukvård. Måltiden är en trevlig stund på dagen. Digitala arbetssätt ska vara användarvärda och utgå från den äldres behov och önskemål.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel medarbetare inom äldreomsorgens utförarverksamheter i egen regi som genomfört webbutbildningen Demens ABC	90 %		Tertial
♀ Andel omsorgstagare som upplever att måltiderna på dagverksamheten är en trevlig stund på dagen.	90 %		År
♀ Andel äldre som upplever att det oftast eller alltid är ungefär samma personer som utför hjälpen inom hemtjänst.	75 %		Tertial
♀ Andel äldre som är nöjda med aktiviteterna på dagverksamhet	95 %		År
♀ Andel äldre som är nöjda med aktiviteterna på vård- och omsorgsboende	70 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Team för psykisk ohälsa startas upp i hemtjänst i egen regi	2021-01-01	2022-12-31
Utreda och påbörja arbetet för digital signering av läkemedel	2022-01-01	2022-12-31
Utveckla arbetsmetoder som ökar kvalitet i den enskildes dokumentation ur beställar- och utförarperspektiv.	2022-01-01	2022-12-31
Utveckla och stärka hygienombudsrollen i äldreomsorgens verksamheter	2022-01-01	2022-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål om en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt genom att beakta invånarnas behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden samt parker och grönområden.

Genom att stärka insatser för att skapa förutsättningar för trygga, attraktiva, välfungerande och innovativa miljöer för företagande bidrar nämnden till att skapa ett gott företagsklimat

och fokusområde 3 i näringslivspolicyn. Arbetssättet för förvaltningens arbete för att skapa ett gott företagsklimat är platsamverkan tillsammans med det lokala näringslivet, civilsamhället och Polismyndigheten.

Nämnden arbetar utifrån handlingsplanen om en äldrevänlig stad. Modellen omfattar bland annat områden bostäder, utomhusmiljöer och byggnader. I utvecklingen av stadsdelsområdets utemiljöer och nybyggnation beaktas äldres behov och önskemål för att åstadkomma trygga och tillgängliga miljöer. Under året är stadsutvecklingen i Hagastaden i fokus tillsammans med utvecklingen Sabbatsbergsområdet. Genom en intern projektorganisation arbetar förvaltningen för att det i stadsutvecklingsprojekten ska planeras tillräckligt antal förskoleplatser och ändamålsenliga förskolegårdar, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden samt god tillgång till parker och grönområden. Både i Hagastaden och i Sabbatsbergsområdet är frågor om friytetillgång i förhållande till förskolegårdar en särskild utmaning när områdena förtätas.

Nämnden bidrar till målen *Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* och *En fossilfriorganisation 2030* i stadens Miljöprogram 2020-2023, genom arbetet med att nå målet om fossilfria transporter. Klimatutsläpp från transportområdet står för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm, vilket innebär att området är särskilt kritiskt för att nå stadens miljömål. Tjänsteresor med flyg och bil ska minimeras. Nämndens förutsättningar för digitala möten fortsätter att utvecklas med förbättrad teknisk utrustning och fortbildning inom att delta och leda digitala möten. Arbetet med avtalstrohet kommer intensifieras under året, likaså arbetet med att ställa miljökrav i direktupphandlingar när det är tillämpligt och möjligt.

Nämnden bidrar till att Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad genom att invånarna i stadsdelsområdet kan skapa och ta del av ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter. Parker och grönområden är tillgängliga året om och uppmuntrar till fritidsaktiviteter och spontan motion ur ett jämställt och jämlikt perspektiv. Nämndens vård- och omsorgsboende, aktivitetscenter, dagverksamheter och öppna mötesplatser ska erbjuda ett brett utbud av kulturella aktiviteter både fysiskt men också digitalt. Samverkan med kulturförvaltningen, föreningsliv, bibliotek och civilsamhälle ska fortgå i syfte att skapa ett varierat kulturutbud. Nationella minoriteters rättigheter utifrån kultur ska stärkas i planeringen av aktiviteter.

Inom ramarna för platsamverkansprojektet På Sergels torg, skapas en kreativ miljö med konst och kultur i offentlig miljö som är tillgängligt för alla. Projektet bidrar till att låta konsten och kulturen finnas i miljöer där invånare och besökare passerar och vistas för att bidra till att fler får möjlighet att ta del av ett varierande kulturutbud. Konstnärliga tillägg, vistelsemiljöer och samskapande konstprojekt tillförs under hela året och ger en daglig närvaro på platsen.

Nämndens verksamheter påverkar miljön dagligen genom transporter, energiförbrukning, resursförbrukning, avfallshantering samt inköp och upphandling av varor och tjänster. Det finns möjligheter att förändra och minska verksamheternas och därmed nämndens och stadens totala miljöpåverkan. Miljöpåverkan är också ett strategiskt och långsiktigt arbete genom ställningstaganden och beslut i olika ärenden som nämnden handlägger och genomför. Under

Året kommer arbetet med att implementera nämndens miljö- och klimathandlingsplan att stärkas ytterligare, och ett förvaltningsövergripande miljönätverk kommer att inrättas. Nämndens förmåga att hantera klimatomställningar och klimatpåverkan kommer att utvecklas under året, bland annat genom skyfallskartläggning.

Målen i Stockholms stad miljöprogram samt nämndens miljö- och klimathandlingsplan bidrar till genomförandet av Agenda 2030 och Vision 2040.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Ett gott näringslivsklimat förutsätter att nämnden ger god och attraktiv service till invånarna i form av bland annat förskolor och parker. Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ha ett gott samarbete med lokala företagareföreningar, fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhället i syfte att utveckla stadsdelsområdet.

Förvaltningens arbete för att skapa ett gott företagsklimat utgår ifrån Stockholms stads näringslivspolicy. I policyn har fyra fokusområden definierats där staden behöver stärka sitt näringslivsarbete. Fokusområdena är valda utifrån att insatser här bedöms göra största nytta, få bäst effekt och att näringslivsperspektivet behöver förstärkas inom dessa områden.

Genom att stärka insatser för att skapa förutsättningar för trygga, attraktiva, välfungerande och innovativa miljöer för företagande bidrar nämnden till att skapa ett gott företagsklimat och fokusområde 3 i näringslivspolicyn. Arbetssättet för förvaltningens arbete för att skapa ett gott företagsklimat är platssamverkan tillsammans med det lokala näringslivet, civilsamhället och Polismyndigheten.

Nämndmål: 2.1.1. Stadsdelsområdet är levande och trivsamt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, verksamma och besökare inom stadsdelsområdet

Förvaltningen vidareutvecklar sin samverkan med det lokala näringslivet. Där behov av platssamverkan identifieras arbetar förvaltningen tillsammans med Polismyndigheten, det lokala näringslivet, civilsamhället och andra aktörer för att skapa strategier för en trygg offentlig miljö.

Förväntat resultat

Nämnden har ett gott samarbete med det lokala näringslivet i syfte att gemensamt utveckla ett levande, tryggt och trivsamt stadsdelsområde för boende, besökare och verksamma.

Nämndmål: Stadsdelsområdet är levande och trivsamt

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, verksamma och besökare inom stadsdelsområdet

Förvaltningen vidareutvecklar sin samverkan med det lokala näringslivet. Där behov av platssamverkan identifieras arbetar förvaltningen tillsammans med Polismyndigheten, det lokala näringslivet, civilsamhället och andra aktörer för att skapa strategier för en trygg offentlig miljö.

Förväntat resultat

Nämnden har ett gott samarbete med det lokala näringslivet i syfte att gemensamt utveckla ett levande, tryggt och trivsamt stadsdelsområde för boende, besökare och verksamma.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i planeringen av förändring i stadsmiljön tidigt beakta nämndens behov av verksamheter.

Samhällsplanering

Det är angeläget att i stadsutvecklingen tidigt beakta och samordna nämndens behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder samt parker och grönområden. Förvaltningen deltar därför i stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets arbete med utveckling av Norrmalms stadsutvecklingsområden.

Stadsdelsförvaltningen tar del av och arbetar utifrån handlingsplanen om en äldrevänlig stad som är en modell framtagen av Världshälsoorganisationen (WHO). Modellen omfattar bland annat områden bostäder, utomhusmiljöer och byggnader. I utvecklingen av stadsdelsområdets utemiljöer och nybyggnation beaktas äldres behov och önskemål för att åstadkomma trygga och tillgängliga miljöer. Förvaltningen tar varje år tillsammans med Södermalms, Kungsholmens och Östermalms förvaltningar fram ett gemensamt förslag till plan för att klara behovet av vård- och omsorgsboenden och behovet av bostäder med särskild service enligt SoL och LSS. Dessa planer ligger till grund för Stockholm stads samlade äldreboendeplan och boendeplan för bostäder med särskild service enligt SoL och LSS. Planerna godkänns sedan av kommunstyrelsen och är vägledande för samtliga nämnders planering och löpande beslut gällande större förändringar av stadens boendebestånd för målgrupperna. Förvaltningen planerar att utreda och anpassa nuvarande servicehusbestånd utifrån behov och efterfrågan i samverkan med Micasa.

Vid förtätning av områden är det särskilt angeläget att förvaltningen verkar för tillräcklig tillgång på friytor, både vad gäller förskolegårdar och parker. I olika typer av remissvar

bevakar förvaltningen tillgänglighetsfrågorna. Det är också viktigt att nya mötesplatser skapas i stadsutvecklingen, förvaltningen verkar därför för att exempelvis parklekar och andra platser och lokaler där barn och unga kan mötas och umgås, planeras i de olika stadsutvecklingsområdena.

Att skapa trygga offentliga platser är också viktigt både i stadsutvecklingen och i upprustning av befintliga platser. Förvaltningen verkar även för att ytor som står tomma i väntan på exploatering aktiveras, exempelvis genom tillfällig stadsodling eller möjliggörs för ändrade aktiviteter såsom skate, utegym eller liknande. Gällande ytor i exploateringsprojekt som står obebyggda i väntan på byggnation är det också viktigt med en tydlig gränsdragning kring ansvar för skötsel mellan exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen så att ytorna tas om hand och upplevs som trygga. Då grönyta tas i anspråk i exploateringsområdena arbetar förvaltningen för att kompensation av ianspråktagen mark ska genomföras.

Under året är stadsutvecklingen i Hagastaden i fokus tillsammans med utvecklingen Sabbatsbergsområdet. Genom en intern projektorganisation arbetar förvaltningen för att det i stadsutvecklingsprojekten ska planeras tillräckligt antal förskoleplatser och ändamålsenliga förskolegårdar, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden samt god tillgång till parker och grönområden. Både i Hagastaden och i Sabbatsbergsområdet är frågor om friytetillgång i förhållande till förskolegårdar en särskild utmaning när områdena förtätas.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Förvaltningen arbetar för ett tydligt barnperspektiv och jämställdhetsperspektiv i planeringen, bland annat genom att efterfråga barnkonsekvensanalyser. Ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv är det också viktigt med god tillgång till park-, lek- och idrottsmiljöer, inte minst i stadens utvecklingsområden. Förvaltningens arbete bidrar till mål 11 i den globala agendan genom att verka för en inkluderande och hållbar urbanisering.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: 2.2.1. Behov av samhällsservice uppmärksammas tidigt i samhällsplaneringen

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet.

I remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevakar och verkar förvaltningen för att invånarnas behov av specialbostäder, förskolor, äldreboenden och offentliga platser inom stadsdelsområdet tillgodoses.

Förväntat resultat

När nya bostäder byggs inom stadsdelsområdet har invånarna god tillgång till kommunal service samt parker och grönområden som är tillgängliga för alla. Det finns förskolor, bostäder med särskild service och äldreboenden i tillräcklig omfattning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ha transporter som är miljömässigt hållbara.

Miljövänliga transporter och resor

Transporter och resor som görs inom eller i anslutning till nämndens verksamheter är så miljövänliga som möjligt. Förvaltningen bidrar till målen *Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* och *En fossilfriorganisation 2030* i stadens Miljöprogram 2020-2023, genom arbetet med att nå målet om fossilfria transporter. Klimatutsläpp från transportområdet står för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm, vilket innebär att området är särskilt kritiskt för att nå stadens miljömål.

Arbetet kommer under året fortsätta enligt förvaltningens lokala miljö- och klimathandlingsplan. Arbetet kommer fokusera på att minimera verksamheternas tjänsteresor med flyg och bil till förmån för tåg samt uppmuntra till digitala möten. Under 2021 har förvaltningen köpt in tjänstecyklar som kommer förbättra förutsättningarna för medarbetare att resa miljövänligt i tjänsten, exempelvis vid hembesök. På grund av pandemin har andelen digitala möten ökat. Fler möten förväntas fortsätta vara digitala vilket bidrar till minskade växthusgasutsläpp. Förvaltningen fortsätter komplettera och utrusta förvaltningens lokaler med förbättrad teknisk utrustning för att främja digitala möten.

Vid upphandling ställer förvaltningen miljökrav, men genomför få egna upphandlingar inom området för transport och resor. Förvaltningen nyttjar och avropar dock från stadens centrala avtal i stor utsträckning där miljökrav ställts. Arbetet med avtalstrohet kommer intensifieras under året, likaså arbetet med att ställa miljökrav i direktupphandlingar inom förvaltningen när det är tillämpligt och möjligt.

Förvaltningens bil körs med odubbade däck och drivs med biogas. Förvaltningen ställer miljökrav i avtal med drift- och anläggningsentreprenaden. Dessa innehåller bland annat krav på drivmedel till fordon och arbetsmaskiner, användningen av kemiska produkter samt andra material och varor. Under året kommer även en miljörevision av parkdriftsentreprenörens maskinpark att genomföras. Förvaltningen inhämtar goda exempel genom omvärldsbevakning och arbetar för att inspirera entreprenörer att använda fossilbränslefria maskiner.

Agenda 2030

Genom att arbeta för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm, bidrar förvaltningen till mål 11, Hållbara städer och samhällen samt mål 13, Bekämpa klimatförändringarna.

Nämndmål: 2.3.1. Verksamheterna är fossilbränsle fria och bidrar till en klimatpositiv miljö

Beskrivning

Målgrupp: Nämndens verksamheter

Klimatsmarta transportalternativ främjas i nämndens verksamheter. Kunskapsinsatser genomförs i syfte att främja medvetna val hos förvaltningens medarbetare som bidrar till en klimatpositiv miljö.

Förväntat resultat

Nämndens transporter, resor och arbetsmaskiner är klimatsmarta och drivs på ett miljövänligt sätt. Fossilbränsleförbrukningen minskar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomförande av miljörevision av parkdriftsentreprenörens maskinpark.	2022-01-01	2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att invånarna i stadsdelsområdet kan skapa och ta del av ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter. Parker och grönområden är tillgängliga året om och uppmuntrar till fritidsaktiviteter och spontan motion ur ett jämställt och jämlikt perspektiv.

Kultur för alla

Vård- och omsorgsboende, aktivitetscenter, dagverksamheter och öppna mötesplatser ska erbjuda ett brett utbud av kulturella aktiviteter både fysiskt men också digitalt. Samverkan med kulturförvaltningen, föreningsliv, bibliotek och civilsamhälle ska fortgå i syfte att skapa ett varierat kulturutbud. Den kommunövergripande öppna mötesplatsen ska fortsatt erbjuda underhållning och kulturaktiviteter. Nationella minoriteters rättigheter utifrån kultur ska stärkas i planeringen av aktiviteter. Möjlighet till muntlig och skriftlig information samt aktiviteter på sitt minoritetsspråk ska erbjudas om efterfrågan finns. Utifrån förvaltningens utvärdering av seniorveckan med kulturella inslag 2021 framkom en hög nöjdhet gällande utbud och innehåll i aktiviteter. Utvärderingen från arbetet 2021 tas omhand i det fortsatta planeringsarbetet inför seniorveckan 2022 där ett utökat utbud av aktiviteter kopplade till förebyggande hälsoåtgärder kompletteras med kulturella inslag och gemensamma måltider.

Inom ramarna för platssamverkansprojektet På Sergels torg, skapas en kreativ miljö med konst och kultur i offentlig miljö som är tillgängligt för alla. Projektet bidrar till att låta konsten och kulturen finnas i miljöer där invånare och besökare passerar och vistas för att bidra till att fler får möjlighet att ta del av ett varierande kulturutbud.

Barnen i förskolan ska ges tid, rum och ro till eget skapande. De ska få möjlighet att utforska, reflektera kring och beskriva sin omvärld. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva,

gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Nämndens förskolor arbetar i enlighet med stadens program Kultur i Ögonhöjd. Programmet syftar till att alla, oavsett förutsättningar och uppväxtvillkor, ska kunna ta del av ett kulturliv och själva få uttrycka sig, på egen hand och tillsammans med professionella kulturutövare. Förskolorna har kulturombud som har ett särskilt ansvar för kulturfrågor.

Nämndens förskolor arrangerar årligen en gemensam ljusinstallation på internationella barndagen samt Förskolans dag. Ljusinstallationen och Förskolans dag synliggör barnen, ger dem en röst och tillsammans med andra barn tar förskolan plats i det offentliga rummet.

Sergels torg

Genom platssamverkan Sergels torg och På Sergels torg skapas kreativa miljöer som bidrar till ett attraktivt Stockholm samt ett inkluderande och tolerant samhälle. I satsningen att tillföra konst, kultur och aktiviteter engageras och representeras den mångfald av människor som vistas på och passerar torget. Det är en gemensam plats dit alla är inbjudna att uttrycka sin glädje, sorg och vilja.

Konstnärliga tillägg, vistelsemiljöer och samskapande konstprojekt tillförs under hela året och ger en daglig närvaro på platsen.

Det sociala perspektivet i utveckling av stadsmiljöer bedöms som viktigt då städer utgör livsmiljöer för många människor. På en plats som Sergels torg, där tusentals människor passerar dagligen, blir det sociala perspektivet extra viktigt. Konst som formas genom deltagande, workshops och medskapande eftersträvas. Genom att tillföra tillfällig konst, av många för många, erbjuds upplevelser som kan skapa förståelse, dialog och eftertanke. Genom att förvaltningen producerar, beställer och arrangerar, samt genom att skapa bättre förutsättningar för andra aktörer att producera och skapa, bidrar förvaltningen till ökad social hållbarhet och sysselsättning. Sergels torg blir en mer stimulerande miljö för människor att vistas i och känna stolthet över genom att konst tillförs i den offentliga miljön.

Föreningsbidrag

Genom ansökan om föreningsbidrag skapar förvaltningen förutsättningar för utövande av kulturell verksamhet som gör att medborgare i olika åldrar erbjuds möjlighet att skapa och uttrycka sig kreativt.

Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

Förvaltningen arbetar efter stadsdelsnämndens verksamhetsmål om att utveckla parker med höga upplevelsevärden och plats för alla. Det ska finnas plats för såväl lek, spontanidrott och avkoppling. Under de senaste åren har det vara mycket fokus på lekmiljöer för yngre barn i norra innerstadens parker. Detta arbete fortsätter även 2022. Men förvaltningen ser även ett behov av att se över hur lek och aktivitet för äldre barn och ungdomar kan förbättras inom respektive stadsdelsområde. Utifrån bland annat detta verkar förvaltningen för stärkt samarbete med idrottsförvaltningen och fastighetskontoret kring bland annat spontanidrott.

Förvaltningen ser att behovet av en helhetssyn på funktionerna i norra innerstadens parker ökar i takt med att staden byggs tätare. Alla funktioner kan inte finnas inom parkerna inom ett

stadsdelsområde, men ett stort utbud kan finnas i norra innerstaden i sin helhet, Förvaltningen verkar också för en stärkt områdesplanering där alla tillgängliga ytor, såväl park som gata, fastighetsmark, idrottsmark och exploateringsmark nyttjas på bästa sätt, för kunna få till ytor där olika aktiviteter kan inrymmas. När nya parker anläggs i exploateringsområden arbetar förvaltningen också för att invånarnas behov ska tillgodoses.

I samarbete med exploateringskontoret arbetar stadsdelsförvaltningen för att skapa en tillfällig yta för skate inom planområdet för Östra Hagastaden. I detaljplaneringen av området utreds också möjligheterna för en permanent skateyta.

Vasaparkens parkleks utemiljö är välbesökt med högt slitage och har behov av att rustas upp. Under 2022 kommer ett program för upprustningen tas fram i dialog med barn, parkleksbesökare och övrig allmänhet. Ett möjligt tema för den upprustade lekmiljön är Astrid Lindgrens sagovärld och är något förvaltningen kommer utreda vidare under programarbetet.

I syfte att lyfta de kulturhistoriska värdena i parkerna, kommer en kulturhistorisk vandring med tema park genomföras för allmänheten under året.

Upprustning av strandparken Blekholmsterrassen utmed Klara sjö utförs under året. Syftet med förnyelsen är att göra parken mer attraktiv samt stärka tryggheten på platsen, där bland annat en boulebana och utegym kommer anläggas för att aktivera platsen. Lekytan på Norrbackagatan, som utgör den sista etappen av upprustningen av parken Norrbackatäppan, färdigställs under året med bland annat sandlek, kojor och lekfulla träskulpturer tillsammans med utökade planteringar. Under året kommer förvaltningen även ansöka om extra medel för upprustning av befintliga lekplatser för att byta ut fallunderlag som slitits ut.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Mål 11.3 i Agenda 2030, Inkluderande och hållbar urbanisering, är särskilt relevant för arbetet med Sergels torg. Delmålet syftar till att verka för en inkluderande och hållbar urbanisering och i politik för gestaltad livsmiljö understryks vikten av att ge alla människor möjlighet att påverka sin livsmiljö. Begreppet livsmiljö syftar till att sätta människan i centrum i gestaltningsprocessen.

Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 ska vara vägledande i förvaltningens arbete med att personer med funktionsnedsättning ska få en meningsfull fritid.

Nämndens verksamheter ger stöd personer med funktionsnedsättning för att de ska kunna delta i meningsfulla fritidsaktiviteter samt i kultur- och idrottsliv på jämlika villkor som andra, både som utövare och åskådare. I verksamheterna uppmuntras personer till att delta i olika kulturella evenemang och det finns möjligheter till eget skapande.

Förvaltningen följer upp att föreningar och frivilliga organisationer som får bidrag från nämnden aktivt arbetar för att motverka all form av diskriminering, mobbing, kränkande behandling och kriminell verksamhet.

I takt med att invånarna blir fler, ökar behovet av möjlighet till fritidsaktiviteter. Det är viktigt att utforma parkerna så att de ger förutsättningar för ett jämställt nyttjande för alla åldrar. När nya parker anläggs i exploateringsområden arbetar förvaltningen för att invånarnas behov ska

tillgodoses.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	75 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	75 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	82 %	76 %	År
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	75 %	65 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av stadens spontanidrottsytor med fokus på vad som kan tillföras platserna för att de ska bli mer attraktiva för flickor och kvinnor samt genomföra relevanta åtgärder	2022-01-01	2022-12-31
 Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på pop-up idrottsytor i staden	2022-01-01	2022-12-31
 Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet	2022-01-01	2022-06-30
 Idrottsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en riktad informationskampanj till prioriterade målgrupper om vikten av simkunnighet samt visa på det breda utbudet som finns att tillgå	2022-01-01	2022-12-31
 Idrottsnämnden ska vid behov bistå stadsdelsnämnderna med att starta fritidsbibliotek i minst två stadsdelar	2022-01-01	2022-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för att införa ett gemensamt digitalt ansökningsystem för föreningsbidrag	2022-01-01	2022-12-31
 Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur parklekarnas verksamhet kan utvecklas	2022-01-01	2022-06-30
 Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnder, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder ansvara för stadens deltagande i Wall Street Stockholm	2022-01-01	2022-06-30

Nämndmål: 2.4.1. Invånare i alla åldrar tar del av ett varierande kulturutbud

Beskrivning

Målgrupp: Barn och unga, personer över 65 år, nyanlända och personer med funktionsnedsättning.

I stadsdelsområdet finns öppna mötesplatser för social stimulans och gemenskap. Samverkan sker med det lokala kulturlivet som erbjuder olika evenemang.

Nämnden har verksamheter där det finns möjlighet till eget skapande, musik, rörelse och

teater. Nämnden stödjer lokala föreningar och organisationer som bidrar till utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för barn, personer över 65 år och personer med funktionsnedsättning. Samverkan sker med civilsamhället i syfte att erbjuda sociala aktiviteter och fritidsaktiviteter till nyanlända.

På Sergels torg är ett platssamverkansprojekt mellan Stockholms stad, lokala fastighetsägare, näringsliv och civilsamhälle. Tillsammans skapas ett offentligt vardagsrum med konst och kultur bestående av en bred variation av uttryck, skapat av olika konstnärer och kreatörer. Platsen blir en öppen konst- och kulturscen, där medborgare möts och delar gemensamma kulturupplevelser i det offentliga rummet.

Förväntat resultat

Invånare i alla åldrar tar del av och har möjlighet att utöva ett varierat kultur- och fritidsutbud. Barn i förskolan utvecklar sin förmåga att skapa och uttrycka sig på olika sätt. Personer som deltar i nämndens verksamheter erbjuds olika kulturella upplevelser och möjlighet till skapande. Civilsamhällets arbete stärks genom ett gott samarbete med förvaltningen. Invånare i alla åldrar kan ta del av ett varierande kulturutbud i det offentliga rummet som bidrar till sysselsättning inom kultursektorn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna arrangerar tillsammans en ljusinstallation	2022-01-01	2022-12-31
Nämndens förskolor erbjuder barnen möjlighet till kulturella upplevelser och eget skapande.	2022-01-01	2022-12-31
Nämndens förskolor genomför Förskolans dag tillsammans med barnen.	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 2.4.2. Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma.

Nämnden bidrar till målet genom att utveckla parker och grönområden som ökar invånarnas och besökarnas möjlighet till fritidsaktiviteter genom ett jämställt, jämlikt och tillgängligt nyttjande året om.

Förväntat resultat

I parker- och grönområden ska invånarnas behov av lek, spontanidrott, fritidsaktiviteter och rekreation tillgodoses. Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar, som möjliggör ett jämställt och jämlikt nyttjande. Parklekarna är välbesökta och tillgängliga. Utvärderingar av utvalda investeringsprojekt visar att projektet bidragit till att målet uppnåtts.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel invånare som anser att det finns goda möjligheter till spontanidrott i Stockholm, som t.ex. motionsspår, bollplaner och öppna parkytor	78 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra en kulturhistorisk vandring med tema park på Norrmalm.	2022-01-01	2022-12-31
Genomföra upprustning av fallunderlag på befintliga lekplatser på Norrmalm, förutsättande att ansökan om särskilda medel för detta beviljas.	2022-01-01	2022-12-31
Genomförande av medborgardialog inför upprustning av Vasaparkens parkleks utemiljö.	2022-01-01	2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystem-tjänster samt biologisk mångfald. Nämnden arbetar med klimatsmarta, hållbara lösningar och säkerställer giftfria verksamheter.

Nämndens verksamheter påverkar miljön dagligen genom transporter, energiförbrukning, resursförbrukning, avfallshantering samt inköp och upphandling av varor och tjänster. Det finns möjligheter att förändra och minska verksamheternas och därmed förvaltningens och stadens totala miljöpåverkan. Miljöpåverkan är också ett strategiskt och långsiktigt arbete genom ställningstaganden och beslut i olika ärenden som förvaltningen handlägger och genomför.

För att minska energianvändningen planerar förvaltningen ta fram och kommunicera förslag på energibesparingsrutiner, i syfte att verksamheterna anpassar och implementerar rutinerna under året.

Arbetet fortsätter med att minska miljö- och klimatpåverkan från mat i nämndens verksamheter i enlighet med *God, hälsosam och klimatsmart mat - Matstrategi för Stockholms stad*. Bland annat intensifieras arbetet med att minska klimatpåverkan från inköpta livsmedel och att öka andelen ekologiska livsmedel. Förvaltningen fortsätter även arbetet med att öka matavfallsinsamlingen och minska matsvinnet. För att skapa förutsättningar för verksamheter att sortera ut sitt matavfall är samverkan med fastighetsägare centralt för att säkerställa en god matavfallshantering.

Förvaltningen arbetar med att minimera uppkomsten av avfall, bland annat genom minskad användning av engångsartiklar och genom ökad återanvändning. Under året kommer förvaltningen arbeta för att öka kännedom om stadens återbrukscentrum Stocket, som ska vara ett förstahandsalternativ vid behov av nya inventarier och möbler.

Arbetet fortgår med kemikalicentrums vägledning för kemikaliesmart förskola och att verka för en giftfri miljö i såväl förskolan som dess närområde. Leksaker och material ersätts med kemikaliesmarta alternativ. Förskolans medarbetare ska ha en hög medvetandenivå om

skadliga kemikalier i barns vardag och hur de undviks. Sedan 2020 inkluderas även öppna förskolor och parklekar i detta arbete. Förvaltningens verksamheter genomför årligen en kemikalieinventering och arbetet med att rensa ut produkter med kända och farliga egenskaper fortsätter.

Förvaltningen kommer under året påbörja ett aktivt arbete med klimatanpassning av nämndens verksamheter i samverkan med berörda förvaltningar. Bland annat planeras en kartläggning av riskområden vid skyfall genomföras, samt en kartläggning påbörjas av lokalers förmåga att hantera värmeböljor.

Hållbara matvanor och livsmedelsval är viktiga ur miljö- och klimatsynpunkt. Förskolan ska se till att barnen får näringsriktig kost och grundläggande kunskaper om kopplingen mellan mat och hälsa. Verksamheten arbetar kontinuerlig för att öka medarbetarnas kompetens kring hållbar och ekologisk matlagning. Förskolan följer stadsövergripande *Strategin för god, hälsosam och klimatsmart mat* som fastställer inriktningen och bidrar till ökad insikt och kunskap hos stadens medarbetare, brukare och stockholmare. Måltider för minskad miljö- och klimatpåverkan handlar om att välja rätt råvaror av hög kvalitet, göra hälsosamma val, och att använda resurserna på rätt sätt. Genom rätt livsmedelsval och en minskning av matsvinnet kan stadens måltider bidra till minskad klimat- och miljöbelastning.

Skräphanteringen i parkerna effektiviseras ytterligare efter tidigare satsning på digitala och miljömarta skräpkorgar, vilket har inneburit tydliga ekonomiska och miljömässiga vinster, bland annat minskade antalet transporter i parkerna. Placering av skräpkorgar ses över kontinuerligt för att för att optimera insamling samt minska tömningsfrekvenser och transporter. För fortsatt utbyggnad av källsortering i parkerna krävs samordning med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA), i syfte att förbättra och effektivisera skräphanteringen. Under året kommer förvaltningen också fortsätta utreda ett nytt system för vanliga skräpkorgar med en sensor som signalerar fyllnadsgrad till entreprenören, och som kan komplettera de miljömarta självkomprimerande skräpkorgarna.

Parker och grönområden klarar nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

I parker och grönområden produceras en rad ekosystemtjänster som staden och människan är beroende av eftersom de renar luft och vatten, minskar buller och får oss att må bättre. För att stadens ekosystemtjänster ska fungera krävs en rik biologisk mångfald. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att stärka den biologiska mångfalden i parkerna. Det kan exempelvis innebära att plantera fruktträd och bärbuskar där det är lämpligt för att gynna pollinatörer eller att omvandla vissa gräsytor till ängsytor. Förvaltningen kommer även fortsätta att på några utvalda platser låta gräset växa upp under träd och i slänter, för att åstadkomma ett hållbart trädbestånd krävs ett systematiskt arbete med återkommande trädinmätningar och inventeringar samt trädvård. Förvaltningen fortsätter arbetet med att ta fram trädvårdsplaner och arbetar med löpande återplantering och föryngring av trädbeståndet. Till följd av torra och varma somrar samt almsjukan har många träd och perenner i parkerna dött och skadats. Förvaltningen kommer därför satsa extra på att återplantera träd och perenner. Val av trädarter och perenner anpassas till de förutsättningar som finns på platsen.

Genom att stärka den ekologiska infrastrukturen kan staden också anpassas bättre till nya klimatförutsättningar. Ett förändrat klimat kommer bland annat innebära en intensivare nederbörd samt längre torrperioder. Investeringar i system för dagvattenhantering i parkerna ska utvecklas för att hantera en ökad nederbörd och en ökad andel kraftiga skyfall. Klimatanpassningsåtgärder är en integrerad del av respektive upprustningsprojekt som förvaltningen genomför. Exempelvis är det viktigt att se över vilka åtgärder som kan genomföras längs gångvägar, kantstenar, rännilar och planteringsytor i parkerna för att dessa på ett bra sätt ska kunna infiltrera och leda bort vatten vid kraftiga regn. Det är också viktigt med en god samverkan med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avlopp (SVOA) i fall det finns behov av att leda och ta hand om dagvatten från till exempel gatumark i en närliggande park eller grönområde.

Förvaltningen har deltagit i stadens arbete med att ta fram en ny handlingsplan för biologisk mångfald. Med utgångspunkt i denna kommer lokala åtgärdsplaner för biologisk mångfald tas fram för respektive stadsdelsområde, för norra innerstaden kommer dessa program tas fram i samarbete med miljöförvaltningen under 2022.

Ett verktyg för att öka biologisk mångfald är artinventering. Under året kommer förvaltningen att genomföra åtgärder utifrån genomförd artinventering i bland annat Observatorielunden. Nya boplatser åt insekter, plantering av bärbuskar och nektarrika växter ska gynna pollinatörer och den biologiska mångfalden.

Trädgropar runt Spegeldammen i Observatorielunden kommer också rustas upp för att säkra trädens vitalitet och förbättra deras förmåga till att bidra med ekosystemtjänster.

Upprustade trädgropar runt spegeldammen i Observatorielunden för att säkra trädens vitalitet och ge förbättrad förmåga till att bidra med ekosystemtjänster. Utökning av planteringsytor i Bleholmsterrassen kommer också genomföras för att stärka den biologiska mångfalden och ökar parkens skönhetsvärde.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Förvaltningen bidrar till Mål 13, Bekämpa klimatförändringarna samt mål 11, Hållbara städer och samhällen, genom att arbeta med energieffektiviseringar, klimatsmarta transporter, klimatanpassning, cirkulär ekonomi, klimatsmart mat, minskat matsvinn och att minimera användningen av plast- och engångsartiklar. Förvaltningens arbete med ekologisk mat, cirkulär ekonomi och upphandling bidrar till mål 12, Hållbar konsumtion och produktion. Arbetet för en giftfri miljö samt genom att skapa säkra och inkluderande grönområden bidrar förvaltningen till mål 3, Hälsa och välbefinnande. Arbetet med energieffektiviseringar bidrar till mål 7, Hållbar energi för alla. Genom upphandling bidrar förvaltningen till hållbart fiske och mål 14, Hav och marina resurser. Förvaltningens arbete med att bevara och främja ekosystem och öka den biologiska mångfalden omfattas av mål 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	90 %	90 %	År
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	65 %	65 %	År
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,7 kg CO2	1,70 kg CO2 per kg livsmedel	År
Totalt köpt energi i stadens verksamheter	3,1 GWh	1945 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	2022-01-01	2022-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder och i samråd med fastighetsnämnden och de fastighetsägande bolagen B Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	2022-01-01	2022-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga, ska utformas	2022-01-01	2022-12-31
Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB ska fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2022-01-01	2022-12-31
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka	2022-01-01	2022-12-31
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter i samarbete med stadsdelsnämnderna, Stockholms stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, utbildningsnämnden, socialnämnden och servicenämnden	2022-01-01	2022-12-31
Stockholm Vatten och Avfall AB ska samarbeta med stadsdelsnämnderna för att genomföra en informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 2.5.1. Miljömässigt hållbara verksamheter

Beskrivning

Målgrupp: Nämndens verksamheter

Nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara genom att miljövänliga produkter och

skötselmetoder används. Miljö- och klimatpåverkan från mat minskas genom att arbeta enligt stadens matstrategi. Nämnden reducerar energianvändningen och fortsätter byta ut gamla vitvaror och belysning, samt inför rutiner för energibesparing. Hållbarheten stärks genom att verksamheterna minimerar sitt avfall, källsorterar och återvinner samt bidrar till en cirkulär ekonomi genom återbruk. Verksamheterna undviker att använda skadliga kemikalier samt plast- och engångsartiklar. Kännedom om hur verksamheten och medarbetare bidrar till en hållbar livsmiljö ökar genom utbildning, erfarenhetsutbyte och information. Nämnden arbetar med klimatanpassning av verksamheterna med fokus på att minska riskerna av negativa effekter till följd av skyfall och värmeböljor.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter bidrar till en hållbar livsmiljö. Andelen miljömärkta varor, ekologisk och vegetarisk mat i verksamheterna är fortsatt hög och ökar. Matsvinnet minskas och fler verksamheter sorterar ut matavfall och källsorterar. Avfallsmängderna minskas genom återbruk och att användningen av plast- och engångsartiklar minimeras. Användningen och exponeringen av skadliga kemikalier minskas. Kunskapen blir större hos förvaltningens medarbetare om hur man gör miljöpositiva val och inköp. I första hand används Stocket vid inköp av möbler. Verksamheterna är bättre rustade för att hantera effekter av skyfall och värmeböljor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fortsatt kompetensutveckling kring kemikaliesmart förskola för förskolans pedagoger	2022-01-01	2022-12-31
Fortsätta arbetet med ökad källsortering och matavfallshantering	2022-01-01	2022-12-31
Fortsätta utreda miljösmart system för befintliga skräpkorgar.	2022-01-01	2022-12-31
Genomföra kartläggning av riskområden vid skyfall	2022-01-01	2022-12-31
Kartlägga lokalers förmåga att hantera värmeböljor	2022-01-01	2022-12-31
Revidering av förskolornas måltidsdokument utifrån stadens riktlinjer för mat- och måltider	2022-01-01	2022-12-31
Öka kunskap och kännedom om miljö och klimatfrågor samt skapa förutsättningar för dialog om miljöfrågor på förvaltningen.	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 2.5.2. Parker och grönområden klarar nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

Beskrivning

Målgrupp: Invånare, besökare och verksamma i Stockholms stad.

Nämnden bidrar till målet genom att bland annat arbeta med strategier för dagvattenhantering, utvecklar parkerna för att kunna klara ett varmare klimat samt skötsel och åtgärder som gynnar biologisk mångfald och stärker ekosystemtjänster.

Förväntat resultat

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar. Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna synliggörs och förstärks.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Sköta Bellevueparkens strandlinje mot Brunnsviken så att både rekreation och biologisk mångfald främjas.	2022-01-01	2022-12-31
Ta fram trädvårdsplaner för de större aktuella parkinvesteringsprojekten.	2022-01-01	2022-12-31
Utreda möjligheten till ökat lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) i varje parkupprustningsprojekt.	2022-01-01	2022-12-31
Återplantering av träd och perenner på Norrmalm.	2022-01-01	2022-12-31

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål genom en ekonomi i balans och effektiva verksamheter där resurser används väl. Nämnden uppmuntrar innovativa arbetsätt, digital utveckling och användandet av välfärdsteknik. Nämnden är en attraktiv arbetsgivare och arbetar strukturerat med kompetensförsörjning, ledarskap och medarbetarskap.

Inköp och upphandling är ett fortsatt fokusområde, en viktig del i utvecklingsarbetet är att öka medvetenheten och kunskapen om inköp, upphandling och avtal i verksamheterna. Genom ökad förståelse och förankring av processer och rutiner, kan nämnden se till att regler och riktlinjer efterlevs men också få mer kvalitet och effektivitet i de inköp som görs och de avtal som upphandlas.

Lokaler utnyttjas effektivt och ändamålsenligt. Swecos befolkningsprognoser samt förvaltningens egna beräkningar visar att barnantalet inom stadsdelsområdet minskar. Flera av nämndens förskolor har för närvarande ledig kapacitet och tomma platser under året. Nämnden genomför under året en översyn avseende de lokaler nämnden hyr för drift av förskola. I denna process söker nämnden bland annat identifiera lokaler som kan samutnyttjas av flera verksamheter, samt att identifiera de lokaler som idag är i dåligt skick, dyra eller på andra vis inte ändamålsenliga.

Nämndens arbete med att motverka fusk oegentligheter inom välfärden ska intensifieras under året. Det pågår ett stadsövergripande arbete, bland annat med en handlingsplan för att förebygga välfärdsbrott, denna kommer att implementeras på förvaltningen. Det finns behov av en vägledning gällande hantering vid misstanke om fusk vid personlig assistans.

Som ett led i att minska ohälsotal och sjukskrivningar kommer nämnden under kommande år att prioritera resurser till arbetet med sjukfrånvaro. De speciella förutsättningar som rått under pandemin är inte lika påtagliga vilket möjliggör att vidareutveckla ett aktivt arbete med rehabilitering, sjukfrånvarouppföljning och förebyggande insatser. Målsättningen är sjukfrånvaron minskar inom alla nivåer och verksamheter, inte minst för verksamheter med hög sjukfrånvaro.

Ett annat prioriterat område är samordnad ledarutveckling för att chefer och ledare ska stärkas och bli tryggare i sitt ledarskap. Stadens gemensamma chefsprofil och ledarskapsmodell är viktiga utgångspunkter för detta prioriterade arbete med ledarutveckling och ledningsgruppsutveckling.

För att möta dagens och framtidens utmaningar behöver nämndens innovationsförmåga öka. Digitalisering skapar möjligheter för att öka effektiviteten inom förvaltningens verksamheter och leder till nytta för invånarna. Under året kommer nämnden att satsa ytterligare för att öka medarbetare och verksamheters innovationskapacitet. Genom att kartlägga samhällsutmaningar och behov hos målgrupper för nämndens tjänster och service skapas förutsättningar för en integrerad innovationsprocess där metoden design thinking kan användas.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Sammanfattning av nämndens budget

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för år 2022 om 1 315 mnkr för driftverksamhet och 22,6 mnkr för investeringar. I jämförelse med tilldelad budgettram för 2020 ökar driftsbudgeten med 53 mnkr vilket motsvarar 4,2 procent.

Under året kommer avläsningar och slutlig justering av budget att göras för de prestationsrelaterade verksamheterna förskola och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att tilldelad budgettram efterföljs, tar ansvar för sin budgethållning och arbetar för en hög prognossäkerhet. För att nämndens resurser ska används på bästa sätt för medborgarna är det viktigt att samtliga verksamheter bedrivs kostnadseffektivt.

Ekonomiuppföljningar görs månadsvis på enhets-, avdelnings- och nämndnivå. Vid behov deltar resurser från HR och lokal för att få en helhetsbild inom den aktuella verksamheten. Alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att höja kompetensen avseende ekonomistyrning samtidigt som chefer har tillgång till det stöd och de verktyg de behöver.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål: 3.1.1. Budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Beskrivning

Nämndens verksamheter ska drivas inom dess givna ekonomiska ramar och resurserna ska användas effektivt för att nå en budget i balans. Medarbetare och chefer ska ha en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka verksamhetens kostnader och intäkter. Detta ska bidra till att identifiera utvecklingsområden och ta fram åtgärder vid behov och därmed uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förväntat resultat

Nämndens budget är i balans och förvaltningen säkerställer en långsiktig stabilitet i ekonomin. Förvaltningens chefer har god kunskap om förändringar i verksamheten och gör Anpassningar inom budgetramen utifrån behov. Åtgärder vidtas och följs upp i samband med månadsuppföljningarna då behov finns.

Utbildningar i ekonomiadministration hålls vid två tillfällen om året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningar i ekonomiadministration	2021-01-01	2022-12-31
Utbildningsinsats investeringar	2021-01-01	2022-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att effektivt tillvarata förvaltningens samlade resurser, vara en attraktiv arbetsgivare och uppmuntra till innovativa arbetssätt och metoder.

Inköp och avtalstrohet

Med anledning av att förvaltningen under föregående år inrättat en upphandlartjänst så har inköps- och upphandlingsområdet fått mer fokus och utvecklats på många punkter. Det påbörjade arbetet med att skapa bättre struktur, öka effektiviteten samt att ge ökat stöd till verksamheten fortsätter.

För att säkerställa god avtalstrohet och kostnadseffektivitet kommer arbetet med spendanalys utvecklas ytterligare under året. Ett ökat systemutnyttjande av e-handelsverktyget samt avtalskatalogen/upphandlingsverktyget Kommers kommer också fortsatt vara av stor vikt, liksom uppföljning av att riktlinjer vid direktupphandling efterlevs. Framtagna stöddokument och informationsmaterial utvecklas och uppdateras löpande.

En viktig del i utvecklingsarbetet är att öka medvetenheten och kunskapen om inköp, upphandling och avtal i verksamheterna. Genom ökad förståelse och förankring av processer och rutiner, kan förvaltningen se till att regler och riktlinjer efterlevs men också få mer kvalitet och effektivitet i de inköp som görs och de avtal som upphandlas. För att nå detta

kommer utbildningsinsatser genomföras och samarbete med chefer och beställare fördjupas. Förvaltningen ska även utveckla arbetet med avtalsförvaltning och systematisk avtalsuppföljning.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Förvaltningen bedriver ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete så att förvaltningens informationstillgångar hanteras och skyddas på ett tillfredsställande sätt. Det ligger även till grund för trygg personuppgiftsbehandling enligt GDPR-lagstiftningen. Arbetet med systematiskt informationssäkerhetsarbete beskrivs närmare under verksamhetsområdesmål 1.2.

Internationella sammanhang och samverkansytor

Förvaltningen deltar i dagsläget inte i några internationella samverkansytor. Förvaltningen uppmuntrar till samverkan för att utbyta erfarenheter.

Fusk och oegentligheter i välfärden

Det pågår ett stadsövergripande arbete, bland annat med en handlingsplan för att förebygga välfärdsbrott. Den kommer att implementeras på förvaltningen. Det finns behov av en vägledning gällande hantering vid misstanke om fusk vid personlig assistans. Förvaltningen genomför systematiska och årliga kontroller för att säkerställa att assistansbolagen har tillstånd från Inspektionen för vård- och omsorg, IVO.

Förvaltningens rutiner och planer för att förebygga, förhindra och upptäcka välfärdsbrott ska vara kända och lättillgängliga för medarbetarna. Förvaltningen följer de gemensamma och enhetsspecifika rutiner och checklistor som är framtagna. För att säkerställa att personer som ansöker om ekonomiskt bistånd tillhör förvaltningens upptagningsområde finns rutiner och checklistor.

För att de äldre ska känna sig trygga hemma med hemtjänst genomför förvaltningen uppföljningar av bland annat överskriden tid, NFC-registreringar, utförda besök samt genomför systematiska avtals-, uppdrags- och verksamhetsuppföljningar. Ovanstående åtgärder kan även öka möjligheten att upptäcka fusk och oegentligheter i välfärden. Fusk och oegentligheter ska fortsätta identifieras genom att medarbetare får mer kunskap inom området.

Effektiv lokalförsörjning

Swecos befolkningsprognoser samt förvaltningens egna beräkningar visar att barnantalet inom stadsdelsområdet minskar. Flera av nämndens förskolor har för närvarande ledig kapacitet och tomma platser under året. Ett minskat barnantal innebär bland annat att färre förskoleschabloner ska finansiera lokalbeståndet. Förvaltningen genomför under året en översyn avseende de lokaler nämnden hyr för drift av förskola. Detta för att säkerställa att så hög andel som möjligt av förskoleschablonen går ut till verksamheten samt säkra ett effektivt lokalutnyttjande.

I denna process söker förvaltningen bland annat identifiera lokaler som kan samutnyttjas av flera verksamheter, samt att identifiera de lokaler som idag är i dåligt skick, dyra eller på andra vis inte ändamålsenliga.

Arbetsmiljö och förebygga ohälsa

Arbetsplatserna har en god social och organisatorisk arbetsmiljö och arbetar för att realisera och konkretisera personalpolicyn, som är ett konkret stöd som bidrar till ett öppet och respektfullt klimat. Resultatet av medarbetarenkäten ger en god möjlighet till dialog om vad som kan förbättras i arbetsmiljön och utgör även ett underlag i kvalitetsutvecklingsarbetet.

Andra viktiga delar är att fortsätta arbeta för en god samverkan och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Den lokala överenskommelsen av samverkansavtalet kommer att implementeras under året, vilket bidrar till en tydligare organisation för stadsdelsförvaltningens samverkan. Som stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet finns förutom konsultativt stöd av HR även tydliga rutiner och stödmaterial. Stadsdelsförvaltningen kommer även implementera vägledning och stödmaterial för otillåten påverkan som ett led i det förebyggande arbetet kring hot och våld. Arbetsmiljöutbildning erbjuds nya chefer och skyddsombud, och en översyn kommer genomföras kring hur utbildningen kan utvecklas för att bli ett bättre stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Som ett led i att minska ohälsotal och sjukskrivningar kommer stadsdelsförvaltningen under kommande år att prioritera resurser till arbetet med sjukfrånvaro. De speciella förutsättningar som rått under pandemin är inte lika påtagliga vilket möjliggör att vidareutveckla ett aktivt arbete med rehabilitering, sjukfrånvarouppföljning och förebyggande insatser. Målsättningen är sjukfrånvaron minskar inom alla nivåer och verksamheter, inte minst för verksamheter med hög sjukfrånvaro.

Arbetet med friskvård och att förebygga ohälsa fortsätter. Friskvårdsarbetet bidrar till en hälsobefrämjande kultur med attraktiva arbetsplatser där medarbetare upplever delaktighet, hälsa och trivsel. Förvaltningens friskvårdspolicy anger olika strategier för att nå detta mål. En av åtgärderna är att enheterna har hälsocoacher som ett sätt att inspirera övriga medarbetare. En annan åtgärd är att förvaltningen satsar på friskvårdsbidraget för att möjliggöra en aktiv fritid.

Kompetensutveckling

Ett annat prioriterat område inom stadsdelsförvaltningen är samordnad ledarutveckling för att chefer och ledare ska stärkas och bli tryggare i sitt ledarskap. Stadens gemensamma chefsprofil och ledarskapsmodell är viktiga utgångspunkter för detta prioriterade arbete med ledarutveckling och ledningsgruppsutveckling. Målsättning är att stärka chefers förmåga att leda i förändring och komplexitet, samt bidra till att skapa ett närvarande och tillgängligt ledarskap som präglas av kommunikation, tillit, mod och handlingskraft. Ledarrapporten i samband med medarbetarenkäten är ett verktyg för att fånga upp utvecklingsmöjligheter på individnivå.

Stadsdelsförvaltningen kommer ta tillvara och arbeta vidare med de positiva erfarenheter som finns i form av nya arbetssätt och digitaliseringens möjligheter.

Äldreomsorgens verksamheter ska kontinuerlig erbjuda kompetensutveckling via exempelvis ombudsroller som ett led i att behålla och attrahera personal. Förvaltningen inventerar kompetensnivå och behov systematiskt och planerar långsiktiga satsningar på individ- och verksamhetsnivå utifrån identifierade områden i kompetensförsörjningsplanen. För att möta

äldreomsorgens utmaningar och utveckla verksamheterna kommer förvaltningen genomföra fler kompetenshöjande insatser bland annat kopplat till demens, psykisk ohälsa och välfärdsteknik. Förvaltningen ser behov av fortsatta satsningar inom alla yrkesgrupper för att utveckla och säkra den hälso- och sjukvård som bedrivs i verksamheterna.

Personalförsörjning

Chefers arbetssituation är i fokus inför kommande år utifrån att skapa tydliga och rimliga förutsättningar för ledarskapet, vilket bland annat handlar om översyn av antal medarbetare per chef och tydliggörande av arbetsfördelning.

För att stärka stadsdelsförvaltningen som en attraktiv arbetsgivare kommer aktiviteter genomföras inom områdena rekrytering och introduktion. För att behålla och utveckla önskvärd kompetens kommer förvaltningen under året fortsätta att arbeta för en sammanhållen lönebildning där den årliga löneanalysen utgör en grund. Uppföljning av personalrörlighet samt framtagna kompetensförsörjningsplaner blir viktiga delar i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Förvaltningens kompetensförsörjningsplan finns som bilaga till verksamhetsplanen.

Nämndens förskolor har för närvarande god tillgång avseende legitimerade förskollärare. I läroplanen lyfts barnskötarnas betydelse fram och förtydligar deras roll i undervisningen för att främja barns utveckling och lärande. Förvaltningen kan se att det finns behov av fler barnskötare med pedagogisk utbildning inom verksamheten. Förvaltningen fortsätter att uppmuntra medarbetare att delta i de kompetenshöjande insatser som staden erbjuder. Verksamheten fortsätter också att arbeta för att vara en bra arbetsgivare i syfte att attrahera och bibehålla pedagogiskt utbildad personal.

Inför framtagande av lokal handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare har behov av ett närvarande ledarskap uttryckts av både chefer och medarbetare. I förvaltningens övergripande handlingsplan för verksamhetsområdet har ett av målen varit att alla chefer inom förskolan upplever att de har möjlighet att utöva ett närvarande ledarskap. Verksamheten fortsätter arbetet med aktiviteter i enlighet med handlingsplanen samt utveckla hur verksamheten kan organisera sig för att främja det närvarande och pedagogiska ledarskapet gentemot medarbetarna.

Ett treårigt läraravtal, Skolavtal 21, mellan Lärarnas Riksförbund, Lärarförbundet och motparten Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tecknats och ska implementeras under året. En stadsgemensam handlingsplan med förbättringsinsatser ska tas fram under året.

Utgångspunkten för äldreomsorgens verksamheter är att erbjuda tjänster på heltid. En partsgemensam arbetsgrupp fortsätter att arbeta med frågan gällande ofrivillig deltid, utifrån verksamheternas behov och möjligheter. Arbetet med att minska andelen timanställda fortgår genom löpande analyser av verksamheternas behov. För att skapa en god arbetsmiljö med bra förutsättningar att utföra sitt arbete ska tid ingå för kompetensutveckling, handledning, dialog och reflektion. Äldreomsorgens verksamheter ska säkra personal-, chefs- och kompetensförsörjningen genom bland annat verksamhetsförlagda utbildningar. Chefernas arbetsmiljö ses över utifrån den handlingsplan som upprättades 2021 inom hemtjänsten. Biträdande enhetscheferns uppdrag och ansvar ska förtydligas för att skapa bra förutsättningar

för att leda hållbart mot goda resultat.

För att kunna möta enskilda som behöver stöd från socialtjänsten och äldreomsorgen behöver socialsekreterare och biståndshandläggare en bra arbetsituation som präglas av inflytande och delaktighet. För att nå detta ska förvaltningens arbete på lokal nivå med prioriterade områden utifrån handlingsplanen för förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndshandläggare fortgå. Förvaltningen är också aktiv i de stadsgemensamma nätverk som skapats som ett led i att arbeta med handlingsplanen.

Kostnadseffektiv personlig assistans i egen regi

För att bedriva en kostnadseffektiv personlig assistans i egen regi med fortsatt hög kvalitet behöver verksamheten vara betydligt större än den är idag. Detta gäller även för personlig assistans i flera stadsdelsförvaltningar. Bromma stadsdelsförvaltning har därför fått i uppdrag att undersöka möjligheten att driva en gemensam personlig assistans för Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Södermalm, Hässelby-Vällingby och Bromma.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Samtliga medarbetare behöver göras delaktiga i arbetet med att skapa en god arbetsmiljö där medarbetare har lika möjligheter och rättigheter på jobbet. Arbetsplatserna har en öppen och tillåtande kultur, fri från kränkande särbehandling. Under året kommer åtgärder genomföras för att säkerställa att medarbetare och chefer känner till rutinen för kränkande särbehandling, inklusive hur verksamheten kan arbeta med förebyggande insatser. Stadsdelsförvaltningen kommer även verka för en ökad mångfald, samt bidra i arbete med arbetsdifferentieringsanalys. Förvaltningens arbete bidrar till att öka jämställdhet, mål 5 i Agenda 2030 och till anständiga arbetsvillkor, mål 8. Vidare bidrar arbetet till minskad ojämlikhet, mål 10 i den globala agendan.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	1,5 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	95 %	93 %	År
 Andel upphandlingar där marknaddialog har genomförts	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Index Bra arbetsgivare	84	84	År
 Sjukfrånvaro	8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	3 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens pilotprojekt för effektiva	2022-01-01	2022-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
arbets sätt vid webbpublicering på hemsidor i syfte att säkerställa kvalitet och efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter samt effektivisera stadens kommunikationsarbete		
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av kompetensutvecklingsbehov i öppna förskolan	2022-01-01	2022-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna analysera stadsdelsnämndernas kompetensutvecklingsbehov och samordna kompetensutvecklingen för personal i förskolan	2022-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 3.2.1. Resurser används väl med fokus på resultat för invånarna

Beskrivning

Förutsättningar för en hållbar ekonomi och verksamheter av hög kvalitet skapas genom ett effektivt utnyttjande av förvaltningens samlade resurser. Förvaltningen tar tillvara digitaliseringens möjligheter samt uppmuntrar innovativa lösningar och arbets sätt. Insatser genomförs i syfte att stärka den digitala kompetensen och kunskapen hos chefer, medarbetare och medborgare. Stadsdelsområdet växer och förvaltningen behöver säkerställa att lokalbeståndet används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Förvaltningen utrustar verksamheternas lokaler med modern digital utrustning. Genom ett ökat användande av e-handelssystemet uppnås en högre avtalstrohet samt kostnadseffektivitet.

Förväntat resultat

Förvaltningen använder resurser effektivt så att invånarna får största möjliga nytta för skattepengarna. Nya digitala verktyg utvecklas och bidrar till en innovativ kultur och förhållnings sätt. Nämndens verksamheter är innovativa och systematiskt kvalitetsarbete är väl utvecklat. Chefers förmåga att leda digital utveckling stärks och verksamheters förmåga att använda digitala verktyg och välfärdsteknik samt att generera innovativa lösningar uppmuntras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel elektroniska inköp	65 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Analysera och utveckla innovations- och digitaliseringsrådets arbets sätt i syfte att skapa en tydligare innovations- och digitaliseringsprocess.	2022-01-01	2022-12-31
Genomföra workshops inom personalekonomi med förvaltningens chefer	2021-01-01	2021-12-31
Utveckla förvaltningens arbete med Spendanalyser	2021-01-01	2021-12-31
Utveckla organisationsträd och framställa handlingsplaner för att mäta förvaltningens, enheters och verksamheters digitala utveckling och mognad.	2022-01-01	2022-12-31
Öka utnyttjandegraden i E-handel genom verksamhetsbesök och utbildning	2021-01-01	2021-12-31
Översyn av förvaltningens hantering och system för klagomål och synpunkter	2021-01-01	2022-12-31

Nämndmål: 3.2.2. Medarbetare och chefer har en god arbetssituation, är engagerade och utvecklar verksamheten

Beskrivning

Förvaltningen är ett föredöme som arbetsgivare och har en väl fungerande arbetsmiljö som möjliggör engagemang, samverkan och utveckling. Förvaltningen attraherar och behåller medarbetare med rätt kompetens i förhållande till de uppdrag som ska utföras. Förvaltningen arbetar strategiskt med personal- och kompetensförsörjning för att möta kommande behov. Under året kommer förvaltningen prioritera att arbeta med sjukfrånvaro och ledarutveckling.

Förväntat resultat

Engagerade medarbetare och chefer bidrar till att nå uppsatta mål och att utveckla verksamheten. Ledarutvecklingsinsatser bidrar till att chefer är tryggare i sin ledarroll. Medarbetare upplever en god arbetsmiljö vilket avspeglar sig i goda resultat på medarbetarenkäten. Förvaltningen får tillräckligt med relevanta ansökningar på utannonserade tjänster. Personalrörlighet är på en sund nivå och sjukfrånvaron minskar i relation till 2021.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetet med att sänka sjukfrånvaron prioriteras under året genom extra resurser och fokus på frågan.	2022-01-01	2022-12-31
Bidra till en attraktiv arbetsgivare genom att fördjupa chefers kompetens gällande utformning av annonser av lediga tjänster, samt förstärka kompetensbaserad rekrytering.	2022-01-01	2022-12-31
Lönekriterier för chefer anpassas till stadens chefsprofil.	2022-01-01	2022-08-31
Samordnade ledarutvecklingsinsatser för förvaltningens chefer och ledningsgrupper prioriteras under året för att stärka ledarskapet vid förvaltningen.	2022-01-01	2022-12-31
Se över förvaltningens gemensamma mallar och det stöd som finns för introduktion av nya medarbetare.	2022-01-01	2022-12-31
Stadsdelsförvaltningens arbetsmiljöutbildning kommer utvecklas med målsättning att chefer och skyddsombud har tillräcklig kompetens.	2022-01-01	2022-12-31

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktiges förslag till nettobudget för Norrmalms stadsdelsnämnd 2022 är 1 315 mnkr. Jämfört med den ram som fördelades ut i kommunfullmäktiges budget 2021 ökar nämndens driftbudget med 53 mnkr vilket motsvarar 4,2 procent.

I nettobudgeten finns en kommunövergripande verksamhet, Vasaträffen som är anslagsfinansierad. Vasaträffen är en träffpunkt för seniorer i Stockholms stad.

Investeringsbudgeten 2022 är 22,6 mnkr varav 2,8 mnkr är för inventarier och maskiner och 19,8 mnkr avser stadsmiljö.

Kommunfullmäktige tilldelar ekonomiska medel till stadsdelsnämnderna utifrån

befolkningsprognoser och enligt ett fördelningssystem, där resurserna fördelas efter stadsdelsområdenas socioekonomiska struktur och genom schablonersättning per prestation. Inom ramen har stadsdelsnämnderna möjlighet att omfördela anslaget och prioritera mellan de olika verksamheterna. Gjorda omfördelningar redovisas nedan under respektive verksamhetsområde.

Tabellen nedan visar budget per verksamhetsområde för 2022 med kostnader, intäkter och nettobudget, nettoprognos för 2021. I budget 2022 ingår omslutningsförändringar avseende kostnader och intäkter om sammanlagt 182,9 mnkr.

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 kostnader	Budget 2022 intäkter	Budget 2022 netto	Prognos Oktober 2021 (netto)
Nämnd- och förvaltningsadministration	60,4	4,0	56,4	47,3
Individ- och familjeomsorg	120,7	27,0	93,7	74,6
<i>varav Barn och Unga</i>	<i>49,1</i>	<i>1,2</i>	<i>47,9</i>	<i>43,9</i>
<i>varav Vuxna</i>	<i>18,4</i>	<i>1,2</i>	<i>17,2</i>	<i>15,3</i>
<i>varav Flyktningmottagande</i>	<i>7,0</i>	<i>5,0</i>	<i>2,0</i>	<i>-7,6</i>
<i>varav Socialpsykiatri</i>	<i>42,9</i>	<i>17,0</i>	<i>25,9</i>	<i>23</i>
Stadsmiljö	58,3	35,0	23,3	22,1
Avskrivningar	11,7	0,0	11,7	11,2
Internräntor	0,4	0,0	0,4	0,4
Förskola	335,0	36,1	298,9	284,5
Äldreomsorg	678,5	104,8	573,7	515,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	230,6	18,2	212,4	222,4
Barn, kultur och fritid	13,5	1,3	12,2	12,8
Arbetsmarknadsåtgärder	4,7	0,6	4,1	4,2
Ekonomiskt bistånd	28,9	0,7	28,2	34,4
<i>varav handläggning</i>	<i>10,5</i>	<i>0,0</i>	<i>10,5</i>	<i>10,8</i>
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0
Totalt	1 542,7	227,7	1 315,0	1 229,2

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Nämnd- och förvaltningsadministration	56,4	46,6	9,8

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 56,4 mnkr. Administrationen finansieras genom ett avdrag från respektive verksamhetsområde. Andelen av budget som går till nämnd- och förvaltningsadministration är 3,0 procent.

I förvaltningsadministrationen ingår kostnader för nämnd, registratur, arkiv, direktör, IT, ekonomiteam, HR- team, lokalteam, upphandling, kvalitetsfrågor, trygghets- och

säkerhetsfrågor samt kontorservice. I budgeten ryms även en förvaltningsövergripande buffert om 17,8 mnkr.

Individ- och familjeomsorg (inklusive socialpsykiatri)

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Individ- och familjeomsorg	93,7	87,8	5,9
varav Barn och ungdom	47,9	45,4	2,5
varav Vuxna	17,2	15,4	1,8
varav Socialpsykiatri	25,9	24,8	1,1
varav Budget- och skuldrådgivning	0,7	0,6	0,1
varav Flyktningmottagande	2	1,6	0,4

Individ- och familjeomsorgens verksamhetsområde får en förstärkt budget med 65,9 mnkr jämfört med 2021.

Ökningen i budget beror till största delen på förväntade volymökningar, men också satsningar på tidiga brottsförebyggande insatser, hemlöshet, våld i nära relationer och socialpsykiatri.

I anslaget finns budgeterade medel för:

- Insatser för vuxna med missbruksproblematik
- Insatser för barn och unga
- Insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning
- Insatser för personer i hemlöshet
- Insatser för personer utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck
- Insatser för personer som är på väg att radikaliseras till eller är en del av våldsbejakande miljöer samt personer som drabbats av extremism.
- Kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris

Utöver biståndsbedömda insatser bedriver nämnden sedan många år en frivillig verksamhet i form av träfflokalen Balder. Verksamheten är uppskattad och värdefull för målgruppen och en stor del av besökarna kommer från andra stadsdelsområden.

Ersättningsnivåer redovisas i bilaga 4.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Stadsmiljö	23,3	19,7	3,6
Avskrivningar	11,7	11,2	0,5
Internräntor	0,4	0,4	0

Parkmiljöavdelningen norra innerstaden är en gemensam organisation för Norrmalms, Kungsholmens och Östermalms stadsdelsnämnder. Budget för parkmiljö ligger kvar på respektive nämnd och återfinns som omslutningsförändring i budgettabellen. Tabellen ovan

avser endast Norrmalms stadsdelsnämnd. Driftbudgeten har ökat med 3,6 mnkr jämfört med 2021.

Förskola

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Förskola	298,9	300,6	-1,7

Förskoleverksamheten får en schablon per inskrivet barn. Schablonen har höjts med 2,3 procent jämfört med 2021. Av schablonen fördelas 81 procent ut till förskolorna under 2022.

Nämnden har en preliminär budget för förskoleverksamheten som bygger på antalet barn som var inskrivna i mars 2021. Slutlig budgettram kommer att tilldelas nämnden efter faktiskt barnantal under året. Det sker månadsavläsningar under året och den slutliga justeringen sker i december.

Under 2022 förväntas det genomsnittliga barnantalet uppgå till 1 763 barn vilket är lägre än tilldelad budget och innebär en minskning med 110 barn jämfört med det prognostiserade genomsnittet för år 2021. Nämnden ser att antalet barn i förskoleålder minskar och Swecos befolkningsprognos pekar på att den utvecklingen kommer att hålla i sig kommande år. Den pågående pandemin gör även att befolkningsprognoserna kan komma att påverkas, exempelvis till följd av förändrade flyttströmmar.

Till följd av de minskande barnantalen har en lokalöversyn påbörjats för att säkerställa en effektiv lokalförsörjning de kommande åren.

Ersättningsnivåerna till de pedagogiska verksamheterna redovisas i bilaga 4.

Äldreomsorg

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Äldreomsorg	573,7	542,3	31,4

Äldreomsorgens nettobudget för 2022 är 31,4 mnkr högre än budgeten för 2021 vilket innebär en nettoökning med 5,8 procent. Ökningen beror främst på en prognostiserad ökning av antalet äldre invånare i stadsdelen samt höjda ersättningsnivåer från kommunfullmäktige.

Enligt befolkningsprognosen ökar antalet personer över 65 år med 2,7 procent under 2022 jämfört med 2021. Inom den äldre åldersgruppen där vårdbehovet är som störst (80 år och äldre) förväntas en ökning med 7,3 procent under 2022 och 8,3 procent under 2023 samt 11,1 procent under 2024 vilka är nästan dubbelt så högt som för staden i helhet.

För vård- och omsorgsboende budgeteras totalt 146 000 vårddygn, vilket motsvarar cirka 400 personer per månad. För hemtjänstinsatser budgeteras 24 370 dagtimmar i ordinärt boende per månad.

Stadsdelsnämnden driver aktivitetscenter i syfte att främja social gemenskap och söker medel för att fortsätta arbetet med utvecklingen av aktivitetscentren. Förvaltningen deltar i en fortsatt satsning på arbets sättet Tryggt mottagande i hemmet tillsammans med Kungsholmen.

Ersättningen för hemtjänst i ordinärt boende har höjts med 3,8 procent och ersättningen för

hemtjänst som utförs på servicehus höjts med 3,8 procent samt dagverksamhet med 2,7 procent.

Ersättningsnivåerna för vård- och omsorgsboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex. För 2022 innebär detta en uppräkningsnivå med 1,5 procent. Utöver uppräkningsnivåerna i enlighet med omsorgsprisindex räknas ersättningsnivåerna upp med 1,2 procent, vilket ger en sammantagen uppräkningsnivå med 2,7 procent jämfört med 2021. Lokalschablonen höjs med 1,3 procent.

Växelvårdsplatser, profilboenden, profildagverksamhet och servicehus ingår inte i valfrihetssystemet och för dessa boendeformer beslutas ersättningsnivåerna av stadsdelsnämnden.

Ersättningsnivåer för samtliga insatser inom äldreomsorgen redovisas i bilaga 4.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	212,4	208,9	3,5

Verksamhetens nettobudget för 2022 är 3,5 mnkr högre än budgeten för 2021. Budgetramen grundar sig främst på en schablonersättning per beslutad omsorgsnivå för varje individ på boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse. Budgeten har beräknats utifrån prestationsmätningen hösten 2021 och kommer justeras efter två avläsningstillfällen under 2022.

Den ökade budgeten beror till största delen på en höjning av schablon och peng inom det prestationsbaserade anslaget, men också det fasta anslaget ökar 1,4 mnkr.

Det fasta anslaget finansierar de LSS-insatser som anses vara mindre resurskrävande:

- Rådgivning
- Ledsagarservice
- Kontaktperson
- Avlösarservice

Samt SoL-insatserna:

- Hemtjänst
- Personlig assistans
- m.fl

Det som kännetecknar de prestationsstyrda insatserna är att det är de mer resurskrävande av LSS-insatserna, vilka är:

- Bostad med särskild service vuxna
- Daglig verksamhet
- Bostads med särskild service barn
- Korttidshem

- Korttidstillsyn

För barn- och vuxenboende, daglig verksamhet och korttidsvistelse samt korttidstillsyn för skolungdom, är schablon och peng i omsorgsnivåerna höjda med 3,0 procent. Ersättningsnivåerna redovisas i bilaga 4.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Barn, kultur och fritid	12,2	13,1	-0,9
varav Fält och fritid	7,7	7,7	0
varav Barn och kultur	4,5	5,4	-0,9

Från verksamhetsområdets tilldelade KF-budget omfördelas 7,8 mnkr till en förvaltningsövergripande budget med avsikt att balansera prognostiserade överskott inom övriga verksamheter. För verksamheten barn, kultur och fritid budgeteras 12,2 mnkr för år 2022, vilket är en minskning med 0,9 mnkr jämfört med 2021 och kan förklaras av tjänster som tidigare belastat budgeten nu inryms i det administrativa avdraget.

Fält- och fritidsenheten är en resultatenhet och har en budget om 7,7 mnkr år 2022 och är oförändrad jämfört med året innan. Enheten innefattar bland annat:

- Ungdomsgård
- Parklek
- Förebyggande arbete för barn och unga

Förutom resultatenheten finns en avdelningsövergripande budget om 4,5 mnkr vilket främst avser:

- Föräldrastödsprogram
- Sommarkollo
- Kulturverksamhet
- Konsumentvägledning
- Preventionssamordning

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2022 (netto)	Budget 2021 (netto)	Differens
Ekonomiskt bistånd	28,2	27,2	1
varav insatser	17,7	17,2	0,5
varav handläggning	10,5	10	0,5
Arbetsmarknadsåtgärder	4,2	4,2	0

Verksamheten ekonomiskt bistånd har år 2022 fått en utökning i budget med 1 mnkr jämfört med 2021.

Budgeten för ekonomiskt bistånd ger utrymme för cirka 140 bidragshushåll med ett genomsnittligt medelbidrag på 10 500 kr. Under januari till oktober 2021 fick i snitt 205

hushåll bidrag.

Förvaltningen är del av en gemensam försörjningsstödsenhet där Kungsholmen, Östermalm och Norrmalms stadsdelsnämnder ingår. Östermalms stadsdelsnämnd handlägger ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder.

I verksamheten för arbetsmarknadsåtgärder är budgeten till 2022 oförändrad jämfört med 2021. Totalt anslås en budget om 4,2 mnkr varav 2,2 mnkr avser feriearbeten. Utöver feriearbeten innehåller budgeten medel för arbetsmarknadsåtgärder och visstidsanställningar.

Investeringar

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2022 tilldelats 19,8 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2022	Beskrivning
<i>Centrala medel</i>		
Observatorielunden	2	Renovering av trädgröpar, gräsytor och murar. Insatser för ökad biologisk mångfald.
Blekholmsterrassen	5	Renovering av bryggor, anläggande av boulebana och utegym. konstbevattning, nya träd och planteringsytor, ny markbeläggning, ny belysning
<i>Nycklade medel</i>		
Observatorielunden	1,7	Renovering av trädgröpar, gräsytor och murar. Insatser för ökad biologisk mångfald.
Blekholmsterrassen	4,5	Renovering av bryggor, anläggande av boulebana och utegym. konstbevattning, nya träd och planteringsytor, ny markbeläggning, ny belysning
Vasaparkens parklek	1	Framtagande av program för upprustning.
Norrbackatäppan	1,8	Slutförande av upprustning av Norrbackagatan med lekyta och parktorg med gång/cykelväg. Anläggning av ny gräsyta. Etableringsskötsel av växter.
Bellevue	0,5	Plantering av träd i allé. Anläggande av åsnetrapp i slänt och sittplatser.
Småparker	2,8	Byte av lekutrustning, garantiskötsel och upprustning av planteringsytor.
Tillfällig skate Hagastaden	0,5	Medfinansiering för tillfällig skate i Hagastaden.
Totalt	19,8	

Ansökan om budgetjustering – Investeringar lekparker

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om totalt 0,5 mnkr för byte av fallskyddsunderlag i stadsdelens lekparker enligt bilaga 3.

Maskiner och inventarier

Nämnden har tilldelats en budget för investeringar av maskiner och inventarier om 2,8 mnkr. En investering är, enligt stadens anvisningar, en anskaffning av en anläggningstillgång med

ett värde över ett basbelopp och ett bestående värde i tre år eller mera. Driftbudgeten belastas sedan med kapitalkostnader under anläggningstillgångens beräknade livslängd.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Resultatenheter överför hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år och det samlade värdet av överförda överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Till 2022 föreslås följande förändringar av resultatenheterna:

- Haga förskolor uppgår i Karlbergs förskolors resultatenhet, vilka i fortsättningen gemensamt kallas Karlbergs förskolor.
- Odenplans förskolor blir åter resultatenhet.

Efter förändringarna kommer följande enheter vara resultatenheter:

- Mitt i City förskolor
- Karlbergs förskolor
- Odenplans förskolor
- Johannes förskolor
- Matteus förskolor
- Fält- och fritidsenheten
- Socialpsykiatrins utförare

Ersättningsnivåerna till alla enheter följer fullmäktiges beslutade belopp. Beloppen framgår av bilaga 4.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Budgetjusteringar

Nedan redovisas samtliga begärda budgetjusteringar. För mer information om respektive budgetjustering se bilaga 3.

Ansökan om budgetjustering – Drift

Stadsdelsnämnden ansöker medel till drift av aktivitetscenter om 2,0 mnkr.

Ansökan om budgetjustering – Investeringar

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om totalt 0,5 mnkr för byte av fallskyddsunderlag i stadsdelens lekparkar.

Omslutningsförändringar

I den tilldelade budgetramen ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver dessa har nämnden kostnader och intäkter för andrahandsuthyrning av lägenheter inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning, samt ökade kostnader och intäkter för verksamhet som säljs till andra förvaltningar och externa parter. Omslutningsförändringar redovisas om sammanlagt 186,9 mnkr.

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Nämnd- och förvaltningsadministration	4	-4
<i>Administrativ ersättning från Östermalms SDN och Kungsholmens SDN, samt bidrag för Fackligt arbetande och platssamverkan.</i>		
Individ- och familjeomsorg	25,6	-25,6
varav budget- och skuldrådgivning	2,6	-2,6
<i>Avser försäljning av budget- och skuldrådgivning till andra SDN</i>		
varav Barn och Unga	0,5	-0,5
varav vuxna	0,5	-0,5
varav socialpsykiatri	17	-17
<i>Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter</i>		
varav flyktingmottagande	5	-5
<i>Avser intäkter från migrationsverket</i>		
Stadsmiljöverksamhet	35	-35
<i>Avser försäljning av stadsmiljöverksamhet till andra SDN</i>		
Förskoleverksamhet	10	-10
<i>Avser försäljning samt nystartsjobb, ungdoms-och utvecklingsantällningar</i>		
Äldreomsorg	90	-90
<i>Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter</i>		
Funktionsnedsättning	17	-17
<i>Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter</i>		
Barn, kultur och fritid	1,3	-1,3
<i>Avser intäkter för kollo</i>		
Summa	182,9	-182,9

Medel för lokaländamål

Övriga ekonomiska redovisningar

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Stockholm stad är en viktig aktör i genomförandet av Agenda 2030, genom att flera av grunduppdragen är direkt eller indirekt kopplade till specifika delmål i agendan. Målen om en hållbar utveckling ligger i linje med stadens vision och budget. Förvaltningens arbete för att bidra till att målen i den globala agendan uppfylls är integrerat inom verksamhetsplanen och beskrivs under relevanta verksamhetsområdesmål under rubriken "Agenda 2030 och lika rättigheter för alla".

Jämställdhet

Nämndens förskolor utformas och utvecklas så att de upplevs som trygga och inkluderande av alla barn. Omsorg om, och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras inom utbildningen. Förskolorna arbetar med värdegrundsarbete och arbetar mot kränkande behandling och gör barnen delaktiga i arbetet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Förskolan organiserar utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans. Barnen får pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet. Det förebyggande arbetet mot våld bedrivs bland annat genom att motverka traditionella normer och könsmonster.

Alla som arbetar i förskolan ska arbeta för jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. I förskolans läroplan finns riktlinjer för både förskollärare och för arbetslaget. Förskolläraren ska arbeta aktivt med ett jämställdhetsperspektiv så att inte föreställningar om barnet utifrån barnets könstillhörighet blir styrande i de val och de erfarenheter barnet får ta del av.

Myndighetsutövning och handläggning är rättssäker, likställd och av hög kvalitet. Jämställdhetsperspektivet integreras vid beslutsfattande för att möta den enskildes behov oavsett kön. Aktgranskningar med fokus på jämställdhet genomförs löpande för att uppmärksamma skillnader och likheter mellan könen. Könsuppdelad statistik synliggörs och analyseras i syfte att uppmärksamma skillnader och likheter för att inflytande och resurser mellan kvinnor och män fördelas rättvist. Genom att öka kunskap och medvetenhet om normer kring kön och sexualitet kan medvetenheten om hur exkluderande normer kan påverka kvaliteten och hindra en likvärdig service tydliggöras.

Barns rättigheter

Grundläggande i arbetet med barnets rättigheter är att synliggöra, utreda och analysera vilka konsekvenser förslag och beslut får för det enskilda barnet, en grupp barn eller barn generellt.

Förvaltningen fortsätter i enlighet med barnkonventionen att ha ett barnrättsperspektiv vid varje beslut och utredning som rör barn. Stödsamtal erbjuds till barn vars föräldrar får insatser inom socialtjänsten. Förvaltningen arbetar enligt metoden "Tillsammans för barnen" för att säkerställa att hänsyn tas till barnrättsperspektivet i ärenden där en förälder eller vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten. Det är ett gemensamt arbetssätt mellan förvaltningens vuxenenhet och familjeenhet runt systematisk samhandling kring barnfamiljer för att minska arbetssätt i stuprör och öka helhetssyn utifrån barnets perspektiv.

Barn och unga som bedöms ha skyddsbehov får placering utan väntetid. Vid behov sker samverkan med övriga aktörer i ärenden där barn är aktuella, och barn som har behov av insatser från olika huvudmän får en samordnad individuell plan (SIP). När vuxna söker ekonomiskt bistånd utgår förvaltningen från ett tydligt barnperspektiv genom att särskilt beakta barns behov. Förvaltningen arbetar för att det totala antalet barn i hushåll som uppstår ekonomiskt bistånd minskar och att inga vräkningar som berör barn genomförs.

Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans får rätt stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar. Förvaltningens förskolor erbjuder likvärdiga och tillgängliga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet som stödjer utveckling och lärande för alla barn. Förvaltningen har en samordnare för barnhälsa som rektor samverkar med gällande behov av extra stödinsatser. Samordnaren leder förskolans arbetslag kring förhållningssätt, struktur och vilken anpassning som kan ske i verksamheten för att säkerställa att rätt stöd erbjuds alla barn.

Förskolan styrs av skollagen och läroplan för förskolan (Lpfö 18). Barnkonventionen är inkorporerad i skollagen och utgångspunkten är att när verksamheten följer skollagen så efterföljs artiklarna i barnkonventionen. Utbildningen ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar. Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Nationella minoriteters rättigheter

Äldreomsorgens förebyggande enhet ska fortsätta utveckla den kontakt som inletts med representanter för de nationella minoriteterna där Stockholm är förvaltningsområde. Nationella minoriteters perspektiv ska vara synligt i planering av aktiviteter. Nationella minoriteters kalenderdagar ska uppmärksammas som ett sätt att öka medvetenheten och synliggöra språk och kultur i alla äldreomsorgens verksamheter. Då nationell minoritetstillhörighet bygger på självidentifikation ska fortsättningsvis information gällande rättigheter där Stockholm är förvaltningsområde ges i samband med ansökan om bistånd. Förvaltningen ska delta i samråd som staden bjuder in till samt sprida goda exempel om förvaltningens arbete i staden, bland annat i den stadsgemensamma arbetsgruppen där äldreförvaltningen är sammankallande. Vidare samverkar innerstadsdelarna i planeringen av användning av statsbidrag.

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Barn som talar eller har anknytning till ett nationellt minoritetsspråk har rätt till förstärkt språkstöd inom utbildningen. När vårdnadshavare ansöker om plats i förskola via stadens hemsida framgår

tydligt att oavsett om barnet talar något av de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli eller samiska i hemmet eller inte, så finns särskilda rättigheter.

Förskollärare och barnskötare strävar efter att tillämpa ett interkulturellt förhållningssätt i arbetet tillsammans med barnen. Verksamheten arbetar med olika språk, fast det kanske inte finns ett barn i gruppen som talar språket för närvarande. Exempelvis har förskolorna litteratur på olika språk och använder sig av uppläsningstjänsten Polyglutt. Via Polyglutt har förskolorna tillgång till litteratur på många olika språk. Nämndens förskolor har även litteratur på minoritets-språken för synliggörande inom verksamheten.

Systematiskt kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete

Nämndens kvalitetsarbete utgår ifrån stadens program för kvalitetsutveckling. Ett nytt förslag för kvalitetsprogram är under remissförfarande, och förväntas antas under 2022. Det nya programmet kommer att bli ett gemensamt styrdokument för kvalitetsarbete, innovation och digitalisering.

I kvalitets- och utvecklingsarbete är målgrupperna i fokus och resultat, effekter och utveckling ska möta målgruppernas behov och förväntningar. Kvalitetsarbetet är kontinuerligt, långsiktigt och förenar ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbarhetsperspektiv. Kvalitetsarbetet ska främja jämlikhet och jämställdhet och vara resurseffektivt. Medarbetares engagemang och delaktighet är ett centralt bidrag till kvalitet och förändring liksom dialog med medborgare. Grunden i kvalitetsarbete är ständiga förbättringar och utveckling, vilket ställer krav på struktur, systematik och analys.

Sammanfattning av nämnden verktyg för uppföljning och analys

Uppföljning och analys utgår från nämndens och kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter, stadens centrala brukarundersökningar, förskoleundersökningen, egna enkäter och uppföljningar, revisorernas granskningar, synpunkter och klagomål. Därutöver finns det flera olika verksamhetsspecifika metoder i kvalitetsarbetet:

- förskolornas löpande arbete med pedagogisk dokumentation
- självvärdering/kvalitetsindikatorer inom förskolan
- resultat- och kvalitetsdialoger med förskolornas ledningsgrupper
- kvalitets- och ledningssystem inom äldreomsorg och socialtjänst
- systematiska uppföljningar på individ- och avtalsnivå såväl egen regi som entreprenör
- patientsäkerhetsberättelsen
- barns behov i centrum (BBIC) ger en enhetlig och evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning inom den sociala barn- och ungdomsvården.
- bedömningsinstrumentet och strukturerad intervjumetod ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) för bedömning av ungdomars problematik och för att uppmärksamma eventuellt risk- eller missbruk. SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth), för beslutsstöd i utredningar gällande risker och behov hos

ungdomar med känt antisocialt beteende.

- utredningsinstrumentet ASI (Addiction Severity Index) inom vuxnenhetens missbruksverksamhet och DUR (Dokumentation - Utredning - Resultat) inom socialpsykiatri samt Motiverande samtal (MI).
- arbetet med att implementera evidensbaserad praktik inom socialtjänsten sker kontinuerligt. (Evidensbaserad praktik innebär en medveten och systematisk användning av flera kunskapskällor. Den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenhet och önskemål vid beslut om insatser.)
- intervjuer och observation inom äldreomsorgen
- bedömningsinstrumentet FREDA används i arbetet mot våld i nära relationer.
- kvalitativa granskningar
- omvärldsbevakning och nätverk för att ta del av goda exempel m.m

Styrning och ledning

Stadens system för integrerad styrning och ledning (ILS-webb) stödjer verksamheterna i fokus på resultat för invånarna. Nämndmål, indikatorer och aktiviteter är formulerade med fokus på de effekter och resultat som skapas för invånare och brukare. Ett tydligt resultatperspektiv finns med i verksamhetsplanering, uppföljning och rapportering. Förvaltningen uppmuntrar verksamheterna att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Internkontroll

Arbetet med internkontroll är viktigt i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med internkontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och undgå allvarliga fel och skador. En del i nämndens samlade kvalitetsarbete är arbetet med väsentlighets- och riskanalys i vilken nämnden uppskattar väsentlighetsgraden och risken för att oönskade händelser ska inträffa. Väsentlighets- och riskanalys (VoR) genomförs årligen på enhets- och förvaltningsnivå i anslutning till arbetet med verksamhetsplanen. Samtliga steg samt uppföljning dokumenteras i ILS-webb. Arbetet ingår i processen med att ta fram en internkontrollplan. Nämnd, förvaltningsledning och övrig personal samverkar för att uppnå målen för den interna kontrollen.

Synpunkter och klagomålshantering

Synpunkter och klagomål är en del i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. En sammanhållen och likställig hantering av synpunkter och klagomål underlättar för verksamheterna att använda dessa i kvalitets- och utvecklingsarbete. Inkomna synpunkter och klagomål ska sammanställas och analyseras för att rätt åtgärder ska kunna sättas in och på så sätt förebygga och undanröja brister i verksamheternas kvalitet. Åtgärderna ska även följas upp för att identifiera om åtgärderna har fått avsedd effekt. De inkomna klagomålen ska hanteras skyndsamt av den enhet som berörs, och återkopplas till den som lämnat klagomålet. Klagomål och synpunkter som gäller andra förvaltningar eller icke-kommunala utförare vidarebefordras till rätt verksamhet för handläggning. Synpunkter och klagomål ska delges medarbetarna på till exempel arbetsplatsträffar.

Inom ramen för äldreomsorgens systematiska kvalitetsarbete finns även Lex Sarah och Lex

Maria. Genom att systematiskt arbeta i enlighet med stadens riktlinjer ska den enskilde få insatser av god kvalitet och skyddas från missförhållanden. Förvaltningens ska fortsättningsvis utveckla arbetet gällande uppföljning av åtgärder i kvalitetshöjande syfte för att kartlägga om åtgärden fått avsedd effekt. Nämndens förskolor har rutiner vid anmälning om kränkning av barn och använder sig av särskilt blankettunderlag för att genomföra utredning.

Förvaltningen kommer under året att se över processer och system för hantering av synpunkter och klagomål.

Medborgardialog

För att öka invånares delaktighet och möjlighet att påverka tjänster och service arbetar förvaltningen med medborgardialog i olika former. Utöver att synpunkter hanteras löpande, använder förvaltningen medborgarförslag, parkvandringar, parksamråd, trygghetsvandringar, platssamverkan, nämndens pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor, enkäter och olika mötesplatser för dialog med invånare. En del av ett äldrevänligt stadsdelsområde är att stärka målgruppsdialogen med seniorer som bor inom stadsdelsområdet. Förvaltningen deltar i det stadsövergripande arbetet för att utveckla kommunikationskanalerna med äldre och fortsätter utveckla arbetet och dialogen via stadsdelsförvaltningens öppna mötesplatser och aktivitetscenter för seniorer samt med pensionärsrådet. Inom förvaltningens fritidsverksamheter för barn och ungdomar hämtas förslag och synpunkter in genom samtal, förslagslåda och enkäter. Ungdomsgården använder sig av omröstningar på Instagram för att utforma vissa aktiviteter efter ungdomarnas intresse, exempelvis vid biobesök och filmkvällar.

Digital utveckling, innovation och effektiva arbetsätt

För att möta dagens och framtidens utmaningar behöver förvaltningens innovationsförmåga öka. Digitalisering skapar möjligheter för att öka effektiviteten och stärker invånarnas välmående. Under året kommer förvaltningen att satsa ytterligare för att öka medarbetare och verksameters innovationskapacitet. Genom att kartlägga samhällsutmaningar och behov hos målgrupper för förvaltningens tjänster och service skapas förutsättningar för en integrerad innovationsprocess där metoden design thinking kan användas. Processen ger möjlighet att skapa övergripande lösningar som leder till större nytta för invånare och målgrupper. Genom att skapa delaktighet och tillföra kunskap ökar förutsättningarna för att tänka nytt.

Förvaltningen har infört ett förvaltningsövergripande innovations- och digitaliseringsråd som har i syfte att i samverkan förbättra och effektivisera förvaltningens arbete inom innovation och digitalisering. Genom att skapa en gemensam strategi och process för innovationsledning och digital utveckling främjas innovation och nytänkande, vilket leder till att innovativa och effektiva arbetsätt kan tillvaratas. Ytterligare satsningar är äldreavdelningens samt förskoleavdelningens digitaliseringsnätverk. Nätverken har i uppdrag att öka kunskap, inspirera och motivera kollegor och för att visa på nyttan med en digital utveckling och välfärdsteknik. Förvaltningen samverkar med andra stadsdelar i olika nätverk där goda exempel, samordning av satsningar och ett långsiktigt digitaliseringsarbete fortgår.

Ett närvarande och tillitsbaserat ledarskap i förändring är förutsättningar för långsiktig

kvalitetsutveckling. Förvaltningen fortsätter att kompetensutveckla chefer gällande förändringsledning och digitalt förändringsledarskap. Kunskapen kommer att ligga till grund för att förbättringar och förändringar är hållbara och leder till ökad kvalitet, trygghet och effektiva arbetssätt.

Flera innovativa lösningar och nya effektiva arbetssätt planeras och projekteras under året. Under året kommer förvaltningens socialtjänstavdelning stärka utvecklingen av digital teknik och välfärdsteknik som syftar till att stärka enskilda brukares trygghet, aktivitet, delaktighet och självständighet. Det finns behov av ökad digital kunskap, särskilt inom socialpsykiatrins målgrupp. Utveckling av en e-tjänst och mobilapplikation (app) ska genomföras för att uppnå samordning i mellan flera aktörer och parter. Införande av digital e-signering av läkemedel är i planeringsfas. Inköp av digitala hjälpmedel och välfärdsteknik planeras under året.

Under året kommer förvaltningen bland annat arbeta med att ta fram en utvecklad projektmodell för arbetet med parkinvesteringar för ökad kvalitet och effektivitet, utveckla arbetssätt kring hantering av den ökande mängden synpunkter från medborgare samt definiera och skapa tydligare rollfördelning kring förvaltningens medverkan i stadsutvecklingsprojekten.

Samverkan akademi, näringsliv och civilsamhälle

En viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet är att ta del av forskningsresultat och samverka med akademi, näringsliv och andra aktörer. Förvaltningen har en långvarig samverkan gällande verksamhetsförlagd praktik (VFU) med universitet och lärosäten. Arbetet är bland annat ett led i att attrahera nya medarbetare till förvaltningens olika verksamheter. Samverkan med lärosäten struktureras upp utifrån samverkansavtal för ett sammanhållet och långsiktigt arbete med verksamhetsförlagda utbildningar samt kompetensutveckling och samordning av studenthandledare. Tillsammans med andra förvaltningar i innerstaden, äldreförvaltningen och Äldrecentrum (Stockholms stads FOU-enhet) sker samverkan med högskolor och universitet. Samverkan kommer under 2022 att intensifieras genom stöd från AKA (akademisk klinisk adjunkt).

Förvaltningen får återkommande förfrågningar om att delta i studentuppsatser. Deltagande stärker samverkan med högskolorna, och ger även möjlighet att ta del av nya metoder och forskning. Som en del av ett äldrevänligt stadsdelsområde fortsätter förvaltningen arbetet med att utveckla aktivitetscenter och övriga öppna mötesplatser i samarbete med civilsamhället. Förvaltningen ska sprida information om mötesplatser med sociala och hälsofrämjande aktiviteter som drivs av både nämnden och via organisationer och föreningar i civilsamhället.

Förvaltningen kommer att fortsätta delta i den övergripande workshop om fördjupad samverkan med lärosäten inom ramen för handlingsplanen med förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndsbedömare. Syftet med arbetet är genom att stärka samverkan öka utbytet mellan verksamheter och lärosäten för att uppnå fler positiva effekter och ökad nytta för olika målgrupper.

Förvaltningens olika platssamverkansprojekt bedriver samverkan både med näringsliv, civilsamhälle och regionen i syfte att öka tryggheten för boende, verksamma och besökare.

Förvaltningen har en representant i Openlabs ambassadörsnätverk, vilket innebär

medverkande i Openlabs innovationsarena där Stockholms stad, Region Stockholm, KTH och andra universitet samarbetar för att hitta innovativa lösningar på praktiska samhällsutmaningar. Deltagandet ger förvaltningen möjlighet att kunna tillgodogöra forskning, utbildning och kompetensutveckling samt har tillgång till lokaler för innovations- och utvecklingsprojekt.

Strategisk kommunikation

Att skapa mening och delaktighet i strategiskt viktiga frågor är en del av det kommunikativa ledarskapet. Strategisk kommunikation med olika målgrupper är ett verktyg för att nå uppsatta mål. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla informationen om, och kontaktvägar till, stadens stöd och service samt med strategisk kommunikation med särskilt fokus på trygghetsfrågor, kommunikation med äldre, miljö- och klimatfrågor samt för att öka delaktighet.

Övrigt